

VII. évf. 3-4. szám
2017. március-április

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamk.hu>
kemlib@jamk.hu

Kiadja a József Attila Megyei és Városi Könyvtár

2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** dr. Voit Pál igazgató

Felelős szerkesztő: Szilassi Andrea. **Rovatvezetők:**

Bartók Gertrud, Duba Réka, Erősné Suller Ildikó, dr. Horváth Géza,
Kissné Anda Klára, Mikolasek Zsófia, Szilassi Andrea.

Design: Török Csaba. **Műszaki szerkesztés:** Szilassi Andrea

ISSN 2062-5782

TARTALOM

Megyei körkép

Kissné Anda Klára (Tatabánya)

Válogatott tanulmányok Németh Lászlóról – Könyvbemutató
a megyei könyvtárban5-6. oldal

Petényi Erzsébet (Tatabánya)

Kis- és „nagyembergyermek” versek dr. Szilvási Csabától6-8. oldal

Horváth Szabolcs (Tatabánya)

Költészet napja Dinnyés Józseffel9. oldal

Sári Alíz Imola (Tatabánya)

Öko-est Waszlavik Lászlóval9-10. oldal

Szilassi Andrea (Tatabánya)

Kibertámadások és védekezés ellenük – A NetNagyi Klub márciusi
programjáról10-12. oldal

Szilassi Andrea (Tatabánya)

Internet Fiesta – Virtuális barangolás a Föld körül 13-14. oldal

Horváth Szabolcs (Tatabánya)

Nyitott kapukkal vártuk az ifjúságot a Vértes Agorájában 14. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Folytatódik a Történelmi regény sorozat dr. Botos Mátéval 15-16. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Bűnügy és történelem, avagy rejtélyek és regények 16-17. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Kubassek János geográfus, világutazó 18-19. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Bakai Márton hegedűművész a városi könyvtárban 19. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Félj bátran! Al Ghaoui Hesna riporter, újságíró 20-21. oldal

Hámosné Szőke Anna (Esztergom)

Dr. Nagy Pál patológus főorvos a városi könyvtárban 21. oldal

Maķuveķ Nóra (Tata)

Könyves Szerda Sándor Anikóval 22. oldal

Goldschmidt Éva (Tata)

Könyves Szerda a zene jegyében Csatári Bencével 22-23. oldal

Kereķesné Fuli Anikó (Tata)

Kodály Zoltánra emlékeztünk 23-24. oldal

Kereķesné Fuli Anikó (Tata)

Húsvét kapcsán a jeruzsálemi Szent Sír-templomról 24. oldal

Béke Illdikó (Oroszlány)

Így írnak Ők ...– Lázár Katalinnal 25. oldal

Béke Illdikó, Takács Tímea (Oroszlány)

Ehető virágokról a könyvtárban 25. oldal

Betákné Lampérth Gabriella (Lábatlan)

Költészet napja Lábatlanon 26. oldal

Szabó Illdikó (Lábatlan)

Szín és forma képekben 26. oldal

Mi történt a KSZR háza táján?

Mikolasek Zsófia (Tatabánya)

KönyvtárMozi Szakmai Napok Tatabányán 27-28. oldal

Nász János (Tatabánya)

Dömösön folytatódott az öko-filmes KönyvtárMozi program 29. oldal

Borbély Ilona (Ácsteszér)

A 90 éves Szántai Sándor köszöntése 30. oldal

Borbély Ilona (Ácsteszér)

Táncsics emlékezete Bácskossuthfalván 30-31. oldal

László Kálmánné (Száksszend)

Afrikai vadászkalandok és egyesült államokbeli motorozás..... 32. oldal

Tomasovszky Edit (Tarján)

Történelmi vetélkedő Tarjánban a reformkorról 33. oldal

Halász Adél (Tatabánya), Pócsföldi Gáborné (Leányvár)

Történelmi vetélkedő az Árpád-korról..... 34. oldal

Kitekintő

Dr. Horváth Géza (Tatabánya)

Városmonográfia műhelynap Győrben 35-37. oldal

Nász János (Tatabánya)

Az Élő Nap könyve. Gondolatok egy előadás kapcsán 38-39. oldal

Mikolasek Zsófia (Tatabánya)

Könyvtárak a kamasz olvasókért 39-40. oldal

Fehérné Hajdú Mónika (Esztergom)

A Komárom-Esztergom megyei Levéltár kiadványairól 41. oldal

Gyereksarok

Erősné Suller Ildikó (Tatabánya)

Lezárult a 4. évad a Mesesarok történetében 42-43. oldal

Dományi Zsuzsanna (Tata)

Tojásfestés bökkendővel..... 43-44. oldal

Goldschmidt Éva (Tata)

Író-olvasó találkozó Vadadi Adriennel 44-45. oldal

Zimonyi Zsanett (Esztergom)

Dóka Péter volt a vendégünk 45. oldal

Helytörténet, honismeret

Altdorferné Pál Gabriella, Taizs Gergő (Tatabánya)

Bányász védőszentek – szakralitás a bányászatban 46-47. oldal

Bartók Gertrud (Tatabánya)

Ladányi András könyvbemutatójáról 47. oldal

Dr. Horváth Géza (Tatabánya)

Helyi identitás és települési arculat – konferencia Mocsán..... 48-50. oldal

Kovács Lajos (Dorog)

A Dorogi Füzetektől a gyermekkutatók helytörténeti könyvsorozatáig... 51-53. oldal

Kálmán János (Ászár)

Az Ászári Honismereti és Helytörténeti Egyesület bemutatkozása... 54-55. oldal

Dr. Horváth Géza (Tatabánya)

Bibliográfiai ajánlás a civil szervezet munkáját ismertető cikkekből..... 55. oldal

Egyesületi élet

Kissné Andá Klára (Tatabánya)

MKE konferencia a könyvtáros kompetenciákról 56-59. oldal

Kissné Andá Klára (Tatabánya)

Beszámolók, tervek és nőnapra köszöntés batyus vendéglátással. 59-61. oldal

Ruda Gábor (Esztergom)

Felvidéki magyar iskolákról és testvérkönyvtári kapcsolatokról..... 61-63. oldal

Sajtófigyelő

Bartók Gertrud (Tatabánya)

2017. február 64-68. oldal

Bartók Gertrud (Tatabánya)

2017. március..... 68-69. oldal

Válogatott tanulmányok Németh Lászlóról – Könyvbemutató a megyei könyvtárban

KISSNÉ ANDA KLÁRA

2017. március 27-én a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vendégei voltak dr. *Monostori Imre* irodalomtörténész, kritikus, a megyei könyvtár nyugalmazott könyvtárigazgatója, *Németh Magda*, Németh László lánya, *Sebestyén Ilona*, a Nap Kiadó vezetője, valamint *Gróh Gáspár* irodalomtörténész. A színvonalas rendezvény dr. *Monostori Imre* Németh Lászlóról megjelent tanulmánykötetének bemutatója köré szerveződött. A kötet a Nap Kiadó gondozásában jelent meg, és a szerző Németh Lászlóról eddig megjelent, az életművét átfogó, jelentős kutatási eredményeket felmutató tanulmányait válogatta egybe.

dr. Monostori Imre, Gróh Gáspár, Sebestyén Ilona és Németh Magda. A fotót Kissné Anda Klára készítette

A könyvbemutatót *Sebestyén Ilona* nyitotta meg a jelenlévők köszöntésével. Bemutatta a számos

irodalmi díjjal kitüntetett és munkájáért elismert *Monostori Imrét*, aki negyed évszázada Németh László életének, pályájának, munkásságának, művei értelmezésének szentelte kutatásait. A köszöntés mellett megjegyezte, hogy a Nap Kiadó továbbra is partner új tanulmányok kiadásában.

A tanulmánykötet bemutatása, azaz a beszélgetés egy 1956 novemberében íródott levélrészlettel kezdődött. Ebben az emberiség új hivatástudatának terjesztői feladata, a férjét követő asszony kötelességtudata fogalmazódott meg. Ez a másutt még nem közölt levél, a Németh Lászlótól származó idézetek, az író céljairól sokat eláruló tanulmánykötet teljes képet fest Németh Lászlóról – ahogy *Németh Magda* utalt rá. Azok is megismerhetik belőle az író, és szembesülhetnek nagyságával, akik eddig keveset, vagy semmit sem tudtak róla. Büszkén mesélte, hogy *Monostori Imre* tanulmánykötetének köszönhetően immár a torontói közösség is tudja, ki volt az ő édesapja.

Németh Magda visszapillantva felidézte, hogy a szerzőnek köszönhetően és a TIT, valamint az Új Forrás jóvoltából jelentek meg első ízben Németh László levelei, majd később olyan levelek is, amelyek az 1945–1975 között írottakat összegyűjtő kötetekből kimaradtak. Az Új Forrásnak *Monostori Imre* 1982–2009 között először főszerkesztő helyettese, majd főszerkesztője volt. Németh Magda és *Monostori Imre* közben felidézte kapcsolatuk történetét, kibontakozását. A rendezvény apró momentumaként kivetített fotót sem hagyta szó

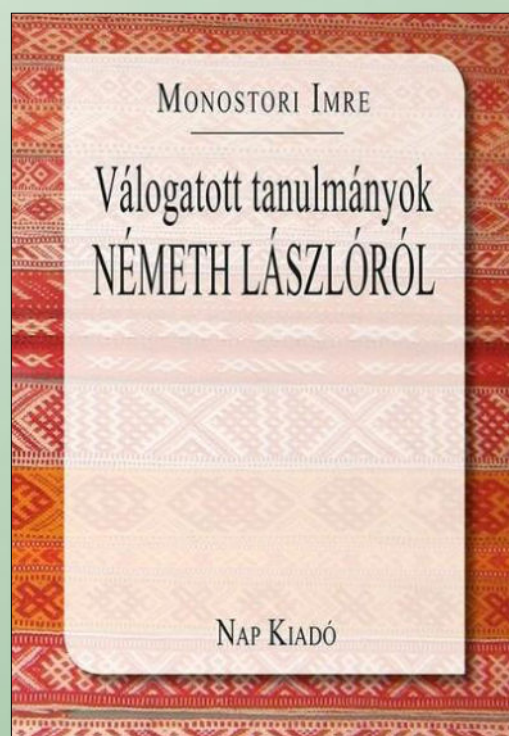
nélkül: meglepetésként érte az a saját gyűjteményéből is hiányzó kép, amely a Párizsban töltött időszakra emlékeztette.

Gróh Gáspár megemlékezett a Németh László iránti érdeklődés 80-as évekbeli csúcsideszakáról. Párhuzamot vont Németh László gondolkodásának sarokpontjai, valamint Monostori Imre könyveinek vezérgondolata között, kiemelve a magyarság- és nemzettudatot, valamint a demokráciaszemléletet. Rámutatott, hogy Németh László tudatosan törekedett arra, hogy művei ne csak fennmaradjanak, hanem folyamatos hatást gyakoroljanak. Monostori Imre legnagyobb erényeként pedig azt emelte ki, hogy a Németh László ígázatában zajló pályája során a szakma és az életmű iránti alázattal az ismeretterjesztést szolgálja, szinte breviáriumként prezentál alapvető információkat. Mint fogalmazott, „*a tanulmánykötet olvasói szempontból és irodalomtörténész szempontból is kimeríthetetlen kincsesbánya*”. A szakirodalom átfogó ismerete, sokféle szempont jelenik meg a tanulmányokban, melyek mennyisége is jelentős, így szinte egy átfogó monográfiát vehet kézbe az olvasó.

Monostori Imre visszacsatolt Gróh Gáspárral történt első találkozására, és rámutatott a már megjelent monográfiák hiányosságaira, a tanulmányok „összecsúszására”, a kritikai kiadás szükségességére. Azokra a Németh László művekre is, amelyek csak folyóiratokban jelentek meg, kötetben még nem. Kiemelte azoknak a szerepét, akik kutatómunkája során segítették. Beszélt a forrásanyagokhoz való hozzáférés nehézségeiről. Visszaemlékezett a Németh Lászlóval kapcsolatos kutatásának indíttatására, a vele való személyes kapcsolatra. A tőle kapott figyelmesség, kedvesség nagy hatást gyakorolt rá, ahogy azt is tőle tanulta, hogy egyedül a munka üdvözt. Egy monográfia megírását Németh László esetében különösen nehezíti az életmű folyamatos formálódása, az egyre jelentősebb pedagógiai hatás. Mindent megmutatni, átvilágítani nagy feladat. A róla írókat, időszakokat is minősítette, kiemelve Király Istvánnal való kapcsolatát. Jelenleg a

Magyar Napló felkérésére igyekszik Németh László reformátusságát bemutatni egy művén keresztül, távlati tervei között pedig a recepció-történetét szeretné még megírni 2001-től napjainkig.

A könyvbemutató a megyei könyvtár legszínvonalasabb programjai sorát gyarapította, ritka, értékes tartalommal, feledhetetlen pillanatokkal marad meg a közönség emlékezetében. Köszönet vendégeinknek a maradandó élményért!

Kis- és „nagyembergyermek” versek Dr. Szilvási Csabától

PETÉNYI ERZSÉBET

Szilvási Csaba nem ismeretlen a megyei könyvtárban. Olvasóként gyakran látjuk, könyvek fölött ülve kutatómunkát végez, az éppen aktuális témájához gyűjt anyagot. Meghívott vendégünk is volt már a 2013-ban, 70. születésnapja alkalmából. Az akkori meghívón tanár-költő titulust kapott, s talán ez pontosabban fejezi ki lényét, mert valójában minden megnyilvánulásával ismereteket közvetít, tanít.

Az est házigazdája, a könyvtár igazgatója, dr. Voit Pál köszöntőjében elmondta, hogy

Tatabányán sokan ismerik vendégünket. Tavaly jelent meg egy fantasztikus könyve a futballról, Barangolás a futball szókinccstárában címmel.

Szilvási Csaba költő, író, polihisztor, tanárember, doktor. Hogy milyen ember is ő, jól mutatják volt tanítványának szavai: A tanár úr a verseivel is tanít, nemcsak a katedrán.

Dr. Szilvási Csaba. A fotókat Nagy Ádám készítette

Vendégünk örömmel üdvözölte megjelent barátait, kedves ismerőseit a nézők soraiban. Azonnal leszögezte, hogy ezen az összejövetelen nem akar főszereplő lenni. Azt kérte a vendégektől, hogy ne hallgatók legyenek, mint az egyetemen. Nem szereti ezt a kifejezést, mert azt sugallja, hogy a hallgató csak ül és hallgat. Inkább mondjanak véleményt! Elmesélte egyik rossz könyvtári élményét, mikor *Lázár Ervin* és felesége, *Vathy Zsuzsa* a közönségtalálkozón a könyvtár korábbi igazgatójával úgy beszélgettek, mintha a gyerekek ott sem lettek volna. Szeretné, ha ezúttal ilyesmi nem fordulna elő, és feltett kérdések nyomán párbeszéd indul el.

Élve a felhívással, a nézők soraiból egy jó barát, *Bársony László* a röcsögei tücsökről érdeklődött. A szerző, mielőtt elmondta a verset, mesélt róla. A vöcsök és a tücsök a Népszabadságban jelent meg. Nagy büszkesége, hogy ez a vers Esztergályos Cecília előadásában olyan költők műveivel együtt hangzik el a megzenésítve, mint Szabó Lőrinc, Zelk Zoltán, Weöres Sándor.

Nagyon fontos számára a nyelv zeneisége, ritmikája. Egy alkalommal vonaton ülve kofák beszélgetését hallgatva csak a nyelv zenéjére figyelt. Azt állapította meg, hogy rettenetes volt,

szinte csörgött. Szerinte az orosz nyelv szépen zenél. Verseivel azt bizonyítja mégis, hogy „*a magyar nyelv olyan végtelen és szabad terület, ahol zenélni, táncolni és játszani lehet, ugyanakkor csodálatos hangszer és gyönyörű játéklabda is a „kisember-gyermekek” és a lelkükben az örök gyermeket megőrző, meglett „nagygyermek-emberek” számára.*”¹

Bársony László elmesélte, hogy a selmeci diákhagyományok ápolására létrehívott szakestélyek alkalmával a nyelvtörő szójátékok sokaságával megtűzdelt verseket előszeretettel mondják. Ha sikerül visszamondani a kacifántos szöveget, nagyon megtapsolják a produkciót.

S ha már a humoros verseknél tartunk, a Soroksári sör-elégia című versről is szó esett. Az elégia alapvetően borongós hangulatú, ez a vers pedig vidám, tehát ez máris egy humoros ellentétet ad. Miután meghallgattuk, a történetével is megismerkedhettünk. Az Élet és Irodalom országos pályázatot írt ki. A tejivás népszerűsítésére kellett verset írni, így a pályamű tej-elégiává alakult, a vers hőse pedig 8-10 sör helyett kefir hajtott fel, és alkoholistából tejkoholista lett.

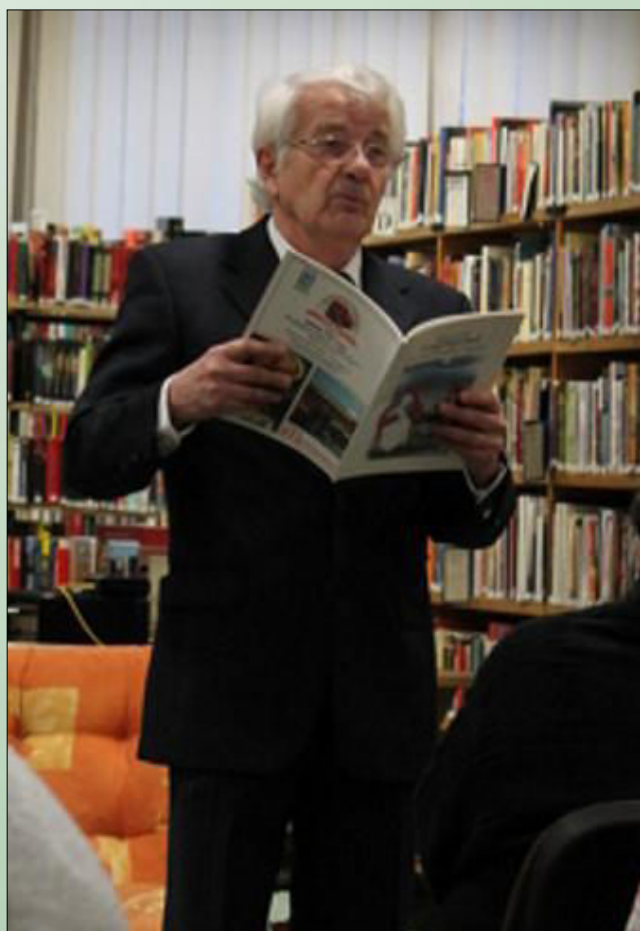
A hallgatóság soraiból a fölkapaszkodott kis uborkáról szóló verset kérték a költőtől. Az Uborék című vers tele van szójátékkal, és a hozzá készült rajz is telitalálat. Az illusztrációt Sánta Balázs készítette, aki több könyvének is illusztrátora. Rajta kívül Bánfi József is kedvence, többször adott képet a könyveihez. Vele kollégák voltak, nagyra becsüli munkásságát és örömmel látta a könyvtár falain kiállított alkotásait. Bemutatta a Birkaiskola című vershez készült rajzot. Minden birkának emberarca, külön személyisége van. A vers felolvasása után megállapította, hogy már nem is emlékezett, milyen hosszú. Általában utóbb már nem emlékszik az elkészült műveire. A rövid versek híve.

Több négysoros versikét küldött annak idején Ludas Matyi folyóiratnak, Tabi László főszerkesztő valamennyit közölte is. Egyik ilyen

négysoros, amit egy virág kipusztulása ihletett, így hangzik:

*Megkapta a foltostífuszt,
Az vitte el szegény fikuszt,
Mert a foltostífusztól
Minden fikusz kipusztúl.*

A folyóiratoktól riportok írására is jött felkérés. A Magyar Ifjúságban reportsorozatot készített, ez később kötetben is megjelent. A riportalanyok példaadó emberek, kézművesek. Aki a kezével dolgozik, az a kézműves, aki a kezével, eszével dolgozik, az a mester, aki a kezével, eszével és szívével, az a művész. A teremtő emberi kéz című interjúkötetet Csoma Éva segített megjelentetni. Folytatása, A kéz az ész és a szív, ebben többségben tatabányai illetve Komárom-Esztergom megyei kézműveseket mutat be.

Felolvasás a saját kötetből -

Az egyik néző elmondta, hogy Szabolcs megyéből érkezett, 50 éve nem találkozott személyesen Szilvási Csabával, és nagyon örül ennek a találkozásnak. Meglepte, hogy a szerény Csabából Dr. Szilvási Csaba lett. Óvónóként

dolgozott, és elmondta, hogy nagyon szerették a gyerekek és az óvónők is Szilvási Csaba verseit, rongyosra olvasták a köteteket. Gyökereit soha nem vesztette el. Az ottani emberek sem felejtették el őt, hiszen Fehérgyarmaton, ahol 1973-1991-ig tanított, 2007-ben - jóval elköltözése után - Pro Urbe díjat adományoztak neki.

Szó esett még Ady Endréhez fűződő kapcsolatáról. Egy alkalommal betegen feküdt otthon. Elővett egy Ady kötetet és rájött, hogy ez az ő zsoltára. Egy esszépályázatra küldte be a róla szóló pályamunkáját. Vezér Erzsébetnek nagyon tetszett, neki köszönhetően kapott egy kétéves ösztöndíjat.

A jövőről megtudhattuk, hogy több kötet kiadását nem tervezi, sok verse kéziratban pihen. Szerencsére gondolatait szívesen megosztja közösségi oldalán – sokak öröme.

Megismerhettük hitvallását: „*Számomra a kultúra, és annak egyik „szolgálati módja”, a tanári munka alapvető „szervező elve” a REND.*

- A nagy R-hez a „Rend legyen a fejedben, a szívedben és a környezetben!”,
- az E-hez az „Ember légy mindig, minden helyzetben!”,
- az N-hez a „Ne hazudj se másoknak, se magadnak!”,
- a D-hez a „Dolgozz tisztességesen!” parancsát rendelem hozzá saját magam és tanítványaim számára is.”

S még két idézet a találkozó végére: Heltai Jenő „*Akit az istenek szeretnek, örökre meghagyják gyerekeknek.*” Ezzel teljesen egyet ért, és szerint az emberben a gyermek nem hal meg soha. Egy latin mondás szerint viszont „*akit az istenek gyűlölnek, tanárrá teszik*”. Szilvási Csaba ez utóbbit cáfolja, a maga számára nem tartja igaznak, most is ezt az utat választaná.

Költészet napja Dinnyés Józseffel

HORVÁTH SZABOLCS

Dinnyés József "daltulajdonos" a költészet napja alkalmából megzenésített verseket adott elő a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban. Az eseményre az öko-estek keretén belül került sor április 10-én. Az előadás címe a következő volt: **Dalok Huszár Gál 1560-ban megjelent énekeskönyvéből és énekelt versek közös múltunk évtizedeiből.**

Dinnyés József. Fotó: Horváth Szabolcs

A kétórás történelmi és zenés előadást néha komoly, néha humoros történeteivel tette színesebbé a gitáros. A dalok mellett megzenésített versek voltak hallhatóak a XVI. és XVII. és XX. századokból. Utóbbiakhoz önmaga szerezte a zenét. A műsor első felében inkább a történelem, azon belül is a kurucok és labancok időszaka, valamint a magyar nyelv került a középpontba. A második részben a zenéé, a daloké lett a főszerep.

Dinnyés József szerint nem egy magyar híres előadó vette el dallamait, és írt hozzá saját dalszöveget úgy, hogy az ő szerzőségét már nem tüntették fel az elkészült lemezekben. De humorosan hozzátette, őt ez a legkevésbé sem érdekli. Sőt, büszkeséggel tölti el, hogy ilyen is előfordult az életében, hogy egy-egy munkája mások albumára került. A szegedi származású előadó nem tagadta, hogy mindig is politizált, ebből kifolyólag a rendszerváltás előtt nem egyszer előfordult, hogy személyes véleményét nem fogalmazhatta meg dalaiban.

Öko-est Waszlavik Lászlóval

SÁRI ALIZ IMOLA

2017. március 13-án került megrendezésre Öko-estünk a Fenntartható ünnepeink sorozat első részeként, melynek vendége Waszlavik "Gazember" László volt. Az est címe **Negyvennyolcas katonanóták és vízi környezetvédelmi dalok** volt.

Waszlavik László jelentős szerepet töltött be a 80-as évekbeli magyar rockzene világában. A Bizottság és Beatrice együttesek illusztris tagjaként lett közismert ikonja ennek a műfajnak. Majd a 80-as évek elején megalapította saját alternatív zenekarát, a Csiga Bigát. Az évtized második felében közel 20 koncertet adott nyugaton. Zenéje rituális, sámánelemekkel tarkított, népdalelemekkel átszőtt. Ennek következtében kapta meg a "Kelet-Európai Rock Sámán" titulust.

A magyar népzene hagyományaival is behatóbban foglalkozott. Itthon és határainkon túl is gyűjtötte a még fellelhető dalokat azzal a céllal, hogy kötetbe rendszerezze őket, és megőrizze az utókor számára.

Waszlavik "Gazember" László

Az öko-estén nem rocksámán énjét, hanem inkább hazaszeretetét mutatta meg a szinte már elfeledett katonadalokon keresztül. A műsort gyermekdalokkal kezdte, hogy egy kicsit oldódjon a feszültség, és persze kedveskedni

kívánt a fiatalabb közönségnek is. A gyermekek által is kedvelt dalok eléneklése után a kevésbé ismert moldvai és bukovinai csángó népdalok hangzottak el. Waszlavik tiszta énekét tangóharmonikával kísérte végig, melyen gyermekkorában autodidakta módon tanult meg játszani.

Hazaszereteténél csak a természet iránti szeretete nagyobb. Eltökélt környezetvédő, amelynek hangot is ad dalain keresztül, frappáns videoklipjeiben. Fontos számára az életet adó víz tisztaságának megőrzése, és a benne élő fauna megmaradása.

Sokan kíváncsiak voltak az előadásra.

A fotókat Sári Aliz Imola készítette

Természetesen népszerűbb népdalok is elhangzottak, úgy, mint a *Tavaszi szél...*, *Katona vagyok én...*, *Kossuth Lajos azt üzente...* stb. A felidézett katonadalokon keresztül történelmi sétát tehettünk. Felidézhattuk együtt elmúlt idők hősi emlékeit, a hagyományainkban rejlő értékeket, melyeket szükséges megőrizni a következő nemzedékek számára.

Ezt követően barangolhattunk hazánk gyönyörű tájain. A Duna, a Tisza, az Alföld és hegyeink jelentek meg a dalokban. Együtt énekeltünk! Némi humorral szólva, ha csak egy pár dal erejéig is, az öko-esték hagyományörző dalárdájává, közösségévé kovácsolt össze bennünket ez az este.

Kibertámadások és védekezés ellenük – A NetNagyi Klub márciusi programjáról

SZILASSI ANDREA

E téma kapcsán nem a médiából ismert, nagy horderejű eseményekből sztorizgattunk, hanem azokat a hétköznapi veszélyforrásokat, példákat vettük számba, amelyek kevésbé jártas és gyakorlott internetezőkkel egyaránt megeshetnek, ha akár sietségből, akár óvatlanságból, de átsiklanak bizonyos dolgok felett. És immár nemcsak a számítógép, hanem valamennyi, internethálózatot használó eszközünk veszély forrása lehet. Így került napirendre a mobil eszközök mellett az okostévé is. Megnéztünk két előadást videófelvételen magyar felirattal, amelyeken *James Lyne* és *Rik Ferguson* kiberbiztonsági specialisták osztották meg tapasztalataikat jól összefoglalva arról, hogy milyen módokon kerülhet kártékony alkalmazás eszközeinkre.

James Lyne a Sophos cég vezetője, biztonságtechnikai specialistája. Előadása a TED-en magyar feliratozással:
https://www.ted.com/talks/james_lyne_everyday_cybercrime_and_what_you_can_do_about_it?language=hu

Levetítettem még *James Weitch*¹ szórakoztató előadását is, aki bemutatta, milyen levélváltás zajlott le közte és egy levélszemét-küldő között egy nagy üzlet reményében. Az emberi hiszékenység vámszedői jelentős számban és fondorlatos ötletekkel próbálnak érvényesülni az interneten keresztül. Mindannyian találkoztunk már váratlan nyereménnyel, meggazdagodással

¹ James Weitch: [Ez történik, amikor válaszolunk egy spam emailre](#)

kecsegtető levelekkel email fiókunkban. Például az elhíresült „nigériai csalás” igen sok embert rászedett.

Átnéztünk az előadás alkalmával még olyan online híreket, amelyek valamilyen biztonsági problémára hívták fel a figyelmet. Ezek között kiugró arányban fordulnak elő az Android operációs rendszerrel kapcsolatos gondok.

Néhány androidos probléma – főként a HVG Tech rovatából válogatott cikkek alapján:

- Gyárilag előretelepített kártevők csúcskategóriás készülékeken, [Cikk](#)
- Durva kémprogramok olcsó androidos telefonokon, [Cikk](#)
- Az Acecard banki trójai programnak két év alatt több mint 10 verziója jelent meg, amely a Google Play webáruházba is beférkőztek [Cikk](#)
- A Chamois adware egy rosszindulatú reklámprogram, amely szintén bekerült a Google Play webáruházban a biztonságosnak vélt appok körébe. Hirdetésekkal bombáz, alkalmazásokat telepít kényszerrel a felhasználó eszközére. [Cikk](#)
- Egy egyszerű sms üzenettel fel lehet törni az androidos telefonokat [Cikk](#)
- RCSAndroid kártékony malware szabadon kémkedik felhasználója ellen [Cikk](#)
- Öt hónapig rejtőzködött és fertőzött az igen ravasz FalseGuide adware a Google webáruházában, mire felfedezték. Közkedvelt játékok használati leírásában bújt meg. Az oly népszerű Pokémon Go is érintett. A telepítés után a készüléket reklámokkal árasztják el hekkerek, amelyek révén hirdetési bevételhez jutnak. [Cikk1](#) [Cikk 2](#)
- Az Android/LockScreen.Jisut vírus képes a képernyőzár PIN-kódjának megváltoztatására a tulajdonos tudta nélkül. Alapvetően egy zsarolóvírus, amely zárolja a telefon tartalmát a tulajdonos előtt, amíg nem fizet a

hekkereknek. A letöltést követően akkor aktiválódik, amikor a felhasználó teljesíti a következő kérést: *Kattintson ide / érintse meg a gombot az ingyenes aktiváláshoz!* [Cikk](#)

... és még folytathatnánk hosszan a sort; évek óta számtalan hír látott napvilágot a Google által fejlesztett rendszer és alkalmazások kockázatairól. Ennek tükrében nyilván nem meglepő, hogy senkinek sem szoktam tanácsolni az androidos telefonok megvásárlását. Pár éve Windows telefonom van, és mindenkinek ilyen rendszerű, biztonságos készülékeket szoktam ajánlani. (Tapasztalatszerzés céljából azonban androidos eszközöket is használok – bizonyos korlátokkal.)

Okostévé helyett pedig inkább a normál, LED kijelzős készülékeket javaslom. Ezek is alkalmasak internetről, számítógépről származó filmek megtekintésére. Egyrészt csatlakoztathatjuk HDMI kábelén keresztül számítógéphez, majd azon keresztül lejátszhatók letöltött videóink és előfizetett filmjeink. Másik megoldás lehet, hogy a biztonságosan védett számítógépen előzőleg letöltjük a megnézendő filmeket, videókat, majd ezt követően, külső adathordozón és USB porton keresztül csatlakoztatjuk a tévéhez. Ha azonban ragaszkodunk az okostévéhez, akkor elengedhetetlen a **megbízható** vírusvédelem arra az eszközre is. Mindazonáltal egy okostévével az otthonunkban nem tudjuk elkerülni a gyártó kémkedését, adatgyűjtését a kamerán, mikrofonon keresztül, illetve nézett műsoraink alapján.

Vannak, akik nem tulajdonítanak jelentőséget személyes adataik kiszivárgásának, illetéktelenek általi megszerzésének. Ők bizonyára még nem szembesültek ennek kellemetlen következményével. Másrészt valószínűleg nem tudják, hogy az információs társadalomban a gazdasági fejlődés mozgatórugója a személyes adat. Ennek megszerzéséért pedig sokan bármire képesek.

Rik Ferguson a Trend Micro alelnöke, biztonságvédelmi specialistája. A kép forrása:

<http://countermeasures.trendmicro.eu/about/>

Előadása magyar feliratozással:

<https://www.youtube.com/watch?v=EeMHhc9rAIM>

Készültem egy összefoglalóval is a különféle kártevőkről, rosszindulatú böngésző bővítmények fajtáiról, sajátosságairól, amelyek közül csak párat emeltem ki az előadás során – később elolvashatják részletesen a résztvevők. A zsarolóvírusokról beszéltem inkább, amelyek már nemcsak számítógépeken, hanem mobil eszközökön és androidos okostévéken is előfordulhatnak. Ezek az ún. ransomware vírusok könnyű pénzszerzés érdekében születtek, ma már számos fajtája van. Windowsra, Linuxra, Androidra egyaránt készült belőlük. Nemcsak magánszemélyek életét keserítik meg, hanem beférkőztek intézmények biztonsági résein is.

A fertőződés hátterében általában az operációs rendszer védtelensége tetten érhető, fontos lenne mielőbb frissíteni a rendszert a legújabb, biztonságos verzióra. Ez sem nyújt azonban száz százalékos biztonságot. Eredendően ugyanis a felhasználó a hibás, amikor gyanútlanul megnyit valamilyen ismeretlen eredetű küldeményt, vagy letölt valami sokat ígérő appot egy ismeretlen webhelyről. A kártevő elindít a gépen (és a hálózaton) egy titkosítást, amellyel megnyithatatlaná teszi a felhasználó mentett fájljait, átnevezi a fájlok kiterjesztését. Az irodai szoftverrel készült fájlok mellett a képek, zenék, videók is sorra kerülnek előbb a számítógépről, majd a csatlakoztatott külső adathordozókról és felhő alapú tárhelyről. A különféle zsarolóvírusok abban egységesek, hogy internetes valutában, legtöbbször bitcoinban,

vagy Ukash utalványban kérik a váltságdíjat a dekódolásért. Mivel nincs bankszámla, lenyomozhatatlan a zsaroló kiléte. A fizetés módjáról – jól észrevehetően – minden fertőzött mappában hagynak üzenetet. Az áldozat pedig vagy fizet – bár semmi garancia, hogy megérkezik a dekódolás. Ha nem fizet, elveszíti fájljait: munkájának fontos dokumentumait, személyes életének pótolhatatlan emlékeit. Sajnos az ilyen kártevők beszerezhetők a Deep Weben.

Jó hír ugyanakkor, hogy egy éve elindult nemzetközi összefogással a **No More Ransom** projekt az Europol, a Holland Nemzeti Rendőrség, az Intel Security–McAfee, a Kaspersky Lab és a Barracuda Networks, továbbá az AWS Amazon együttműködésében. Céljuk, hogy ellenszolgáltatás nélkül segítséget nyújtsanak a zsarolás áldozatainak. Ezen a honlapon keresztül egyrészt tanácsokat olvashatunk a megelőzéshez, másrészt jelenleg is több mint 30 dekódoló eszköz tölthető le innen alkalmazási tanácsokkal.

NO MORE RANSOM!

A megelőzéshez alapvetően fontos, hogy a rendszerfrissítések időben települjenek, vagyis gondoskodjunk a letöltés engedélyezéséről. Szükség van arra is, hogy komplex védelem legyen mindenféle típusú kártevő ellen. Elengedhetetlen még, hogy rendszeresen végezzünk mentéseket fájljainkról egy másik adathordozóra.

Végezetül *Csáki István* a nemrég múlt nőnap kapcsán egy képes, zenés összeállítással köszöntötte a hölgyeket. Habár vidám történetek is oldották a hangulatot, de a visszajelzések alapján többen is megriadtak a hallottaktól. Vendégeink zöme ugyanis androidos készüléket használ. Szerencsére a sebezhető Windows XP operációs rendszertől már mindegyikük megvált. Mindazonáltal jobb előbb szembesülni a problémákkal, mások eseteiből tanulni, mint utóbb keseregni, amikor azok megtörténnek.

Internet Fiesta – Virtuális barangolás a Föld körül

SZILASSI ANDREA

Idén a NetNagy Klub mellett két eseménnyel készültünk még az országos rendezvénysorozatra: egy online információkereső vetélkedővel és egy 10 órás kezdő számítógéphasználó tanfolyammal, amely 2017. március 27-től április 10-ig zajlott le könyvtárunkban.

Öt napon át vártuk online vetélkedőnkre a vállalkozó szellemű érdeklődőket. Korhatár nélkül, és nemcsak Komárom-Esztergom megyéből. Célunk egyfelől az információkeresés gyakoroltatása volt, másfelől reméltük, hogy a kutatás nemcsak hasznos, hanem kellemes időtöltést is nyújt a versenyzőknek.

Az indiai Holi tavaszköszöntő ünnep is téma volt.

A kép forrása: <http://media.nu.nl/m/mlfz85ca9k9k.jpg>

A feladatok egy részét a földrajzi jelenségekből válogattuk (fehér éjszakák, sarki fény, mexikói kristálybarlang). Kínából az agyaghadssereggel kapcsolatos régészeti kutatások, Japánból a művészi rizsföldek kialakítása, Dél-Kelet Ázsiából az úszó piacok igényeltek figyelmes információkeresést. A világ vasúthálózata is téma volt. Három, több országot átszelő vasútvonalból kellett megjelölni a leghosszabbat. Két feladatkör fesztiválokkal, eseményekkel volt kapcsolatos. Fő feladatként négy bemutatott kép alapján kellett megfejtetni, vajon melyik rendezvényen készülhettek a fotók? Ehhez – nehezítés gyanánt – a szükségesnél több

eseményt is megadtunk. Fel kellett ismerni az indiai Holi fesztivál színpompás festékekkel borított résztvevőit – nem összekeverve őket a spanyol La Tomatina szereplőivel, akik óriási mennyiségű érett paradicsommal dobálják meg, és kenik össze egymást. A harmadik kép utcán zenélő fiatalokat ábrázolt, amely a több fordulós, és számos városra kiterjedő Fleadh Cheoil ír tradicionális zenei vetélkedés időszakában készült. 1951 óta, korhatártól függetlenül 49 zenei és táncos kategóriában zajlik a megmérettetés. A negyedik kép Észak-Ausztráliában, a Henley-on-Todd Regattán készült. Ez a bolondos viadal Alice Springsben, a Todd folyó kiszáradt medrében folyik nyaranta, és 1962 óta rendezik meg. A legénység kivágott fenekű hajókkal, homokban futva jut célba. Vetélkednek még síneken mozgatható járgányok is, amelyeknél a versenyző a homokot hajtja evezőjével.

Örömünkre szolgált, hogy gyermek-, felnőtt- és nyugdíjas korú résztvevő egyaránt pályázott, még teljes családok is. 19 településről érkeztek feladatmegoldások. (Budapest, Héreg, Jászárokszállás, Kömlőd, Környe, Mocsá, Oroszlány, Pilismarót, Súr, Szákszend, Szárliget, Tarján, Tata, Tatabánya, Tornyópuszta, Újbarok, Vérteskethely, Vértestolna és Vértesszőlős) Ezek közül 12 KSZR településen a községi könyvtáros is aktívan népszerűsítette a programot, s a könyvtár is rendelkezésre állt a megoldásokhoz.

A Henley-on-Todd hajóverseny ugyancsak szerepelt a feladatok között. A kép forrása:

<http://backpackeradvice.com/img/todd-henley.jpg>

Összességében 210 pályázó megoldásai érkeztek be egyetlen excel táblázatba foglalva. A végleges értékelésnél a versenyzők száma – különféle okoknál fogva – 113-ra szűkölt.

A Japán Aomori tartományában található művészi rizsföldek szintén kutatás tárgyai voltak. A kép forrása:
<http://thehive.files.wordpress.com/2011/09/japanese-rice-field-art-11.jpg?w=500&h=312>

Az Informatikai és Könyvtári Szövetségtől kapott reklámajándékok mellett a JAMK Megyei és Módszertani és Ellátási Osztálya külön díjakat is felajánlott a legügyesebbeknek: egy tízezer és egy ötezer forintos LIBRI könyvtálatványt, továbbá három darab, 4 gigabájtos pendrive-ot. A többiek más, apróbb ajándékokat kaptak.

Sorsolásra várva.

Az urnában a 28 legügyesebb versenyző neve szerepelt, akik 39-43 pontot értek el. Dr. Voit Pál igazgató húzta ki a szerencsés nyertesek neveit. Fotó: Szilassi Andrea

A tízezer forintos könyvtálatvány Jászárokszállásra, *Surányi Béláné*hoz került. Az ötezer forintost a Mocsán élő Varga László nyerte meg. A pendrive-oknál a szerencse tatabányai versenyzőknek kedvezett: *Füssi Csaba*, *Huszár Sándorné* és *Sziráki Éva* vihették haza.

Nyitott kapukkal vártuk az ifjúságot a Vértess Agorájában

HORVÁTH SZABOLCS

Április 10-11-én immár 19. alkalommal rendezték meg a Nyitott kapuk rendezvényt Tatabányán, a Vértess Agorájában, amelyen intézményünk harmadik alkalommal képviselte magát. A rendezvényt *Schmidt Csaba*, Tatabánya polgármestere nyitotta meg. Kiemelte, hogy nagyon fontos a helyi és a környékbeli gyermekeket, fiatalokat megismertetni Tatabánya szervezeteivel és azoknak tevékenységével.

Könyvtárunk mellett a kiállítók között volt a katasztrófavédelem, a rendőrség, a T-Szol, a Vértessi Erőmű, a Tatabányai Gyémánt Fürdő, a Gerecse Tájvédelmi Körzet, az Északdunántúli Vízmű Zrt, új kiállítóként pedig a Duna-Ipoly Nemzeti Park. A kétnapos programra közel kilencszáz fiatalot vártak. Az első napon az időjárás miatt nem jöttek olyan sokan. Standunkra összességében körülbelül négyszáz gyermek és kísérője látogatott el. A legkisebbek memória játékot játszhattak, míg a nagyobbak Öko-totót tölthettek ki, emellett információt kaphattak a könyvtár rendezvényeiről. Természetesen üres kézzel senki sem távozott tőlünk. A kicsik matricát kaptak, míg a nagyobbak választhattak, hogy ceruzát, vagy noteszt szeretnének. A totó eredményhirdetése az Öko-hét végén, április 22-én megtörtént a megyei könyvtárban.

Horváth Szabolcs, Nagy Ádám, Erősné Suller Ildikó és Nász János képviselték a könyvtárat a rendezvényen.

Fotó: Kissné Anda Klára

Folytatódik a Történelmi regény sorozat dr. Botos Mátéval

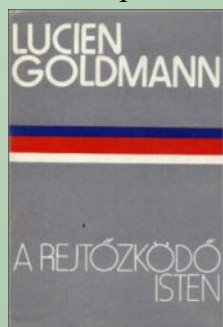
HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

Dr. Botos Máté, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára 2017. március 22-én tartotta a Történelmi regény című előadássorozatot tavaszi évadának első előadását az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban „A rejtőzködő Isten. Spiritualitás az irodalomban” címmel.

Dr. Botos Máté. Fotó: Steindl Nóra

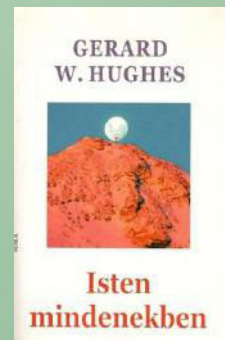
A spiritualitás nem egyenlő valamely vallás követésével. A vallások határozott dogmarendszerre épülnek, és a vallási írárok (Szentírás, Tóra, Korán stb.) ill. a bennük rejlő bölcsességek ma is érvényes dolgok. Azonban egy vallás határozott követése nélkül is lehet valaki spirituális beállítottságú. A spirituális ember fölemelkedve túljut a gondolkodás és a tudomány határain, szabadon gondolkodik, elfogadja, hogy van másik valóság.

A rejtőzködő Isten megfogalmazás az előadás címében arra utal, hogy irodalmi művekben

gyakran fellelhetők a hithez és Istenhez viszonyuló gondolatok. Lucien Goldmann, a kiváló francia irodalomkritikus és filozófiatörténész „A rejtőzködő Isten” című könyvében a janzenizmus történelmi leírását adja: arra válaszol, hogy miért született meg ez a mozgalom a XVII. században, milyen osztályerők, milyen társadalmi csoportok ideológiájaként jött létre.

Dr. Botos Máté is a janzenizmustól kezdte az előadását. A janzenizmus az a teológiai mozgalom, mondta, amely Szent Ágoston tanítását vallotta, miszerint Isten a világot már valamilyen módon elméjében megteremtette, majd ezután hozta létre a látható dolgokat annak a mintájára; valamint azt a nézetet, hogy az ember leginkább az emlékezetében találja meg Istent. A janzenizmus a szentektől indult el és racionalitást keresett. A jelenkorban a vallásos irodalom iránt érdeklődőknek Gerard W. Hughes könyveit, „A meglepetések Istene”, illetve „Isten mindenekben” című műveket ajánlja, melyekben Ferenc pápa tanításait is megtalálhatjuk.

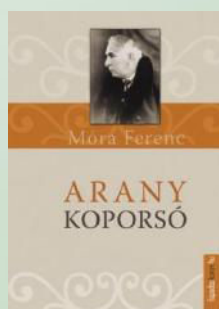

A fiatalok világszerte sokkal nagyobb számban vallják magukat vallásosnak, mint általában hinnénk, csupán 13 százalékuknak nincs köze Istenhez és a valláshoz. Az európai lakosság 10 százaléka keresztény. Jézus személyéhez sokan fordulunk. A vallásosságot, a hit értékeit az irodalom adja legjobban vissza.

Az előadó világirodalmi műveken keresztül mutatta be a spiritualitás jelenlétét,

„Dosztojevszkij: A félkegyelmű” című művében Miskin herceg a keresztény ember, a jó ember idealizált típusa. Az ember az egyetlen lény, aki katarzisa képes, egyedül az ember képessége, hogy felismerje a jót. További népszerű világirodalmi alkotásokban is találhatunk vallásosságot, mint például Milan Kundera: A lét elviselhetetlen könnyűsége, Michael Blake: Farkasokkal táncoló, A szent út, Sven Hassel: Monte Cassino, S. C. Lewis: Narnia krónikái, Heinrich Harrer: Hét év Tibetben.

Dr. Botos Máté a magyar szerzőktől legkiemelkedőbb alkotásnak Móra Ferenc: Az aranykoporsó című művét tartja ebben a témában, és minden embernek elolvasásra ajánlja, mert többek leszünk általa. Az Aranykoporsó a III. évszázad végén játszódik: a

kereszténység terjedése létében veszélyezteti Diocletianus hatalmát. A császár a törvények erejével akarja megszilárdítani uralmát. Serdülő fia számára őrzi a trónt, akiről azt jósták az istenek, hogy a birodalom felvirágoztatója lesz, de ehhez feltételt is szabtak: húszesztendő koráig kiléte titok legyen mindenki előtt. A császár fia, mire letelik a húsz év, kereszténnyé válik. Szintén kiemelkedő magyar műként Kodolányi János (1899-1969) „Én vagyok” című könyvét ajánlja az előadó. Kodolányi János a XX. századi magyar művelődés történetének klasszikus alakja, világirodalmi rangú

prózaepikus. Miért árulta el Júdás Jézust, akit pedig annyira tisztelt és csodált? A regény erre a kérdésre adja meg a választ. Nemcsak a magyar irodalom, hanem a világirodalom egyik legjobb és legtöbbet mondó regénye, ott van a helye a Bűn és bűnhődés és a Mester és Margarita mellett.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kar és az esztergomi Városi Könyvtár előadássorozata április 26-án folytatódik.

Bűnügy és történelem, avagy rejtélyek és regények

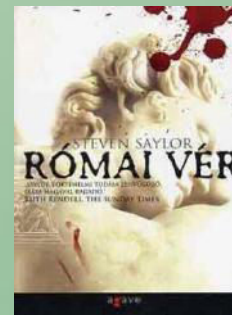
HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

Dr. Botos Máté, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára 2017. április 26-án tartotta a **Történelmi regény** című előadássorozat tavaszi évadának második előadását az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban a fenti címmel.

A tanár úr bevezetőjében elmondta, hogy nagy élvezettel fogyasztja a történelmi tárgyú bűnügyi regényeket, melyek a történelmi regénynek és a bűnügyi regényeknek az ötvözetei. A regények legtöbbször létező problémákat járnak körül, rejtélyekről szólnak, kimondatlan titkok vannak benne.

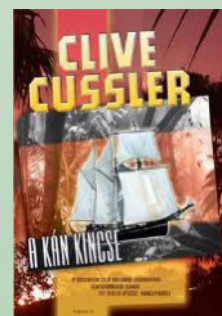
A legelső író, akivel megismertett bennünket, Steven Saylor amerikai író, aki történelemből és ókortudományból diplomázott. A római kor, melyben regényei játszódnak, történelmileg hiteles. A regények központi alakja Gordianus nyomozó ; a regényeken keresztül az életútját is megismerhetjük. Gordianus a legelső kötetben még fiatal nyomozó, a legutolsóban pedig már idős ember.

Az írónak 1991-ben jelent meg az első ókori Rómával foglalkozó regénye, a „Római vér”. Mint egy időutazás, olyan ez a könyv, testközelbe hozza az ókori Róma mindennapjait. Az ízeket, szagokat, utcákat és dombokat, házakat, kerteket, embereket. A történet elolvasása után az embernek megjön a kedve Rómába utazni. A Roma Sub Rosa sorozat második kötete „A végzet fegyvere”, mely a Spartacus felkelés idején játszódik, hihetetlen precizitással tárja eléink az ókori Róma mindennapjait. Most nem Róma és lakói kerülnek terítékre, hanem egy vidéki, villákkal tarkított vidék, ahol a felső osztályba tartozó polgárok élnek. A rendkívüli érzékletességnek köszönhetően elég, ha az

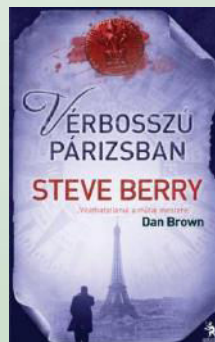
Olvasó becsukja a szemét, gondolatban máris ott lehet egy ókori luxusvillában. A Roma Sub Rosa sorozat 8 különböző témájú kötetből áll, melyekben az a közös, hogy ügyes a regények szövése. Az egyszerűnek tűnő bűnügy mögött mindig találunk az antik korra jellemző belső viszályt.

A második író, akit bemutatott, Paul Sussman, újságíró, egyiptológus. „Kambüszész elveszett hadserege” című könyve igaz eseményt ír le a sivatagban nyoma veszett 50 ezer perzsa katona történetével. A legenda szerint valahol a Nagy homoktenger közepén homokvihar lepte meg a hadsereget, és az nyomtalanul eltűnt... Igazolása 2007-ben történt meg; a régészek ekkor találták meg a katonák csontjait, eszközeit, melyeket a homokvihar betemetett. Megelevenedik előttünk Alexandria, a maga lenyűgöző, magával ragadó mivoltával, kezdve a királyi negyeden keresztül a zegzugos sikátorokig. A regényben szereplő nyomozópáros nemzeti és felekezeti különbözősége is színesíti a művet. Sussman a történelmi eseményre alternatív magyarázatot ad.

Clive Cussler amerikai író mostanában a nevét adja más, alig ismert írók műveire, hogy a könyvük eladható legyen – az igazi író társszerzőként feltüntetve. Eddig körülbelül 70 könyve jelent meg. A Dirk Pitt sorozat nagyon közkedvelt. „A kán kincse” Dzsingisz kánról szól. Dzsingisz kán minden idők legnagyobb hódítója, kinek birodalma a Csendes óceántól a Kaszpi-tengerig terjedt. Hódításait legendák sora övezi, sírhelyét évszázadokon át hiába keresték. A nyomok Mongóliába vezetnek, az olyan legendák, amelyek a múltban keletkeztek és máig nem sikerült megfejtetni őket, beindítják az emberek fantáziáját.

Végül Steve Berry amerikai író, professzor műveivel ismerkedhettünk meg. Könyvei

történelmi eseményekkel, titkokkal, összeesküvésekkel foglalkoznak, tele kalanddal és akcióval. „Vérbosszú Párizsban” című könyve a tanár úr szerint olyan jól sikerült, hogy helyettesíti a szakirodalmat, és szórakoztató is. Amikor Bonaparte

Napóleon 1821-ben meghalt, magával vitt a sírba egy hatalmas titkot. Tábornokként és császárként rengeteg kincset rabolt össze palotákból, nemzeti kincstárakból, még a Máltai Lovagrendtől és a Vatikántól is. Utolsó napjaiban brit fogvatartói abban reménykedtek, hogy talán megtudhatják, hová rejtette ezt a hatalmas vagyont.

Kedves olvasóinknak ajánljuk, hogy vegyenek a kezükbe a felsorolt íróktól könyveket, a történetek alapja valós, néha egy kis fantáziával fűszerezve. Olyan tudásra tehetünk szert, amit csak hosszas kutatás során fedezhetnénk fel. Ráadásul az írók gondoskodnak róla, hogy fogyasztható formában tálalják fel nekünk a rejtett és rejtélyes tudást.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kar és az esztergomi Városi Könyvtár előadássorozata májusban folytatódik. Május 3-án a „Scylla és Charybdis közt: utazás és egzotikum az irodalomban” című előadásra várjuk az olvasni, művelődni vágyó közönséget.

dr. Botos Máté a 2017. április 26-i programon.

Fotó: Steindl Nóra

HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

A Könyvtári beszélgetések keretében dr. Kubassek János nemzetközi geográfust, múzeumigazgatót köszöntötte Várady Eszter igazgatónő és Bánhidy Vajk moderátor 2017. április 3-án a Helischer József Városi Könyvtárban. A nemzetközi hírű tudós előadásán részt vettek Esztergom város vezetői, Romanek Etelka polgármester és Bánhidy László alpolgármester.

**Bánhidy Vajk, dr. Kubassek János és Várady Eszter.
A fotókat Steindl Nóra készítette**

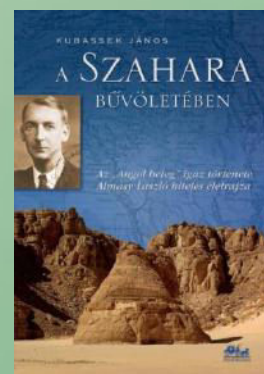
Kubassek János 1983-tól az érdi Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója, husz könyv és több mint kétszáz cikk, tanulmány szerzője. Szakterülete feltárását, elsősorban a világban fellelhető magyar emlékek felkutatását tűzte ki céljául. 102 országban és 7 kontinensen járt, eljutott az Antarktiszra is. Két fontos tényező indította el pályafutását, a családja és a tanárai. Utazásra a könyvek világa inspirálta, mint családi könyvtárának egyik darabja, Kittenberger Kálmán vadászkönyve. Földrajztanára szemléletesen tanította a geográfiát, prospektusok, térképek segítségével keltette fel diákjai érdeklődését. A felfedezők iránti érdeklődése nagyon korán jelentkezett, már hetedik-es-nyolcadikos korában olvasott ilyen témájú műveket: Almásy László, Cholnoky Jenő, Baktay Ervin, Kittenberger Kálmán, Széchenyi Zsigmond könyveit, a nagy barlangkutató,

Jakucs László, illetve Balázs Dénes és Kessler Hubert könyveit.

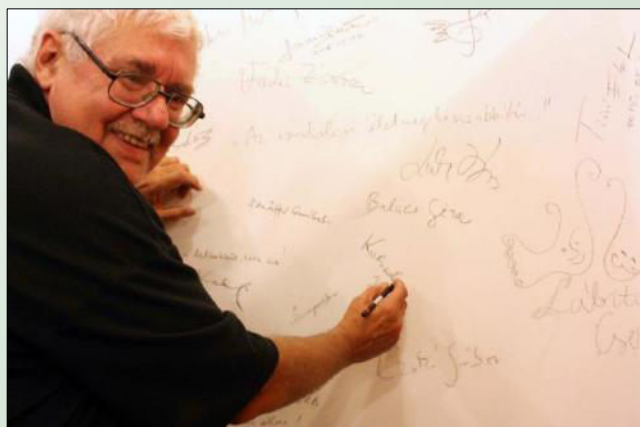
A Meteor Barlangkutató társaságnak is tagja lett, velük barlangkutató utakon vett részt. A közeli kesztölci Legény- és Leány-barlangban is tett felfedező túrát. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett történelem-földrajzszakos diplomát. A Földtani tanszéken a terepgyakorlatok során nyílt meg számára a világ. 1982-ben a Szegedi Tudományegyetemen summa cum laude eredménnyel védte meg karsztmorfológiai tárgyban írt doktori disszertációját.

Legérdekesebb utazási élményei a Himalájához kötik, a Kőrösi Csoma-kutatásokhoz és az ott töltött hetekhez, hónapokhoz. Nagyon megragadta Délkelet-Ázsia, ott is elsősorban Thaiföld. Ő írta az első magyar nyelvű könyvet Thaiföldről, amely máig három kiadásban jelent meg. Annak idején, amikor előállt az ötlettel, hogy Thaiföldről akar könyvet írni, kinevették, mondván, hogy kit fog az érdekelni, hiszen oda nem megy senki.

A legfontosabb könyve az Almásy-kötet (*Kubassek János: A Szahara bűvöletében. Budapest, Medicina, 2016*), melyben rengeteg új adat került elő. A kötet végigkíséri a kilenc Oscar-díjjal kitüntetett film – az Angol beteg – főhőse, Almásy László életútját. Feleleveníti gyermekéveit, első világháborús tevékenységét, IV. Károly királypuccsaiban játszott szerepét. A geográfus szerző nyomon követte a XX. század legsikeresebb magyar földrajzi felfedező utazójának életútját. Felkereste Almásy László kalandos pályafutásának európai, ázsiai és afrikai helyszíneit. Hat évtizeddel Almásy után, 1993-ban expedíciót szervezett a Líbiai-sivatagba, s az első magyarok egyikeként eljutott a Szahara legnehezebben megközelíthető, legjáratlanabb vidékeire.

Kubassek János az USA-ban Fulbright-ösztöndíjasként a washingtoni Kongresszusi Könyvtárban és a Smithsonian Intézetben kutatta Xantus János utazásainak feljegyzéseit, Londonban a Brit Királyi Földrajzi Társaságban Stein Aurélra, Torday Emilre, Almásy Lászlóra vonatkozó dokumentumokat, s ezek alapján állítja, hogy számos felfedező utazónk teljesítményei a világ élvonalához tartoznak.

A geográfus feljegyzi nevét a meghívottak közé

Nagyon kedves, bőbeszédű, hazaszerető embert ismertünk meg Kubassek János személyében, aki elvárásolta a hallgatóságot utazási élményeivel és előadásával.

Bakai Márton hegedűművész a városi könyvtárban

HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

A Helischer József Városi Könyvtár **Köztünk élnek** sorozatának 2017. március 6-i vendége *Bakai Márton* hegedűművész volt. Az esztergomi virtuóz számos városi rendezvényen, hazai és nemzetközi fesztiválon szerepelt. Büszkék vagyunk tehetségére, amellyel városunk hírnevét öregbíti.

Bakai Márton 1984. március 31-én született Esztergomban. A művész zenei vénáját felmenőitől örökölte. Nagypja, Tamási Lajos a dorogi szimfonikus zenekar alapító tagja volt az 1950-es években. 1990-ben a Petőfi Sándor Általános Iskolában a zeneiskola toborzást szervezett, és ő 6 éves korában Vörös Máriánál elkezdett hegedűn játszani. Kónya Lajos a zeneiskola számára készített egy tizenhatos

hegedűt. Ez egy A/4-es papírnagyságú hangszer, amelyen a kisgyermekek könnyebben tanulnak játszani. Bakai Mártonnak így is egy évet kellett várnia, hogy hegedűt foghasson a kezébe. Tehetséges volt, gyorsan szép sikereket ért el. Játszott a Reményi Károly vezette városi szimfonikus zenekarban, ahol sokrétű zenei tapasztalatot szerzett. 12 évig járt zeneiskolába, utána a budapesti zenekonzervatóriumban folytatta tanulmányait. Itt a klasszikus zenetanulással párhuzamosan megalakult első zenekara, a Club Era. A művész szavaival élve: ez a zenekar csúrdöngölős világzenét játszott. Zenei pályája elején a Fészek Klubban a Club Era zenekar szolgáltatott zenei betétet Balla András fotóművész kiállításának megnyitójára. Ezután az Almásy téri műhelyben zenéltek, ahol sikerült ismertségre szert tennie.

Bakai Mártonról Nyári Andrea készítette a fotót

Veszprémben évente megrendezik az utcazene fesztivált, melyen szakmai és közönségdíjat is kiosztanak. Ezen a fesztiválon két egymást követő évben is kapott elismerést. 2007-ben megkapta a szakmai díjat, majd 2008-ban a legjobb hangszeres díját.

Számos híres zenésszel dolgozott együtt, a Magyar Állami Népi Együttes primásával, Pál Istvánnal, Hód Adriennel, Kovács Gerzson Péterrel, Dresch Mihállyal. A Duna Táncműhely „Himnusz” című darabjának zenéjét Bakai Márton írta. Fellép még a Dresch Quartettel, Alexander Balanescuval, Lantos Zoltánnal, a Freedom Caféval, a Szűkített Kvartettel és Layandával. Legközelebb Csobánkapusztán fog zenélni.

Félj bátran! Al Ghaoui Hesna riporter, újságíró

HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

A Könyvtári beszélgetések keretében Al Ghaoui Hesna újságírót, háborús tudósítót köszöntötte Várady Eszter igazgatónő és Bánhidó Vajk moderátor 2017. április 24-én a Helischer József Városi Könyvtárban. Több mint kétszáz ember várta a könyvtárban az újságírónőt. Édesanyja magyar, apja szír származású. Hesna Salgótarjánban nőtt fel. Már 10 éves korában újságot szerkesztett, emellett rendszeresen publikált a Nógrád Megyei Lapban is. Nem anyanyelve az arab, felnőttkorában tanulta meg.

Középiskolai tanulmányait Szolnokon, a magyar-angol két tanítási nyelvű Varga Katalin Gimnáziumban végezte. Közben 16 évesen – jó tanulmányi eredményének köszönhetően – alapítványi ösztöndíjjal egy portlandi magán-középiskolában tanult. A képzőművészet vonzotta: rajzolt, festetett és novellákat írogatott, azonban hazatérve az Eötvös Loránd Tudományegyetemen jogot és arab nyelvet tanult. Tunéziában szintén szerzett diplomát.

Hesnát sokan az MTVA Babel című riportműsorából ismerjük. A kép forrása: www.hesna.hu

1998-ban, a jogi diploma megszerzése után a Népszabadságnál külpolitikai újságíróként kezdett el dolgozni. Nyelvtudása és családi kötődései révén érdeklődése elsősorban a Közel-Keleti térségre terjedt ki. Később a Magyar Televízió riportere lett. Vallja, hogy tudósítóként nem meghatározó, hogy valaki nő vagy férfi.

A veszélyhelyzetekben szerzett eddigi tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. Újságíróként, tudósítóként fontos volt számára, hogy etikusan dolgozzon. Vajon mikor nem sérti meg egy családnak, egy embernek az intim zónáját? Mikor nem rondít bele élete meghatározó, tragikus pillanataiba? Háborús országokban nagyon fontos a diplomácia, és a jó kifejezőkészség. Sokszor azért sikerült bizonyos politikusokkal nyilatkozatot készítenie, mert meg tudta őket győzni, hogy nyilatkozzanak a Magyar Televíziónak – míg a CNN-nek és a BBC-nek ez nem sikerült.

Al Ghaoui Hesnáról Nyári Andrea készítette a fotót

Száma fontos tanulság, hogy a félelem üzemanyagként hathat – pozitív és negatív irányban is. A legjobbat és a legrosszabbat egyaránt képes kihozni az emberből: Szerinte szembe kell nézni a félelemmel, mert ha nem kezeljük, akkor romboló hatású. A félelem aktivizál, energizál, motivál, elősegíti a létfenntartást, fenntartja az éberséget. Aktivizálja a szimpatikus idegrendszert, és fokozza az adrenalin- és a noradrenalin szintet. A beszélgetés alatt vetített egy bemutatót a háborús övezetekben készült fényképeiből, ahol az emberek üres tekintetére hívta fel a figyelmünket. Ha túl sok félelemmel találkozunk életünkben, az kiégéshez, fásultsághoz vezet.

Hesnától az emberek sokszor megkérdezték, hogy szokott-e félni a konfliktuszónákban? Természetesen gyakran így volt, de próbált

uralkodni az érzésein, és igyekezett megoldani az adott helyzetet – sokszor nem kis kockázatot vállalva. Egy hétköznapi ember erre nem mindig képes. Azt tanácsolja nekünk, hogy ne féljünk kilépni az eddigi komfortzónánkból! Erősítsük az önbizalmunkat! Használjuk téglaként minden egyes sikerélményünket, és erősítsük meg önmagunkat! Tapasztalatait most rendezí könyvbe, amely szeptemberben jelenik meg. Talpraesett, okos, energikus embert ismertünk meg Al Ghaoui Hesna személyében, aki elbűvölte a hallgatóságot élményeivel és szuggesztív előadásával, nem utolsósorban szerény, kedves személyiséggel.

Dr. Nagy Pál patológus főorvos a városi könyvtárban

HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA

A Helischer József Városi Könyvtár 2017. március 20-i vendége Dr. Nagy Pál főorvos volt. A patológia ma már közelebb áll az élő betegek vizsgálatához, mint élettelen testek tanulmányozásához.

Dr. Nagy Pál Esztergomban született 1955-ben. Esztergom-táborban nőtt fel, (ma Esztergom-Kertváros) és itt járt általános iskolába. Szülei a falu körzeti orvosai voltak. Mindhárom testvére Esztergomban lakik. Élete egyik legboldogabb időszakának a gimnáziumi éveket tartja. Alma matere a Dobó Katalin Gimnázium volt. 1973-ban érettségizett német tagozaton. Balszerencséseként élte meg, hogy első egyetemi felvételi nem sikerült. 1973 szeptemberében képesítés nélküli mentőápoló lett az Országos Mentőszolgálat Dorogi Mentőállomásán. 1980-ban kezdett el dolgozni az Esztergomi Városi Tanács Kórházának Patológiai Osztályán. Egy év múlva katonai szolgálatra hívták be. Leszerelése után lehetősége nyílt a segéd-, majd szakorvosi patológus munka mellett mentőorvosként dolgozni Budapesten, hétvégeken. 1985-ben szakvizsgázott kórbonctan-kórszövettanból. 1990-ben meghívták az egykori Orvostovábbképző Egyetem Patológiai Intézetébe, ahol előbb egyetemi adjunktusként,

később, az intézmény 2007-es bezárásáig főorvosi poszton dolgozott. Külföldi tanulmányúton is részt vett a washingtoni NIH ösztöndíjával, mellyel egy évet a Cincinnati Egyetemen töltött 1996–1997 között. 2002-ben citopatológiából második szakképesítést szerzett. Pályáját 2007-től a Fővárosi Uzsoki Utcai Kórházban folytatta. Időközben 1998-tól mellékállásban visszatért Esztergomba; itt 2003-ban megbízott, majd 2012-től kinevezett osztályvezető főorvos lett.

Dr. Nagy Pál beszélgetőpartnerre Sinkó Gyula volt.

Fotó: Nyári Andrea

Korszerű orvoslás ma csak a patológia segítségével lehetséges. A patológusok a gyógyításban és a megelőzésben is részt vállalnak, hiszen feladataik közé tartozik az ambuláns ellátás szűrővizsgálatai során levett sejtminták elemzése, pl. a nőgyógyászati vagy fül-orr-gégészeti citológiai vizsgálatok. Mint ahogyan az onkológiai osztályokról érkező szövettani leletek komplex áttekintése és véleményezése is. A daganatos betegek kezelése szempontjából döntő szava van a patológusoknak. A szövettani mintákat ugyanis nem önmagukban értékelik, hanem a korábbi vizsgálatokat és a beteg egyéni kórtörténetét is figyelembe veszik. Patológus véleménye nélkül lehetetlen onkológiai kezelést kezdeményezni. Sorsdöntő feladat hárul tehát azokra az orvosokra, akikről a legtöbben azt gondolják, hogy alagsori bonctermekben töltik munkaidejük nagy részét. El kellene fogadnunk azt, hogy a halál ugyanúgy velejárója az életnek, mint a születés, és akkor talán nem viszolyognánk, és tennénk megjegyzéseket a patológiára.

Könyves Szerda Sándor Anikóval

MAKUYEK NÓRA

A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár márciusi Könyves Szerdáján Sándor Anikó tartott előadást egy író-olvasó találkozó keretében. A közönség soraiban ülőkről kiderült, hogy nem csak érdeklődők, hanem valódi rajongók is, hiszen a legtöbbben már olvasták az író könyveit.

Sándor Anikóról Goldschmidt Éva készítette a fotót

A kilencvenes években a közszolgálati televíziónál és rádiónál is dolgozott. Később, már hét éve egy bulvárlap szerkesztője volt, amikor élete teljes fordulatot vett. Nagy utazásra szánta el magát, amelyhez sok év álmodozás, és hirtelen elhatározás vezetett. A Buenos Aires-

ben töltött hónapokat örökölte meg a „Pillangó a vállamon” című kötet, a spanyolországi zarándoklatot pedig az „El Camino”, amely máig a legnépszerűbb írása. Az utóbbi években sorra jelentek meg könyvei, amelyek az El Camino témáját, valamint magánéleti krízishelyzeteket dolgoznak fel. Mind nagyon személyes hangvételű, mert a szerző sok esetben saját életének fontos pillanatairól ír. Ugyanakkor a történetek nem öncélúak. Élvezet olvasni, mert stílusa magával ragadó, témái pedig rengeteg embert – elsősorban nőket – érintenek. A kötetek megjelenése során felötlött Sándor Anikóban, hogy életvezetési tanácsadással kezdjen el még foglalkozni. Az írás mellett jelenleg ez tölti ki életét.

Egyéni stílusú, lendületes mesélőkedve nem csak könyveiben, hanem élőben is megnyilvánult előttünk. Az előadás után lehetőség nyílt beszélgetésre és dedikálásra.

Könyves Szerda a zene jegyében Csatári Bencével

GOLDSCHMIDT ÉVA

Április 26-án dr. Csatári Bence történész, újságíró volt a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár vendége, aki kultúrpolitikai témájú könyveit mutatta be a közönségnek. Annak ellenére, hogy a téma a Kádár-rendszer időszakáról szólt, az érdeklődők között többségben voltak a fiatalok. A pódiumbeszélgetés után többen kihasználták a beszélgetés lehetőségét, és kérdéseket intéztek az előadóhoz.

Csatári Bence a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Hivatalának főállású kutatója. Doktori disszertációját **A Kádár-rendszer könnyűzenei politikája** címmel védte meg 2008-ban az ELTE-n. A Múlt-kor című történelmi magazin kilencrészes rocktörténeti sorozatának szerzője, az Artisjus 100 éves történetét feldolgozó könyvnek pedig társszerzője. Állandó szakértőként közreműködött a Hír TV Retrográd, és az MTV Múlt-kor című történelmi műsorok rocktörténeti adásaiban. 2014-től tart szemináriumokat ebben a témában az ELTE-n és a Balassi Intézetben.

Dr. Csatári Bencéről Goldschmidt Éva készítette a fotót

„Az ész a fontos, nem a haj” című, 2015-ben megjelent könyve tudományos szempontból közelíti, ugyanakkor olvasmányosan fogalmazza meg a Kádár-rendszer könnyűzenei életét. A „Jampecek a pagodában” és a *Poós Zoltánnal* együtt írt „Azok a régi csibészek” zenészekkel készült interjúkon keresztül tárja fel az előző rendszer rock and roll világát. Könyvei kikölcsönözhetők a tatai könyvtárból.

Kodály Zoltánra emlékeztünk

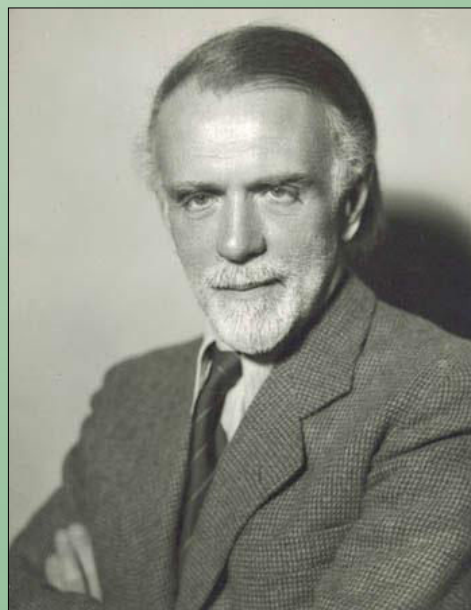
KEREKESNÉ FULI ANIKÓ

Az UNESCO döntése alapján – Kodály Zoltán halálának 50. évfordulója tiszteletére – a 2017-es esztendő nemzetközi Kodály-év lett.

A zeneszerzőre emlékeztek 2017. március 22-én mindazok, akik részt vettek a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Csilla von Boeselager Gondviselés Házának Idősek Napközi Otthona közös szervezésében megtartott rendezvényen.

Eősze László: **Kodály Zoltán életének krónikája, Kodály Zoltán élete képekben és dokumentumokban**, valamint Kodály Zoltán: **A zene mindenkié** című kötetek nyomán a vendégek végigkövethették a zeneszerző életútját. Nem csupán műveit, publikációit és elismeréseit ismerhették meg, de a magánember Kodály Zoltánt is – lejegyzett gondolatain keresztül. A művészt, aki „előbb énekelt, mint beszélt”, akit – bár zeneszerető családban nőtt fel – szülei mégsem zenei pályára szánták. Bartók Béla és Móricz Zsigmond barátját, a „Jó magyar ejtés” [kiejtés] versenyek elindítóját... Zeneakadémiai meghurcoltatását, menekülését feleségével, Schlesinger Emmával a nyilasok elől....

A programon számos közismert mű hangzott el: a Toborzó, az Esti dal, a Kállai kettős, Sík Sándor Te Deuma, melyeket a résztvevők – ki halkan, ki hangosabban – együtt énekeltek a művészekkel.

Kodály Zoltán. A kép forrása:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Kod%C3%A1ly_Zolt%C3%A1n#/media/File:Kod%C3%A1ly_Zolt%C3%A1n_1930s.jpg

A Kodály-módszer immár az UNESCO Szellemi kulturális örökség része. Annak ellenére, hogy a zeneszerző szerint „...kultúrát nem lehet örökölni... Kultúra annyi, mint tanulás; megszerezni, színvonalon tartani nehéz, elveszteni könnyű.”

A programokat szervező intézmények munkatársai – a közösségépítésen és a szabadidő hasznos eltöltésén túl - e kultúra szinten tartásán munkálkodnak a résztvevők igényeinek, érdeklődésének figyelembe vételével, régi ismereteik felelevenítésével. Közös programjaik egyre több érdeklődőt vonzanak.

Húsvét kapcsán a jeruzsálemi Szent Sír-templomról

KEREKESNÉ FULI ANIKÓ

A húsvéti ünnep szellemében tartotta a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár következő, 2017. április 19-i előadását a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Csilla von Boeselager Gondviselés Házának Idősek Napközi Otthonában.

Nemrégiben, az ünnep előtt fejeződtek be ugyanis a jeruzsálemi Szent Sír-templom szentélyének felújítási munkálatai. Erről, s a templom történetéről, látnivalóiról hallhattak érdekességeket, láthattak képeket a program résztvevői.

A bevezetőben Mircea Eliade román vallástörténész, filozófus gondolatai hangzottak el arról, hogy „*valójában nincs profán létezés*”, az ember kriptovallásos. Számára a tér nem homogén vagy semleges. Ezt bizonyítja „*az otthon szentsége*”, vagy az átmeneti szimbólumok: a küszöb, az ajtó... melyek megtörik a tér homogenitását. S hogy minden kultúrában léteznek különösen szent helyek, ún. „világtengelyek”, melyek kapcsolatot teremtenek a kozmikus régiók (ég – föld - alvilág) között. Az ide épített templomok „*a földöntúli minta evilági utánzatai*”. Ilyen templom pl. a jeruzsálemi Szent Sír-templom is, amelyen jelenleg hat vallási közösség kényszerül

osztozni: a római katolikus, a görögkeleti, az örmény, a kopt, a szír és az etióp.

A templomot I. Constantinus, az első keresztény császár építtette, s Kr. u. 335-ben szentelték fel. A történelem viharai közepette többször is újjá kellett építeni, például a 600-as években, majd a keresztes hadjáratok után. A folyamatos hozzáépítések miatt kisebb-nagyobb termek és kápolnák több emeletnyi magasságban torlódnak egymásra és egymás mellé a templomban.

A Szent Sír-templom. A kép forrása:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_S%C3%ADr-templom#/media/File:The_Church_of_the_Holy_Sepulchre-Jerusalem.JPG

Az előadás során e helyiségeket igyekeztem bemutatni, különös tekintettel a keresztút X-XIV. stációjára: a Frank-kápolnára, a Keresztre szegezés kápolnájára, a Keresztfelmagasztalás kápolnájára, a Stabat Mater oltárra és a Szent Sír szentély kápolnájára.

Bár digitális társadalmunkban az információk bárki számára könnyen hozzáférhetők, a programsorozat előadásain a közösen megélt élmény a lényeg. Az ismeretek felelevenítésén, esetleg új információk szerzésén túl lehetőség van a megélt élmények, tapasztalatok másokkal való megosztására. Az adott témákról való interaktív beszélgetésre.

Szeretettel várunk mindenkit 2017. május 17-i rendezvényünkre, melyen a kereszténység és az iszlám XVI. századi együttélésén keresztül a Tatai Patara idei rendezvényeivel, s egy könyvújdonsággal, Hrubos-Takács Róbert: A tatai patara című könyvével ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

OROSZLÁNYI KÖZÖSSÉGI SZÍNTÉR ÉS KÖNYVTÁR

Így írnak Ők... – Lázár Katalinnal

BÉKE ILDIKÓ

Februárban ismét zsúfolásig megtelt az Oroszlányi Községi Szintér és Könyvtár Olvasóterme, az "Így írnak Ők..." sorozat alkalmából. Egy helyi előadót köszöntöttünk, vendégük volt *Lázár Katalin* óvodapedagógus, fejlesztő- és drámapedagógus, tehetséggondozó szakember. A találkozó apropóját a legutóbb megjelent két könyve adta, melyeknek címei: Tanulótárs 1-2.; és Tanulótárs 3-4. Ezek korosztályra bontva játékos, kreativitást fejlesztő feladatokat tartalmazó módszertani kiadványok. Az első két könyvének (Játszótárs, Játszótárs 2.) bemutatója 2012-ben volt, melynek remek folytatása volt ez az alkalom. Nagy örömmel töltötte el az előadót és a szervezőket, hogy sok óvónő és tanító is érdeklődést mutatott a téma iránt. A helyszínen lehetőség adódott könyvvásárlásra, dedikálásra.

Ehető virágokról a könyvtárban

BÉKE ILDIKÓ, TAKÁCS TÍMEA

A tavasz első hónapjában a könyvtár vendége *Halmos Monika* volt. Már kinyíltak az első virágok, és megannyi meglepetést tartogathat még a nyár.

Vendégünk gasztrobotanikus, gasztro-tanácsadó, food-stylist, és az ehető virágok hazai szakértője. 25 éve kutatja ezt a témát. Első könyve 1999-ben jelent meg *Varázslatos virágízek* címmel, amely egy csapásra nagy ismertséget hozott számára. Azóta csaknem 80 könyve jelent meg. Kezdetben írói álnéven írta könyveit – ezek német, angol és orosz nyelven is megjelentek.

Lázár Katalinról Vajay László készítette a fotót

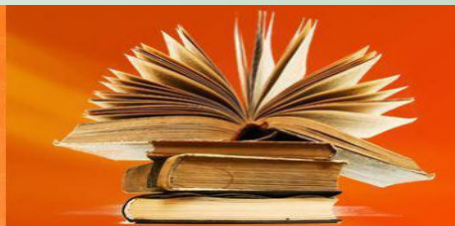
Tart főzőkurzusokat, ír gasztronómiai szaklapokba. Nemcsak érdekes cikkeket olvashatunk tőle, hanem remek recepteket is. Saját tévéműsora van a Life Network csatornán *Virágkonyha* címmel. Férjével közösen ételfotózás tanfolyamot vezet, kertészkedik és járja az országot "virágos missziójával". A vetítéssel egybekötött bemutatón megtudhattuk, hogy a tyúkhúr finom salátákban, a lóherevirág könnyű nyári levesekben, az ibolya különleges desszert kandírozva, az akácvirág pedig rántva.

Béke Ildikó és Halmos Monika. Fotó: Takács Tímea

Könyvvásárlás és dedikálás közben az érdeklődők kóstolhattak az általa készített levendulás kekszből, rózsalekvárból, ibolyaszaléból és egyéb finomságokból.

VITÉZ SÁGHY ANTAL VÁROSI KÖNYVTÁR

Költészet napja Lábatlanon

BETÁKNÉ LAMPÉRTH GABRIELLA

Nagyszerű előadásnak lehettek részesei azok, akik a költészet napján ellátogattak a lábatlani Vitéz Sággy Antal Városi Könyvtárba. Az Arany emlékév apropóján *Naszák István* tanár Arany János elbeszélő költeményeinek őstörténeti vonatkozásait vázolta fel, mutatta be elgondolkodtató és tovább olvasásra lelkesítő előadásában.

Naszák István. Fotó: Szabó Ildikó

Szín és forma – képekben

SZABÓ ILDIKÓ

Ezzel a címmel nyílt kiállítás *A. Bak Péter* festő és *Bíró Gáspár* szobrász műveiből a Gerenday Községi Házban 2017. április 28-án, pénteken. A kiállítást *Tóth Antal* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott osztályvezetője nyitotta meg. Közreműködött *Sági Zsolt* gitárművész. A kiállítás 2017. május 19-ig tekinthető meg hétköznapiokon, 9-16 óra között.

A kiállítás megnyitója. Fotó: Preisz Tivadar

[Fotóalbum a kiállítás műveiből](#)

KönyvtárMozi Szakmai Napok Tatabányán

MIKOLASEK ZSÓFIA

Március elején jött a hír, hogy az első KönyvtárMozi Szakmai Napokat a József Attila Megyei és Városi Könyvtár – azaz mi rendezhetjük. Hogy ennek a döntésnek mi volt az oka? Bízom benne hogy azért, mert a lassabban beinduló könyvtármozis megyék közül Komárom-Esztergom megye kimagaslóan teljesített az elmúlt időszakban. Persze ez leginkább a kistélpülési kollégáknak köszönhető, különösen *Csernátoni Bernadett*nek Pilismaróton, *Fink Jánosné*nek Vértestolnán és *Erdősné Csik Katalinnak* Bajnán.

Csak emlékeztetőül, a KönyvtárMozi projekt azért született meg, hogy a magyar filmkultúra kiemelkedő alkotásai a kulturális alapszolgáltatás részeként eljuthassanak a kistélpülések lakosaihoz. Milyen kitételnek kell megfelelni, hogy egy könyvtár KönyvtárMozi szolgáltatást vezethessen be?

- 5000 fő alatti település legyen,
- csatlakozzon a KSZR-hez,
- Községi tere és infrastruktúrája legyen alkalmas 20-30 filmnéző egyidejű befogadására.

Komárom-Esztergom megyében jelenleg 14 KönyvtárMozi működik.

Visszatérve a konferenciához, a programot az Informatikai és Könyvtári Szövetség finanszírozta egy NKA-s pályázatnak köszönhetően. Minden megyét két fő

képviselhetett. A program 2017. március 29-én egy bőséges ebéd után, *dr. Popovics György* köszöntőjével kezdődött, aki a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnöke.

dr. Voit Pál és Ramháb Mária.

A fotókat Török Csaba készítette

Dr. Voit Pál, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatója szintén köszöntötte a vendégeket, majd bemutatta az új megyei könyvtár terveit. *Bakos Edit*, az Art Mozi Egyesület elnöke a filmklubok történetével ismertetett meg bennünket. Párhuzamot vont az Art Mozi Hálózat és a KönyvtárMozi szerepe között. *Ramháb Mária*, az IKSZ elnöke ismét felhívta a figyelmet a megyei könyvtárak koordinációs feladatainak fontosságára. *Bujdosó Aranka*, a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár munkatársa a KönyvtárMozi portál új, egyszerűbb könyvtármozis bejelentkező felületét mutatta be – a települési könyvtárosok és a megyei koordinátorok legnagyobb örömére.

Vacsora és a szállások elfoglalása után az Oscar-díjra is jelölt „Vörös teknős” című animációs filmet nézhettük meg – csodálatos volt. Csütörtökön megyei kalandozásra hívtuk

vendégeinket. Elsőként Vértestolnára indultunk, ahol *Fink Jánosné* könyvtáros fogadott bennünket nagy-nagy szeretettel és sok-sok finomsággal. Útközben beugrottunk Tarjánba néhány „kölsöngyerekért”, hogy biztosan megfelelő létszámban legyenek a bemutató foglalkozáson. (A vértestolnai iskolába csupán tízen járnak.)

KönyvtárMozi plusz a Hevestékában – Ezzel a címmel tartott előadást Szabó Eszter Egerből

Ebben a gyönyörű sváb faluban a gyerekek a „Boltosmesék” című filmet nézhették meg, és élvezhették a film köré felépített fantáziafejlesztő foglalkozást. A bemutató óra levezénylője e sorok írója volt. Vértestolnáról hazaindultunk tarjáni gyereklerakós kitérővel, majd ebéd után tatai városnézésre invitáltuk vendégeinket. Ifj. Gyüszí László, a JAMK igazgatóhelyettese mutatta be a csodálatos várost – sajnos csak röviden, mivel indulnunk kellett tovább Dunaalmásra, a következő bemutató foglalkozás helyszínére. Dunaalmáson *Ollé Árpád* polgármester fogadott bennünket. Bemutatta és megkóstoltatta a legjobb neszmélyi borokat, majd rövid beszélgetés után *Koleszár Márta*, a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár munkatársa „mozizott” a dunaalmási felső tagozatos gyerekekkel. Foglalkozásának címe „A cigánymesék sokszínűsége” volt. Vendéglátóink kedvessége miatt nehezen szakadtunk el Dunaalmástól. Fáradtan, de feltöltődve és elégedetten tértünk vissza Tatabányára.

Az utolsó napon a legjobb könyvtármozis gyakorlatokkal ismerkedhetett meg az érdeklődő vendégsereg. A miskolci és egri tapasztalatok

után *Nász János*, a JAMK öko-szemléletének felelőse mutatta be a KönyvtárMozi és a környezettudatosság egy húron pendülését. János előadása után egy fergeteges filmetűdöt is megtekinthettek a nézők. A kisfilm a JAMK-ban dolgozó, KönyvtárMozival foglalkozó kollégák mindennapjait dolgozza fel sok humorral fűszerezve. Remek alakítások, fantasztikus forgatókönyv és kiforrott rendezés jellemzi. A film alkotói: *Mikolasek Zsófia* és *Török Csaba*.

Koleszár Márta kecskeméti könyvtáros a dunaalmási gyermekek körében

Végül *Koleszár Márta* bemutatta a KönyvtárMozi módszertani füzetet, amely ötleteket és játékos, kreatív feladatokat tartalmaz. Láthattunk még ízelítőt a Cigánymesék című, gyermekeknek készült foglalkoztatóból is. A két kiadványból minden megyei könyvtár átvehetett valamennyit, hogy eljuttassák az érintett községi könyvtáraknak.

Végezetül *Ramháb Mária* megköszönte a József Attila Megyei és Városi Könyvtárnak a szervezést és a három tartalmas napot.

Boltosmesék - Bemutató foglalkozás Vértestolnán

Dömösön folytatódott az öko-filmes KönyvtárMozi program

NÁSZ JÁNOS

Február 27-én immár második állomásához érkezett öko-filmes rendezvényünk – ezúttal a dömösi Körösy László Községi Könyvtárba.

Ez alkalommal is a nemzetközi hírű, és magyar szerzők által jegyzett, *A Természet IQ-ja* című könyv filmadaptációja került bemutatásra. Az ezt megelőző és követő beszélgetést jómagam vezetem a József Attila Megyei és Városi Könyvtár ökológiai szaktájékoztatójaként.

Bevezetesként tájékoztattam az érdeklődőket a könyvtár komplex, sokrétű öko-tevékenységéről, és arról, hogy a „könyvtármozizás” sokkal többet jelenthet egy település életében, mint egy hagyományos filmklub. Mert nem csak a mondanivaló esztétikai megközelítése a lényeg, hanem az is, hogy egy olyan találkozóhely legyen az adott könyvtár, ahol egy –lakóhelyükért és környezetükért tenni akaró– közösség jöjjön létre. Leheljenek életet a kulturálisan szunnyadó falvakba.

Nász Jánosról a fotót Baltás Balázs készítette

Ebben az évben a könyvtáros társadalomnak egyik kiemelt célja a környezettudatosság kisközösségi fejlesztése lesz, amelyben intézményünknek elismert és kijelölt módszertani szerepet kapott. Közös erővel, a könyvtárakon keresztül, akár a legkisebb településeken is kialakulhat egy olyan öntevékeny, a saját közösségért felelősséget vállaló aktív mag, amely hatással lehet a környezet megóvására, védelmére. Ezzel egyidejűleg felpozícionálhatja a települések közösségi életét.

A film előzetese elindítható a képre kattintva.

A *természet IQ-ja* című könyv szerzője Hornyánszky Balázs és Tasi István. A kötet amerikai kiadása az *USA Book News* versenyében a tudomány kategórián belül a *Best Books of the Year* díjban részesült 2009-ben. A kép, szöveg és videó forrása: <http://iqfilm.hu/>

A film lejátszása után alkalom nyílt kérdések megválaszolására is. A Visegrádi-hegység lábánál élőket a dömpingszerű turistaáradat által okozott környezeti problémák érintik a leginkább. Jó lenne tudatosítani a film ihletése alapján, hogy mindenhol élet van, és az életformák egységes szisztémává, egymást fenntartó rendszerekké, életközösségeké állnak össze. A természet adta példázat az emberekre éppúgy vonatkozik. A megbetegített természeti környezet kihat lokálisan az ott élőkre és globálisan a tágabb környezetre is.

A 90 éves Szántai Sándor köszöntése

BORBÉLY ILONA

*„Csiszoltam tengelyt s verset, dal lett és motor.
Ember! Nagyobb leszel, ha munkálkodol.
A múltó évek számos kérdést adnak
Mit alkottál a világnak s önmagadnak?
S ha szíved és lelked helyére tetted,
Nem múlnak hiába az évek feletted.”*
(Szántai Sándor)

Szeretettel és tisztelettel köszöntjük Szántai Sándort 90. születésnapja alkalmából! Küzdelmes, tartalmas alkotói életet élt. Az elmúlt évszázad nehéz korszakában született versei és a jelenkori alkotásai egyaránt erről tanúskodnak.

Szántai Sándor. A kép forrása:

1927. március 1-jén született Gödöllőn. Már iskolai éveitől vonzódott az irodalom, az írás iránt. Tizenhat évesen írta első megjelenő versét. 1944-ben több levél társával együtt elhurcolták, hét hadifogolytáborban járt meg. Hazatérve 43 évesen keresztül vasesztérgályosként dolgozott. Mellette, mint író – költő – újságíró tevékenykedett, és teszi ezt napjainkban is.

Több országos kitüntetésben részesült. 2004-ben a „Who is Who” svájci enciklopédia is közölte szakmai életrajzát és munkásságát. A Magyar Kultúra Lovagja (2005), alapításától tagja az

„Egy mindért, mind egyért” művészformációnak és az Országos Táncsics Művész Körnek. 2008-ban Táncsics Emlékérmét kapott.

Ma is a fővárosban él feleségével, Stancsics Erzsébettel. Minden esztendőben meglátogatnak minket itt, Ácsteszerén. Könyvei – melyeket az ácsteszeri olvasóknak címzett ajánlásával látott el - és újságban megjelent írásai megtalálhatók könyvtárunkban.

Kívánunk neki további jó egészséget, alkotókedvet, tartalmas, boldog éveket! Isten éltesse a 90 éves Szántai Sándort!

Táncsics emlékezete Bácskossuthfalván

BORBÉLY ILONA

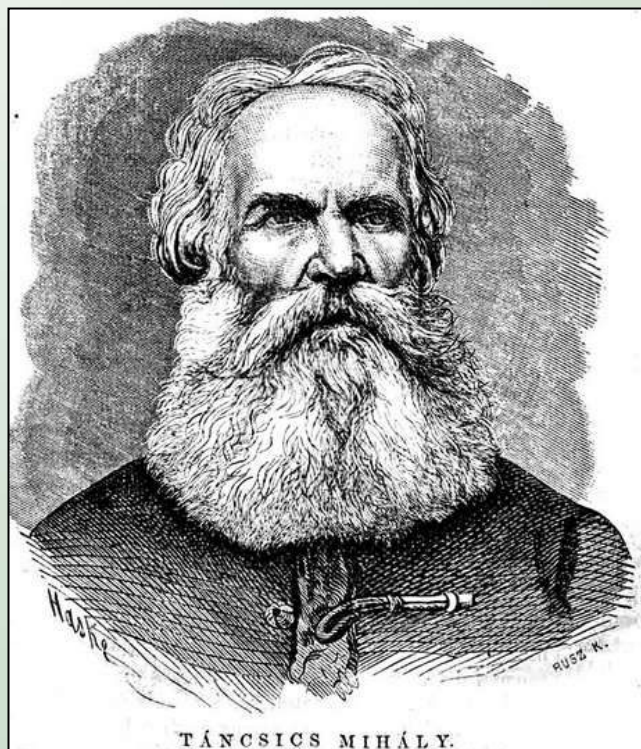
A templommal szemközt lévő parkban áll egy szobor, melyet névadója halála után két évvel állítottak eredetileg a település központi útkereszteződésében. Akár Ácsteszerre is gondolhatnánk, de e leírást tovább folytatva kiderülne, hogy nem településünkön járunk, hanem a szerbiai Bácskossuthfalván.

Bácskossuthfalva, másként Kossuthfalva - Táncsics Mihály idejében az Ómorovica nevet viselte.¹ Szerbiában, a Vajdaságban található, és többségében magyarok lakta település. A fent említett szobor pedig Kossuth Lajos szobra. 1896. augusztus 20-án avatták fel, melyen a Kossuthot ábrázoló műalkotás arca Magyarország felé nézett. A történelem

¹ A falu nevét húszféle változatban is jegyzik a források; így például Ómorovicának és Ómoravicának is. 2003 óta (ismét) Bácskossuthfalva a hivatalos magyar elnevezés, a szerb változat Stara Moravica. [Sz.A.] Forrás: <http://staramoravica.com/falunk-tortenelme/>

különböző viharai után, Kossuth Lajos halálának 100. évfordulójára, a szobrot restaurálták, és 1994. március 20-án újból felállították.

Bácskossuthfalva nemcsak Kossuth emlékezetét őrzi, hanem Ácsteszer szülőtteét: Táncsics Mihályét is. 2007-ben a településen Táncsicsról utcát neveztek el. Azt az utcát, ahol a falu iskolája található.

Rusz Károly metszete. Forrás:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:T%C3%A1ncsics_Mih%C3%A1ly_Rusz.jpg

Táncsics Mihály életének ugyanis több évtizedes kötődése van Ómorovicához / Bácskossuthfalvához. Monográfiai Helytörténeti Egyesületük ezért a mai napig kutatja ezt az időszakot. Gulyás László, az egyesület elnöke levelének köszönhetően községi könyvtárunk felvette a kapcsolatot az egyesülettel. Ennek során összegyűjtött írásokat, információkat kaptunk Táncsics Mihály életének fent említett korszakára vonatkozóan.

Gulyás László leveléből többek között az alábbiakat tudhatjuk meg:

„Sok megbeszélni valónk van Táncsics életével kapcsolatban. Mindent szívesen átolvasunk Táncsics Mihályról. Különösképpen az 1830-1850 közötti időszak érdekel bennünket, mert

ebben a két évtizedben van Táncsicsnak kötődése Ómorovicához/Bácskossuthfalvához. Bő negyven évvel ezelőtt kezdődött a szervezett, falusi helytörténeti mozgalmunk (1975). Az első közlönyünkben már 1976-ban megjelent egy érdekes írás HALLJA KEND, TÁNCICS! cím alatt. Néhai Csubela Ferenc írása volt ez. Ha Ön is egyezik vele, ezt az írást én hamarosan elküldeném, azzal a kéréssel, hogy ezt jelentessék meg az Arany Trombitában.

Úgy tudjuk, hogy a fiatal Táncsics Ómorovicán írta élete első könyvét, a NYELVÉSZET, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG HELYESÍRÁSÁRA címmel.

Ha a Táncsicsot nevelőként felfogadó Szalmásy Miksával nem került volna összetűzésbe, valószínűleg még jó néhány évig ott maradt volna nálunk Táncsics mint oktató és nevelő (még 1834 után is). Ez már csak találgatás.

Az ifjú Táncsicsot megragadták az ómorovici jobbágyok sérelmei, panaszai. Ezek a nincstelen, becsapott parasztok levelező viszonyban voltak Táncsicssal. Írásaikat a Munkások Újságában is megjelentette Táncsics. A 30 évig tartó ÚRBÉRI PÖRT jól ismerte, mert sok tekintetben ez adott okot a jobbágyok lázadásához és a maratoni pöröskedéshez. Igaz, máshol is történtek ilyen közönséges becsapások...”

A levélben említett írás a községi könyvtárban megtekinthető, illetve az Arany Trombita következő számában olvasható lesz teljes terjedelmében.

Bemutatkozik Bácskossuthfalva. A videó a magyarlakta település fennállásának 230. évfordulójára készült.

Forrás: <http://staramoravica.com/>

Afrikai vadászkalandok és egyesült államokbeli motorozás

LÁSZLÓ KÁLMÁNNÉ

Két érdekes előadással vette kezdetét 2017. április 11-én délután az a hagyományteremtőnek szánt sorozat, amelyben a község különleges kalandokat megélt lakói számolnak be élményeikről.

Elsőként *Hartmann Imre* alpolgármester tartott vetített képes előadást hazai és afrikai vadászkalandjairól. Mint elmondta, a vadászat elsősorban a természet és az élővilág gondozásáról, megővéséről szól, s csak másodsorban a vadak elejtéséről. Felidézte emlékezetes eseteit, köztük azt, amikor két hét alatt, ugyanazon a területen három szarvasbikát és egy vaddisznót sikerült elejtenie. Ugyancsak beszámolt arról, amikor közel 250 méterről kellett céloznia – mint később kiderült, eredményesen.

Hartmann Imre. A fotókat László Kálmánné készítette

Első külföldi vadászútja Afrikába, Namíbiába vezetett. Érdekes, érzékletes előadásával átéltek számos kalandját. Futottunk a bozótban a vadak után Imrével. Éreztük, ahogy belénk állnak a tüskék, amit csak harapófogóval lehetett kihúzni. Átéltük a kétségbeesést, amikor kinn voltak a

semmi közepén az első elejtett vaddal – telefon és helyismeret nélkül. Számos trófeával tért haza első útjáról. Így például varacskos disznóval, amiből vacsora is készült. Több növényevő és persze ragadozó is terítékre került. Ezek trófeái mind megtalálhatók Hartmann Imre – mára már híressé vált gyűjteményében.

A 66-os út. Az ábra forrása:

https://roadtripusa.com/wp-content/uploads/2015/01/Route66_map.jpg

Molnár Tibor, a délután másik előadója nem mindennapi teljesítménnyel két hét alatt végig motorozta a legendás 66-os utat az USA-ban. Baráti invitálásra indult útnak 2013-ban egy csapattal az Államokba, ahol Chicagóban Harley-Davidson motorokat béreltek. Ezt követően bejárták az irodalomnak és zenének is ihletet adó, keleti és nyugati partot összekötő utat. Utazása alatt rengeteg élménnyel gazdagodott, számos érdekességet látott. Ezek fotóit szintén láthatták a rendezvény vendégei.

Molnár Tibor felidézi a 4800 kilométeres utat

Történelmi vetélkedő Tarjában a reformkorról

TOMASOVSKY EDIT²

Iskolánk „Haza és haladás a reformkorban” címmel térségi csapatversenyt rendezett 2017. március 7-én a kultúrházban. A verseny első fordulóját levelezős formában bonyolítottuk le. Ezt követően került sor a márciusi döntőre. A verseny célja az volt, hogy a résztvevő tanulók játékos csapatversenyben megismerjék a reformkor irodalmi, művészeti és egyéb kulturális értékeit, pozitív hozadékát népünk történelmére nézve. A vetélkedőre a térség iskoláiból 10 csapat jelentkezett. A 4 fős csoportokat 7. és 8. osztályos tanulók alkották.

Csoportkép a résztvevőkről. A képek forrása:

<http://tarjaniskola.hu/galeria/2016/7/reformkor/index.html>

A csapatok a következő feladattípusokkal mérték össze tudásukat:

- szöveges feladatok,
- keresztrejtvények,
- kvíz kérdések,
- párosítós feladványok,
- reformkori újság szerkesztése,
- tabló-, vagy makett-, címerkészítés,

- verstanulás,
- korabeli ruhába öltözés (hozzá illő hajviselettel),
- film- és zenefelismerés,
- jelenet rögtönzése, stb.

Az **1. helyezést** a szomori "Jókai bableves" nevet viselő csapat nyerte el. Jutalmuk a felkészítő tanárunkkal együtt egy-egy e-book olvasó, egy-egy színházjegy a „Sztárcsinálók” című előadásra, valamint egy közös táblajáték.

2. helyezett lett a tarjáni 7. osztályosok csapata, a "Felsőház": Grünwald Krisztina, Stefanek Kinga, Roncsek Emma és Németh Béla. Jutalmuk felkészítő tanárunkkal együtt egy-egy nagy értékű történelmi képeskönyv, továbbá egy-egy belépő a Tatabányai Tavaszi Fesztivál Big Band koncertjére.

3. helyezett lett a tatabányai Kodály Zoltán Általános Iskola csapata, az "Új Reformerek". Jutalmuk egy-egy értékes történelmi könyv és egy-egy belépő a Sopron Balett előadására.

Iskolánk nyolcadikos csapata 4. helyezést ért el. A csapat résztvevői voltak: Balogh Johanna, Czivisz Bettina, Cságolya Adrien és Viszt Gergő.

Minden további résztvevő és felkészítő tanár egy Március 15. című könyvet, valamint egy puzzle-t kapott. Gratulálunk minden résztvevőnek!

A rendezvény támogatói:

- József Attila Megyei és Városi Könyvtár Tatabánya
- Vértes Agorája Tatabánya
- Jászai Mari Színház Tatabánya
- Informatika- Számítástechnika Tanárok Egyesülete
- Tarján Község Önkormányzata
- Tatabányai Tankerület

² A szerző a Tarjáni Német Nemzetiségű Általános Iskola pedagógusa, egyik könyvtárosa és a társadalomtudományi munkaközösség vezetője.

Történelmi vetélkedő az Árpád-korról

HALÁSZ ADÉL – PÓCSFÖLDI GÁBORNÉ

Idén is sor került a Leányvári Községi Könyvtár és a Leányvári Erdély Jenő Általános Iskola által közösen szervezett történelmi vetélkedőre.

Az eseményt az ajándékok finanszírozásával támogatta a JAMK Megyei Ellátási Csoportja is, továbbá segítséget nyújtottunk a döntő lebonyolításában is.

A tavaly útjára indított történelmi vetélkedő folytatása volt ez, amelyről a Kemlib 2016. áprilisi száma is beszámolt. Idén a verseny a **"Fejjel magasb mindeneknél"** címet viselte. A felkészüléshez a témakör Szent István trónra kerülésétől az Árpád-ház kihalásáig, 1000-tól 1301-ig terjedt.

A fotókat Török Csaba készítette

Az általános iskolás diákok háromfős csapatai előbb egy levelező fordulón szerepeltek, mérettek meg. A legjobb tíz csapat jutott a megyei döntőbe.

A döntőre 2017. április 6-án került sor. *Csernyák Attiláné Zsuzsa* pedagógus állította össze a versenyfeladatokat, és vezette le a versenyt. A

tizenkét feladat a gyerekek koncentrációképességét hosszasan igénybe vette, mint ahogyan a felkészítő tanárokból álló, hét fős zsűriét is.

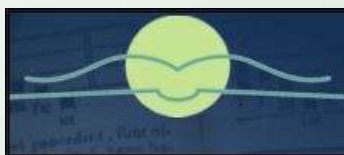
A vetélkedő dobogósai:

1. helyezett: **"Zrínyisek"** csapata, Tokodaltáró, Zrínyi Ilona Általános Iskola
2. helyezett: **"Brit tudósok"** csapata, Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola
3. helyezett: **"Vértess lovagjai"** csapat, Környe, Kisfaludy Mihály Általános Iskola

Az első helyezett csapat az ajándéksomag mellett egy e-book olvasót kapott – a felkészítő tanáruk szintén. A másodikok egy hat darabból álló értékes könyvsomagot vehettek át, tanáruk pedig két ajándékkönyvet. A harmadikok egy négy darabból álló könyvsomaggal gazdagodtak, tanáruk pedig két ajándékkönyvet kapott. A verseny többi résztvevője és felkészítő tanára szintén részesült valami apró ajándékban, illetve ajándékkönyvben. Gratulálunk mindenkinek a színvonalas felkészülésért, munkáért!

Ünnepélyes pillanat - a díjak átadása.

DR. KOVÁCS PÁL
MEGYEI KÖNYVTÁR ÉS KÖZÖSSÉGI TÉR

Kisfaludy Károly Könyvtár • 9021 Győr, Baross Gábor u. 4. • Telefon: 96/328-022

Városmonográfia műhelynap Győrben

DR. HORVÁTH GÉZA

2017. március 13-án, ezen a rangos konferencián Győr város alpolgármestere, *Fekete Dávid* köszöntötte a megjelent mintegy félszáz érdeklődőt, meghívottat. Megnyitójában jó tanácskozást kívánt, továbbá hasznos módszertani segítséget azok számára, akik monográfia-írásra vállalkoznak.

Gyáni Gábor nagy tetszést aratott „**A várostörténeti kutatások új irányai**” című előadásával, amely részben historiográfiai, részben problémaorientált megközelítésű volt. Az akadémikus azt boncolgatta, mik a

lehetőségek, és milyen utak követhetők egy korszerű várostörténeti monográfia megalkotásakor.

A várostörténet kialakulása a dualizmus korára tehető, az ezt követő polgárosodás és piacgazdaság alapján indult el. A XIX. század második felétől kezdődően a helytörténet a politika és az államtörténet mellett periférikus szerepet játszott, egyfajta helytörténet-írást képviselt. Munkamegosztás, hierarchikus viszony alakult ki az országos és a helyi történetírás között. E vonulatba illeszkedik *Vörös Károly*: „Városepítés Győrben, a dualizmus korában” című munkája. Valamivel 1945 előtt kezdődő folyamat volt az országos történetírás nyitása a város jelenségei iránt. Ez főként

Mályusz Elemér, Hajnal István munkásságában figyelhető meg. A marxista történetírás az 1950-es évektől 1989-ig *Szűcs Jenő, Gyimesi Sándor, Bácskai Vera, Kubinyi András* művei révén reprezentált.

1990-től szemléleti megújulás tapasztalható, koncentrált foglalkozás kezdődött a városokkal. Magasabb szintre emelt kutatások indultak például kvantitatív eszközökkel. Az összehasonlító várostörténet-írás kialakulása is ekkora tehető, ami kiemelte a helytörténet-írásból, és a makrotörténelem részévé tette.

Új jelenségek a problémaközpontú megközelítés, a mikrotörténet-írás, az antropológiai történetírás és a városiasodás. Melyek a városteremtő erők? Miként megy végbe a vagyoni felhalmozódás? Hogyan lesz ettől más egy település? A virilis kutatások megjelenése és *Szakály Gyula* művei említhetők e téren. Győr esetében a kereskedelmi tőke, a nagypolgárság specifikus városalakító szerepe kiemelkedő. *Tóth Zoltán* szekszárdi kutatásai révén a személyekig lehatoló végrendelet-kutatások, a rész és egész dialektikus vizsgálata is ide tartozik. Újabb módszertani megközelítés a piac központi funkcióinak mérése, az áruforgalom szerepe a környék integrálásában. Az 1990 utáni művek mindig funkciókat vizsgálnak: migrációs funkció, iskolaváros funkció, nagyvárosi funkció, továbbá az egész országra kiterjedő funkciók, pl. főváros, stb.

A következőkben felsorolunk lehetséges utakat és szempontokat, amelyeket ötvözni szükséges; együtt kell érvényesíteni egy városmonográfia elkészítésekor.

- Városbiográfia készítése.

- Városhálózat-kutatás, összehasonlító várostörténet-írás, melynek célja a települési fejlettségi rangsor felállítása pl. intézményi ellátottság és több más szempont figyelembevételével.
- Specifikusan a helyhez kapcsolódó mélyfeltárás.
- Ne kövessük az olvashatatlanul nagy munkák útját! (Szeged, Debrecen példája)
- Célszerű keverni a lehetséges megközelítési szempontokat, ne csak a lineáris történetírást alkalmazzuk!

Mitől város egy település?

- Demográfiai szempont, lokalitás minősége, jogi státusz,
- Mennyire agrár-, ipari vagy kereskedelmi orientáltságú a település,
- A kulturális arculat is fontos,
- Nyitottság – zártság perspektívájában értelmezhető – e a modern kori város?

Ezt követően *Kaposi Zoltán* professzor a **pécsi és nagykanizsai várostörténeti kutatások gyakorlati – módszertani tapasztalatairól** szólt. Rámutatott arra, hogy hosszú távon mire érdemes figyelni egy ilyen léptékű munkánál. Előrebocsájtotta: a sikert nemcsak szakmai, de külső feltételek is jelentősen meghatározhatják.

Tisztázandó szempontok egy monografikus vállalkozás megkezdése előtt:

Mi a cél? Szakterületileg egységes szempontrendszer és egységes szemlélet szükséges, a szisztematikus megtervezettség alapfeltétel. Kiknek íródik? Ki olvassa? Ki a projektgazda? Az időbeliség szempontja: mikorra kell elkészíteni? Hány kötet lesz? Nagymonográfia, vagy kismonográfia? Milyen szakmai előzményei vannak? Van-e valami hozzáadandó érték benne? Ezek a kérdések mind megválaszolandók – még a tervezés időszakában. A projekt irányításáról annyit emeljünk ki, hogy az irányító, szerkesztő személy szerepe kiemelkedő. Kellenek helytörténet-írási tapasztalatok, konvertálható szakmai tőke, intézményi háttér és intézmények közti munka. Jogi háttér nélkül lehetetlen

városmonográfiát írni (pl. szerződések). Nagyon fontos a szervezettség is, továbbá elengedhetetlen az elektronikus elérhetőség és egy honlap. Minden szerző hozzáférést kaphatna, s ott dolgozhatna úgy, hogy mindenki hozzátehet a munkákhoz, a szerkesztő pedig felülvizsgálja a szövegeket. Mások bevonása is lehetséges. A szakmai párbeszéd elengedhetetlen e wikipédia-szerkesztési módszer alkalmazása során, és az egységes nyugat-európai hivatkozási és bibliográfiai rendszer használatakor. Az elérhető forrásanyag – levéltári és sajtóanyag egyaránt – legyen kereshetően digitalizálva. A hosszú távú munkához hosszú távú stabil finanszírozás és tervezhetőség kell. Cégek szponzorálását meg kell kísérelni. Egymás kompetenciáit kiegészítő emberek kelljenek a projekthez. Helyiek és szakemberek az előadó tapasztalatai szerint kb. fele - fele arányban.

A tudományos alapossághoz jó előzmények kellenek. A monográfia terveit és elkészítését ezekhez a potenciális lehetőségekhez is kell szabni.

Deák Ernő, történész, a Bécsi Napló főszerkesztője a „**Városhálózat-kutatás**” témával foglalkozott. Elsősorban német hatásra és mintára folytatott kutatások ezek. A várossá válás lehetőségét feltáró munkák

a városi cím adományozásához, ami tartományi hatáskörben dől el. Levéltári szinten kell a témával foglalkozni. Intézményi háttér szükséges. A linzi és bécsi műhelyek, munkatársaik fontossága, szerepe meghatározó volt és maradt

szomszédunknál. Tudományos konferenciák sorozata 1971-től kezdődően. 2004-ig 64 város atlasza készült el, mely az interneten is hozzáférhető. Ezután *dr. Horváth József* történész következett a Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér történész-

könyvtárosaként. „**Győr 1945 előtti történetének kutatása**” című előadásában számba vette a 18. századi publikációktól kezdődően a várossal foglalkozó legalapvetőbb, és a monográfiához elengedhetetlenül fontos nyomtatott forrásanyagokat, ideértve az időszakai sajtót és repertóriumait is. Néhány példával illusztrálta is e többeszes halmazt, amelynek jelentőségét nem kellett eléggé hangsúlyoznia az érdeklődők számára. Szerzői tanulmánykötetek, közgyűjteményi kiadványok, a Streibig nyomda termékei, egy-egy jelesebb személyiség munkásságát ismertető tisztelgő kötetek kerültek a hallgatóság elé. Az előadó néhány gondolattal jelezte forrásértéküket is. Összefoglalásában – Kaposi Zoltánhoz kapcsolódóan – a teljeskörű bibliográfiai számbavétel és a digitalizáció fontosságát emelte ki. Ismerjük meg, hogy hol vannak fehér foltok, és hogy lehet ezeket pótolni. Új megközelítések és tapasztalatok kellenek, hogy valóban 21. századi és győri legyen a majdani monográfia – zárta gondolatait.

A műhelynap vendégei.

A fotókat Pozsgai Kriszta készítette

Prof. Rechnitzer János „**A legújabbkori Győr fejlődésének bemutatási lehetőségei**” című előadásában a Győr monográfia lehetséges szerkezetéről és tartalmi igényéről beszélt. Ő is megválaszolandó kérdésekkel indított: Miként maradt fenn a város innovációs készsége 1990 után? Milyen fejlődési pályát írt le, mik voltak az urbanizációs folyamat összetevői? Miért sikeres város? Milyen tényezők alakítják, és mik adják a lendületet az urbanizációs folyamatoknak? Klasszikus monográfia szerint nem kell, de nagy korszakokhoz kell illeszteni a beosztást. Országos térszerkezetben pozicionálni kell az

adott várost. A vidék, az agglomeráció, a gazdasági tőke szerepe szintén bemutatandó. Részletezendő, hogyan rendeződött át a gazdaság szerkezete 1990 után? A társadalmi tőke szerepe, az életmód, az életminőség változása leírandó. Fontos még a gazdasági és politikai szféra szerepének bemutatása a város életében. Alapvetően széleskörű összefogásra van szükség, a városi, önkormányzati dokumentumokhoz való hozzáférés megkerülhetetlen. Költségek: 4-5 évi évi 40-50 millió Ft-ra van szükség. Meg kell találni a megfelelő szervezeti modellt. A szerzői jogdíjakat garantálni kell, és fontos a marketing tevékenység is. Folyamatos munka és szigorú szervezettség kell a munka sikeréhez.

A kerekasztal-beszélgetést dr. Horváth Sándor Domonkos, győri könyvtárigazgató vezette

„A tanácskozás végén kerekasztal beszélgetésen vettek részt a meghívottak, ahol részletezhették és tovább árnyalhatták, (összebb) csiszolhatták elképzeléseiket, módszertani szempontjaikat.

Összegzésként elmondható, hogy lesz itt munka rengeteg, ha egy jövőbe mutató, modern, újszerű, vonzó külsejű, településünket teljes egészében bemutató kiadvány a cél. A kezdetek ígéretesek. Kívánjuk, hogy kitartson a lendület az évek során, és sikerüljön összehozni egy jó csapatot, megalkotni egy hatékony tervet, megvalósítani az összefogást. És reméljük, hogy folyamatosan értesülhet a lakosság a már elért eredményekről, s a jövőbeli tervekről.”¹

¹ Idézet Tolnai Gáborné cikkéből:

<http://www.gyoriszalon.hu/news/9006/61/Gy%C5%91rnek-is-lesz-v%C3%A1rosmonogr%C3%A1fi%C3%A1ja>

Az Élő Nap könyve. Gondolatok egy előadás kapcsán

NÁSZ JÁNOS

Új, immár a harmadik sorozatával jelentkezett az MTA Könyvtára és Információ központja a Magyar Szociológia Társaság Holisztikus Ökológiai Szakosztályának ökológiai sorozatával. Elsőként az előadások szervezője, *Antal Z. László* szociológus mondta el, mi célból alakult úgy, hogy a mostani sorozat a Napot helyezi fókuszába.

Az új előadássorozat címe: **A sokoldalú Nap**. A „Vigyázó szemeteket Párizsra vessétek”, és a „Kertész leszek” című, korábbi sorozatok előadásaival szintén rendszeresen foglalkoztunk e rovatban.

Antal Z. László képének forrása:

<http://www.tk.mta.hu/kutato/antal-z-laszlo>

Antal Z. László „A Nap tiszteletének társadalomalakító hatása” című tanulmányából idézzük: „A „globális felmelegedés” vagy másként fogalmazva klímaváltozás újból a Nap felé fordította az emberek figyelmét. Egyre inkább figyelniünk kell arra, hogy a Nap, nemcsak mint „kimeríthetetlen energiaforrás” játszik szerepet életünkben, hanem olyan zavarokat is okozhat a modern társadalmak életében, amelyekre eddig nem készültünk fel.” Tehát a csillagunk szerepe mindennapi életünkben sokkal szerteágazóbb, mint azt eddig hittük.

Az előadássorozat „A Nap szerepe a társadalom életében” című tanulmánykötetre épül (Argumentum Kiadó, 2016.) amelynek bemutatóját 2016. december 2-án az Országos Meteorológiai Szolgálat központjában tartották meg. Az ebben megjelent tanulmányok közül

hatot választottak ki arra, hogy behatóbban és nyilvánosságot biztosítva foglalkozzanak velük.

Az első alkalomra, 2017. február 28-án került sor, mégpedig *Grandpierre Attila* csillagász és nem mellesleg költő, zenész, előadóművész közreműködésével. Az eseményen a **Héliosz-**

elmélet: a Nap és az élet kapcsolata című tanulmányának megbeszélésére került sor. Előadása e könyvére épül, amely a Titokfejtő Kiadónál jelent meg 2015-ben. A kötet mind a tudományos életben, mind a laikus érdeklődők körében

hatalmas vihart kavart.

Nem csak a találkozó célja, hanem a formája is eltérő volt a megszokottól. Először a tanulmány ismeretében három felkért hozzászóló mondta el kritikusan a maga ismerete és szempontja szerint a véleményét, majd erre reagált a tanulmányíró. Itt és most nincs lehetőségünk és annyi rálátásunk a témára, hogy részletesen foglalkozzunk a tanulmánnyal, inkább maradunk a figyelemfelkeltés és ismertetés mellett.

Grandpierre Attila

A kép forrása:

<http://www.grandpierre.hu/site/wp-content/uploads/2011/08/GA2008r.jpg>

Napról alkotott képünk egy újabb, és a tudományt is használó megközelítéséről van

szó. Ebben az az új (vagy nagyon is régi) elgondolás, amely azt állítja, hogy a Napnak van egy élő minősége. Az Élő Nap elmélete túllép a mai tudományos és oly sokszor materiális megközelítéseken, amelyek szerint csillagunk egy fizikai törvényszerűségeen alapuló szerkezet, egy mechanikusan működő gázgömb. Grandpierre Attila szándéka szerint *James*

Lovelock Gaia teóriájához, annak párjaként alkotta meg Héliosz elméletét. Az Élő Föld elméletéről tudni kell, hogy a kezdeti elutasítást követően mára már elfogadottá vált. Igaz, erre több évtizedet kellett várnia a kutatónak. A Gaia elmélet 1979-től kezdődően, a fizika törvényein alapuló vizsgálat alá vette a bolygónkat, és a megállapításokat ma már elfogadja a tudományos világ. Reméljük, hogy a Héliosz elmélet elfogadására nem kell várnunk négy évtizedet. A szerző összegzése szerint a Napról alkotott fogalmakat újra kell gondolnunk, hiszen az egész világegyetemet áthatja az élet. A több ezer évvel ezelőtti civilizációk ezt tudták, mi nem. Napunknak meghatározható ciklusai és életjelenségei vannak. Véleménye szerint a naptevékenység mágneses terét megteremtő „dinamó” létrehozására „mérnökre”, létrehozóra és működtetőre van szükség. A napelmélet lényege, hogy csillagunk élő, még ha ez a mostani tudományos állapot szerint nem bizonyítható – igaz, ennek ellenkezője sem.

Az elmélet hozzászólójaként hárman vállalkoztak arra, hogy saját területük ismeretei szerint véleményt nyilvánítanak a témáról. Először *Tóth Zoltán* meteorológus szólalt fel. Szerinte tiszteletre méltó a Héliosz tanulmány megjelenése, bár mint tudós, némi önkritikával élve hozzátette, hogy a fizikus társadalom csak a fizika törvényei által megalkotott univerzumot

értelmezheti a saját ismeretei szerint, de vannak olyan jelenségek, – így például a Nappal kapcsolatosan is – amiket nem tudnak megmagyarázni. A Nap működése kevésbé ismert számukra. Ennek ellenére nem indokolt az, hogy kilépjünk a fizikából, és máshol keressünk magyarázatot. Azért az is igaz, hogy nem tiltott máshol keresni. Grandpierre Attila a Nap szerepét teljesen biológia elméleti alapokra helyezi.

Másodjára *Béres Tamás* teológus osztotta meg véleményét. Szerinte nem történt meg a teljeskörű tudományos vizsgálat a Nappal. A Héliosz elmélet ellenkezőjét sem igazolta még senki. Jó lenne eljutni oda, hogy egyet értenének a tudományok művelői abban, hogy meghatároznánk, mi az élet. Viszont az új gondolatokra is nyitottak kellene lenniük, mert az élet több annál, mint amit a tudomány eddig felfedezett belőle.

Antal Z. László végezetül elmondta, hogy éppen ezért lenne szükség a holisztikus, minden oldalú megközelítésre, ahol nemcsak a tudományosság, hanem a művészetek, a vallás és a nyilvánosság is helyet kap, mert együtt ösztönzőleg hathatnak egymásra. A rendezvénysorozat nem titkolt célja az, hogy a megbeszéltek alapján és a véleményekből egy interaktív, újabb tanulmánykötet születhessen.

Könyvtárak a kamasz olvasókért

MIKOLASEK ZSÓFIA

Mit kezdjünk a kamaszokkal? Érdemes-e egyáltalán energiát fektetni az ő olvasóvá nevelésükbe? Milyen utak állnak előttünk? Ezeket a kérdéseket feszegette a Cegléden, fényűző körülmények között megrendezett konferencia, melynek támogatója az Informatikai és Könyvtári Szövetség, az NKA, szervezője pedig a Gödöllői Városi Könyvtár volt. Városi könyvtárak munkatársai vehettek részt ezen a

konferencián, ezért jómagam csak a szerencsének köszönhetem, hogy ott lehettem. Megyénket még hárman képviselték: *Muhi Orsolya* és *Giczi Annamária* Komáromból és *Goldschmidt Éva* Tatóról.

A fiatalok könyvtárhasználatának csökkenése egységes tapasztalat – ez volt a kiindulópont. A kérdés az, hogy hogyan tudjuk megszólítani a kamaszokat, a fiatal felnőtteket? Hogyan tudjuk bevonzani őket a könyvtárak szellemi, fizikai terébe? A program alapvetően workshop jellegű

volt. A témát bemutató előadásokkal indult, majd a jó gyakorlatok bemutatásával folytatódott, végül műhelymunkával végződött.

Székel Levente **Ezek a mai fiatalok** címmel mutatta be a Magyar Ifjúság Kutatás [eredményeit](#). Ezekre mi is bátran építhetünk munkánk során. *Lévai Tamás* építész **Könyvtári dizájn, megújuló könyvtári terek** címmel indította el fantáziánkat, megmutatva, hogy a megszokottól eltérően is be lehet rendezni egy könyvtárat ahhoz, hogy a fiatalok tetszését is megnyerjük.

Délután az ifjúság számára kialakított könyvtári gyűjteményekről és közösségi terekről halhattunk beszámolókat: **Ifjúsági könyvtár a Ceglédi Városi Könyvtárban** – bemutatta: *Jeneiné Ecseri Mariann* ifjúsági könyvtáros. **Ifjúsági részleg a szolnoki Versey Ferenc Megyei Könyvtárban** – bemutatta *Cserfalvi Katalin* könyvtáros. **Gyermek-és Tinivilág Kecskeméten** – előadó: *Koleszár Márta* könyvtáros volt. Sok-sok érdekességet hallottunk, így a szünet utáni beszélgetést alig-alig tudtuk befejezni.

A fotókat Antal Betti készítette

A következő nap programja igencsak érdekesen kezdődött: „**Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek**” *Szaniszló Judit* blogger mutatta be kamasz írók blogjait. *Péczy Dóra*, a „Tilos az Á” könyvek főszerkesztője azokról a csatornákról mesélt, amelyeken keresztül próbálják elérni könyveikkel a fiatal olvasókat.

Délután *Juhász Erika* biblioterapeuta a generációk közötti kommunikációs zavarokról beszélt **Egy nyelven beszélünk** című előadásában. Következő programként biblioterápiás foglalkozáson vehettünk részt – érdekes volt. Este, immár teli hassal egy interaktív nyomozós játékban vehettünk részt – nem volt könnyű dolgunk!

Az utolsó nap délelőttjén két fantasztikus programról hallhattunk: a **Nagy Könyves Beavatás** elnevezésű projektet *Csepányi Zoltán* egri, a **Könyvsúgó** projektet *Bautista Soldevila Katalin* gödöllői könyvtáros mutatta be. Mindkettő nagyon érdekes és követendő minta mindannyiunk számára. Az utolsó programot a kiscsoportokban végeztük. Kamaszoknak szóló olvasásfejlesztési projekteket dolgoztunk ki. Nagyon tartalmas és kimerítő három nap volt. Köszönet a szervezőknek érte!

Munkában az alkalmi nyomozók

A résztvevők hét csapatban dolgoztak. Első helyezett a **Hét kicsi nyomozó** csapata lett, másodikak a **Tündérboszorkányok**, harmadikak az **Agatha Christie-k**.

A Komárom-Esztergom Megyei Levéltár kiadványairól

FEHÉRNÉ HAJDÚ MÓNIKA

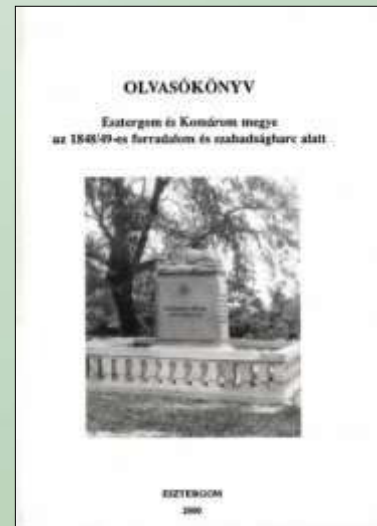
A Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom megyei tagintézményének számos feladatainak egyike az általa őrzött iratok, dokumentumok publikálása, közlése. A régi dokumentumok, jegyzőkönyvek latinul, illetve gót betűs német nyelven íródtak. Ezeket manapság már kevesen tudják elolvasni, megérteni – lefordítani még kevesebben. A levéltárban dolgozók feladata ezeket a dokumentumokat olvasmányosabbá tenni a nyilvánosság számára ún. *regeszta* formájában.

A kötetet szerkesztette és válogatta **Ortutay András**. Megjelent 1990-ben, a Komárom Megyei Tanács Művelődési Osztályának kiadásában.

Esztergom szabad királyi város jegyzőkönyvei hozzáférhetők magyar nyelvű, rövidített, tömörített formában az 1712-1755. közötti időszakból. Aki forrásokban bővelkedő, olvasmányosabb kiadványt szeretne a kezébe venni, annak szíves figyelmébe ajánljuk két olvasókönyvünket, illetve az 1848/49-es olvasókönyvünket. A történelmet kedvelők részére kitűnő ajándékok lehetnek évkönyveink, amelyek mindegyike egy-egy témát jár körbe.

Foglalkoznak a zsidósággal, a Rákóczi-szabadságharccal, a török korrall, a vármegye- és egyháztörténettel, továbbá a nők szerepével.

Az olvasókönyvet **Bencze Cs. Attila és Csombor Erzsébet** szerkesztette. Megjelent 2000-ben Esztergomban, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltárának gondozásában.

Jelenleg kapható kiadványaink listája elérhető itt:

http://mnl.gov.hu/mnl/keml/hirek/akcios_kiadvanyaink.

Érdeklődni a 06-33/500-405-ös telefonszámon, vagy az alábbi e-mail címen lehet: keml@mnl.gov.hu

Ingyen letölthető kiadványunk:

Wencz Balázs: A Magyar Kommunista Párt Komárom-Esztergom vármegyei politikája 1945-1948 között.

Lezárult a 4. évad a Mesesarok történetében

ERŐSNÉ SULLER ILDIKÓ

Hajdan dédanyáink, dédapáink télen, a mezei munkák szünetében rendszeresen összegyűltek, s a kukoricafosztás, tollfosztás, fonás munkálatai közben mesékkel, történetekkel, dalokkal, csúfolódókkal szórakoztatták egymást. A mai kor társadalmának is szüksége van közösségi élményekre. Ennek remek színterei lettek a könyvtárak. Valós igények hívták életre a **Mesesarok** foglalkozássorozatot is, amit mi sem bizonyít jobban, mint az a tény, hogy a 4. évadot éltük az elmúlt időszakban.

2016-17 őszi-téli hónapjaiban – hagyományainkhoz híven – ismét bekuckóztuk magunkat a könyvtár olvasóterébe, és hallgattuk a mesemondókat, azután jókat szöszmötöltünk vendégeinkkel. A hosszú, sötét délutánokon mi is lehetne jobb dolog, mint közösségbe menni, közös élményt szerezni! Vendégeink ezúttal is színes egyéniségek voltak. Az élet sokféle, érdekes területéről hoztak magukkal „villanásnyi képeket”. Találkoztunk *Ocskai Gabriellával*, a **Ráhangelő** koncertsorozat megálmodójával. *Major Melinda* színművésszel, *Zsigáné Marosi Évával*, a Tappancs Állatmenhely Alapítvány elnökével, *Fenyvesi Zoltánnal*, a Forrás Rádió munkatársával és *Salamon Zoltán* testnevelővel.

A kezdetekkor még mi sem sejtettük, hogy mennyi pozitív hozadéka lesz ezeknek a délutánoknak. Mesélőink egyénisége, hobbija, hivatása, érdeklődési köre teszi izgalmassá az

egyes sorozatokat. Függetlenül a hétköznapi foglalkozásuktól, mindannyian megtalálják a hangot a gyerekekkel, hiszen a mese egy kitűnő összekötő kapocs a gyermekek és a gyermeklelkű felnőttek között. A meséket követő szöszmötölés pedig egy újabb lehetőséget teremt arra, hogy a közös tevékenység, közös élmény közösséget kovácsoljon.

Állandó önkéntes segítségünk is lett *Mokri Julianna* nyugdíjas olvasónk személyében. Egészen véletlenül épp a könyvtárban tartózkodott, amikor *Ocskai Gabriella* mesélt a gyerekeknek. Megkeresett minket a következő héten, és felajánlotta segítségét. Attól kezdve gyakori vendégünk lett. Vagy a soron következő részfeladatot végezte, vagy a szöszmötölő alatt közreműködött kreatív nagymamaként a gyerekek mellett.

Ocskai Gabriella a kicsik körében. Fotó: Csejtei Zsolt

S hogy mi egyéb még a Mesesarok? Együttműködés, barátkozás, egymás segítése, egymás megismerése, vagyis társas lény mivoltunk gyakorlása a személytelen

mobiltelefonozás korában. Közös élmény másokkal, és nem utolsósorban együttlét anyával, apával, a napi rutinból kicsit kiszakadva. Sablonrajzolás, vágás, ragasztás, festés, varrás (!) – az apró ujjak finommotorikus tevékenysége, amely a szellemi fejlődés előmozdítója, számos készség kiindulópontja. Több generáció összefogása: iskolai közösségi szolgálatos diákok, nyugdíjasok közreműködése, mind az előkészületek, mind a megvalósítás során.

Salamon Zoltán mesél. Fotó: Erősné Suller Ildikó

S hogy mi miért szeretjük? Ha a lelkesedésünket és a kreativitásunk „kiélésre” való lehetőséget nem néznénk, akkor mi sem értenénk. Hát kell ez nekünk?! Minden nyáron törjük a fejünket, hogy kiket hívjunk meg. Pályázatot írunk, pénzt szerzünk. Elérhetőségeket kutatunk, hivatalos leveleket szerkesztünk, felkérőket írunk.

Tojásfestés bökkenőkkel

DOMÁNYI ZSUZSANNA

2017. április 6-án kézműves foglalkozásra érkezett a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár gyermekrészlegébe a Talentum Iskola 3. osztálya. Húsvét közeledtével nyuszi fakanálbábót készítettünk a gyerekekkel.

Mindenekelőtt a húsvét eredetével, a húsvéti népszokásokkal ismertettem meg a gyerekeket Tésza Júlia **Húsvét – Magyar hagyományok** című csodálatosan illusztrált, átfogó könyve

Kapcsolatot tartunk, ötletelünk, anyagot vásárolunk, ajándék könyveket veszünk. Formanyomtatványokat gyártunk, sablonokat készítünk, IKSZ-eseket koordinálunk, ajándékokat csomagolunk, berendezünk, majd: vendégeket várunk...Ideér-e idejében az előadó? Hol vannak már a vendégek? Hányan lesznek? Mi van, ha túl sokan lesznek, és kevés lesz a ...? Elférünk a folyóiratolvasóban?

Aztán megérkeznek, cipőből kilépnek, (úgy kényelmesebb), és bekuckóznak. Elkezdődik, örülnek, és mi velük örülünk. Az idegesség szürke köde elillan, a szánk a fülünkig szalad. Aztán mi szaladunk: még egy asztalt be kell állítani! Hozz még papírt! Hol vannak a tartalék szemek, fülek, lábak? Vigasztald a kislányt, aki nem fért az asztalhoz! Kölcsönözz, iratkoztass be, hosszabbíts, tájékoztass! Fényképezz! Légy résen, írasd alá a jelenléti ívet is!

Elkészülnek az első alkotások. Büszkén mutatják, örülnek, fényképezünk. Elköszönnek, beköszönnek a gyerekkönyvtárba is. Mire az utolsó látogató is elmegy, a tér már rendben van, a kedves és figyelmes kollégák észrevétlenül mindent helyre raktak. Pakolunk mi is, a könyveket, az eszközöket és az anyagokat. Igen, kell ez nekünk!

alapján, melyet a gyerekek is nagy érdeklődéssel lapozgatták. Ezt követte Enyedy György **Tojásfestés bökkenőkkel** című tündéri meséjének felolvasása, melyet nagy figyelemmel hallgatták a lurkók. Ezután fogtunk hozzá a fakanalak életre keltéséhez. A tapsifülek percről-percre csinosodtak, a kisdíjak elemükben voltak fantázia és kreativitás terén. A nyulacskák egyszer csak hallani, látni, szagolni kezdtek hatalmas füleikkel, forgó szemeikkel, szimatoló orrocskájukkal. A kis bábosok rögtön mozgatták is az új készítményeket, és a paravánhoz futva játszottak velük.

**Csoportkép az esemény résztvevőivel.
A fotókat Goldschmidt Éva készítette**

Ahhoz, hogy az elhangzott mesét eljátszhassuk, már előre elkészítettem az erdő díszletét, lakóit és a kellékeket. Így már csak az volt hátra, hogy közösen megállapodjunk, ki melyik szerepet alakítja a mesében. Pillanatok alatt elfogytak a mesealakok, és már kezdődhetett is a próba. A gyerekek már itt is ügyeskedtek: remekül mozgatták a bábjaikat, ötletesen alkalmazták a mese szövegét, csodásan játszottak a hangjukkal.

Pillanatkép az előadásból

A gyakorlás után jöhetett az előadás, ami még inkább szórakoztatóan, szívet gyönyörködtetően sikerült. A tanárnővel együtt nagyon büszkék voltunk a kisdiákokra. Megtapsoltuk a produkciót, a bábosok pedig fülig érő szájjal, rutinosan hajoltak meg a paraván előtt.

Bár a mese címében szerepelt bökkenő, az előadásban ennek híre-hamva sem volt.

Író-olvasó találkozó Vadadi Adriennel

GOLDSCHMIDT ÉVA

Az óvodás korosztálynak szervezett író-olvasó találkozót a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár gyermekrészlege 2017. március 29-én. Az már ismert volt számunkra, hogy az iskolások lelkesednek az ilyen rendezvényekért, de vajon a kisebbek gondolatvilágát is megmozgatja? Kíváncsiak voltunk rá, ezért olyan szerzőt hívtunk, akinek könyvei elsősorban az ovisoknak szólnak.

**Vadadi Adrienn óvónő és édesanya is egyben.
A fotókat Goldschmidt Éva készítette**

Műveiből néhány: **Ünnepelj velünk!, Örökké óvodás maradok**, és az **Ákos óvodába megy**. Amint elmondta, valós élethelyzetek ihlették történeteit. Hivatásából adódóan és anyukaként is naprakészen szemléli az ovisok világát. Az előadótermet gyorsan megtöltötték a Geszti Óvoda és Bartók Béla óvoda csoportjai. Izgatottan várták, hogy elkezdődjön a nagy varázslat. A gyermekek maguk is az esemény részesévé váltak. Rögtön ráismertek Maja történetére az igaz barátságról, és kis kezükkel ügyesen formálták, azaz „sütögették” a finom pogácsákat.

Képzeletben ellátogattunk egy kisállat-kereskedésbe. A mese szerint az író-nő ebben a gondozó szerepét tölti be, az egyes csoportok pedig átváltoztak. Adrienn kíváncsian kérdezte a közönséget, hogy mi a csoportnevük. Megtudtuk,

hogy érkezett az előadásra Bóbita, Katica, de még Csipet-Csapat csoport is. A varázslatnak köszönhetően egyik csapat tagjai kiscicaként másztak oda a gondozójukhoz, hogy megitassa őket finom tejjel. A másik csapat tagjai mérges kiskutyák voltak, ők csontot kaptak. Sőt, az egyik kiskutya olyan mérges – vagy inkább éhes volt – hogy még a gondozó ujjába is belecsípett.

A gyermekek játékos mozgással élhették át az eseményeket, és kerültek közelebb az írónőhöz, valamint lebilincselő és varázslatos könyveihez.

A pókmászás és a rákjárás sem maradhatott el

Dóka Péter volt a vendégünk

ZIMONYI ZSANETT

2017. március 13-án Dóka Pétert látogatott el hozzánk egy író-olvasó találkozóra, melyen 5. és 6.-os diákok vettek részt, velük beszélgetett az író.

Dóka Péter 1974-ben született Budapesten. 9-10 évesen kezdett el rövidebb, kitalált történeteket írni, bár – saját bevallása szerint – nem volt jó tanuló. Megkérdezte a gyerekektől is, hogy szerintük mi kell ahhoz, hogy valaki író legyen? A gyerekek rengeteg dolgot felsoroltak: fantázia, szókincs, olvasás, akaraterő, ihlet, múzsa, papír, vagy laptop. Itt a technikai kérdések kapcsán szóba került Robinson is. Az író elmondta, hogy koromból és vízből is lehet tintát csinálni. Mesélt arról is, hogy Faludy György költő, akinek a recski munkatáborban sem papír sem íróeszköz nem állt rendelkezésre, ott született verseit a társai segítettek emlékezetben tartani. Mindenki megtanult pár sort vagy versszakot, majd kiszabadulásuk után a társak együttműködésével születtek meg ezek a börtönversek. Dóka Péter elmondta, hogy jelenleg a Móra Kiadó irodalmi szerkesztője. Első könyve **Ellopott zsiráf** címmel jelent meg, amelyben egy olyan nagypapa szerepel, amilyenre mindig is vágyott, aki „*vidékről érkezett, pipázik, hatalmas bajusza van, és imádja a pacalpörköltet.*” Kivel volt már

olyan, hogy nem történt meg vele valami, de elképzelte, hogy megtörténik? - kérdezte az író a gyerekeket. A gyerekek elképzelték eddigi életük során már, hogy repülnek, teleportálnak, varázsolnak. Elképzelték azt is, hogy bizonyos nyelvek nem léteznek, és nem haltak ki a dinoszauruszok. Tovább folytatva az időutazást, ha nem lett volna orosz megszállás. Az írás pontosan így kezdődik, folytatta Dóka Péter, hogy az embernek van egy valósága, ami nem túl izgalmas, és elképzei, mi lenne, ha...

Dóka Péter és az esztergomi gyermekek.

Fotó: Steindl Nóra

Beszélt még **Hogyan lettem médiasztár?** és **A kék hajú lány** című könyveiről is. Végezetül szó esett a **Sajtkirály** c. mesejátékáról, amiért az író 2015-ben Csukás István díjat vehetett át. A közeljövőben fogják bemutatni a dunaújvárosi színházban.

FŐOLDAL

A MÚZEUM

GYŰJTEMÉNYEK

SKANZEN

MÚZEUMPEDAGÓGIA

GALÉRIA

Bányász védőszentek - szakralitás a bányászatban

**ALTDORFERNÉ PÁL GABRIELLA,
TAIZS GERGŐ¹**

*„Isten adjon jó szerencsét,
Szent Borbála általad,
Régi bányásköszöntéssel
Kérünk Téged, el ne hagyj.
Lelked szűzi liliomszál,
Hulló véred drága ár,
És ha hirtelen halál érne,
Istenünknel mellénk állj.”*

2017. március 24-től tekinthető meg a Bányász védőszentek – szakralitás a bányászatban című időszaki kiállítás a Tatabányai Múzeumban. A tárlat a Tatabányai Tavaszi Fesztivál keretén belül nyílik meg, és szorosan kapcsolódik a Jó szerencsét! Emlékéhez.

A kiállításon látható alkotások zöme a zalaegerszegi Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum Szent Borbála gyűjteményéből származik. Az anyag alapja *Jármai Ervin* bányamérnök, helytörténész kutató gyűjteménye volt, mely 1999-ben került a Múzeum tulajdonába, s azóta jelentős munkát végeztek a Borbála ábrázolások országos összegyűjtése és katalogizálása terén is. A bányász védőszentek, a Szent Borbála kultusz és a mindennapokban megélt hit történeti vetületét adják az esztergomi Keresztény Múzeum gyűjteményében található középkori alkotások, valamint a selmecbányai Szlovák Bányamúzeumban őrzött Szent Istvánt ábrázoló oltárképek fotói, a türe-

leművegek vagy az Annavölgyről származó, a Tatabányai Múzeumban őrzött Borbála zászló.

A középkortól több szent tiszteletét is megtaláljuk a bányásközösségek környezetében. Közülük emelkedik ki és válik Európa szerte meghatározóvá Szent Borbála. A hozzá, mint a bányászok védőszentjéhez kapcsolódó hagyománykör kialakulásáról azonban biztos források nem állnak rendelkezésre. A legkorábbi adatokat az újkor elején találjuk, 16. századból származó utalások bányászok által közösen fenntartott Borbála kápolnákat említene, s a leszállás előtti imádság kontinens szerte beépült a kötelező munkarendbe. A szent tisztelete a II. világháborút követően teljesen eltűnt a hivatalos ünneplésből, bár visszaemlékezésekben szerepel, hogy az ötvenes években is kisebb közösségekben tartották a Borbála napi templomi miséket. A magyarországi kultusz újra élénkülésében nagy szerepet játszottak az 1980-as években ide érkező lengyel bányászok és a rendszerváltást követő években, a honi bányászat gyors hanyatlásának időszakában a Borbála hagyomány újra kivirágzott.

**Fokos Szent Borbála díszítéssel.
Forrás: OMBKE Bakonyi Csoportja**

¹ Altdorferné P.G. a Tatabányai Múzeum igazgatója, Taizs Gergő az intézmény marketing- és művelődésszervezője

A szent tisztelete a „legfiatalabb” művelési ág, a szénhidrogén bányászok körében is jelentős volt, az olajbányászokhoz köthető alkotások nagy hangsúllyal szerepelnek mind a gyűjteményben, mind a tárlaton. Azonban a gyűjtemény ezen jóval túlmutató jelentőségű, hiszen a Tatabányai Múzeum feladatául tűzte ki a Borbála alak megjelenésének holisztikus szemléletű gyűjtését. Ezért szerepel itt több mű, amely Borbálát, mint a tűzterek védőszentjét mutatja be. Feltétlenül említésre méltóak a gyűjtemény azon apró tárgyai is, melyeket a bányászok a rendszerváltás óta szakmai rendezvényeiken használnak, s amelyek megjelenítik Borbála alakját és bemutatják az újra életre keltett kultusznak a bányászidentitás megőrzésében betöltött szerepét.

Erőss Ildikó: Szent Borbála (kisplasztika)

Fotó: Vágó-Lévai Katalin

A „Jó szerencsét” Emlékév alkalmából ezzel a kiállítással állítunk emléket annak a szellemiségnek, mely évszázadokon keresztül hozzá tartozott a bányász közösségek mindennapjaihoz.

A Tatabányai Múzeum köszönetet mond a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumnak és Tóth János igazgató úrnak a kiállítás létrehozásában nyújtott segítségért.

Ladányi András könyvbemutatójáról

BARTÓK GERTRUD

Tatabánya önkormányzata a **Jó szerencsét! Emlékév** keretében számos helyi, a bányászattal, a város múltjával kapcsolatos könyv kiadását támogatta. *Ladányi András* neve nem ismeretlen a bányáshagyományok irodalmi öröksége iránt érdeklődők számára. Több tucat könyvének sikere bizonyítja, hogy érdemes ezzel a témával foglalkoznia.

Ladányi András: Bányász vagyok... című kötetével.

Fotó: Vágó-Lévai Katalin

Legújabb kötetét április 10-én a Tatabányai Múzeumban mutatták be. Az eseményen megjelent *Schmidt Csaba*, Tatabánya polgármestere, valamint *Bencsik János* országgyűlési képviselő is. A polgármester úr beszédében a Jó szerencsét! Emlékévről is beszélt, a képviselő úr pedig a bányászokkal való megismerkedését elevenítette fel. A könyvbemutatót *Altdorferné Pál Gabriella* múzeumigazgató nyitotta meg, az esemény moderátora *Kiss Vendel* történész volt. Ladányi Andrást méltató, a bányászat helytörténeti és szépirodalmi feldolgozását kihangsúlyozó, a helyi identitás kialakításában és megtartásában meghatározó szerepét kiemelő beszédet mondott *Vasas Mihály*, a BDSZ Tatabányai Szövetségének elnöke, és *Bársony László*, az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezetének elnöke. A könyvbemutatón Ladányi András verseit is hallhattuk a szerző és *Gengeliczky László* előadóművész tolmácsolásában. A bányászoknak emléket állító költeményeit mondta el *Zsirai László* és *Szepesi Zsuzsanna*. Az esemény zárásaként a szerző dedikálta művét.

Helyi identitás és települési arculat – konferencia Mocsán

DR. HORVÁTH GÉZA

Jó hangulatú, hasznos és fontos szakmai rendezvényen vettek részt könyvtárunk helyismereti munkatársai február végén Mocsán, amelyet *Gábor Klára*, a mocsai Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár vezetője szervezett.

Marschall Ferenc polgármesteri megnyitója után *iff. Gyüszí László*, a JAMK igazgatóhelyettese, helytörténész tette fel és válaszolta meg a „költői kérdést”: Kell-e foglalkoznunk helytörténettel, és miként tegyük azt? Előadásában röviden ismertette a helyismereti – helytörténeti kutatások módszertanát. Hova forduljunk? Hogyan kutassunk? Hogyan használjuk a közgyűjteményeket? Miként vonjunk be helyi lokálpatriótákat egy-egy település múltjának kutatásába? Rámutatott a helytörténeti kutatások jelentőségére, a múltból a jelen és jövő számára történő szellemi építkezés identitást alakító szerepére.

Gábor Klára, a konferencia szervezője.
A rendezvényfotókat Sárközi Teréz készítette

Nem véletlen, hogy a következő, határon túlról érkező *Zsok Gizella* előadásának címében is szerepelt e két szó: múlt és jelen. Bátorkesziről érkezett, az egykor Esztergom vármegyéhez tartozó településről. A **Pro Futuro Villa Kesz** pol-

gári társulás elnökeként a helyi jó példákat sorolta fel. Röviden beszélt az oklevelekben először 1184-ben említett falu történetéről, majd a 2004-ben megalakult szlovákiai civil szervezet dokumentumokat gyűjtő és bemutató tevékenységéről. Egyéb közösségi programokat is szerveznek. Részletezte a helyhez kötődő jelentősebb személyiségeket bemutató munkájukat, szervezett kiállításait. Szólt arról is, hogy tájházakat alakítottak ki ezen az alapvetően mezőgazdasági településen. Sikerességüket mutatja, hogy 150 állandó taggal bírnak, amely egy ilyen kis faluban egyértelműen a közösségi élet aktivitását igazolja.

Dr. Bárdos István

Dr. Bárdos István „veterán” hely- és művelődéstörténész **„Rejtőzködő értékeink nyomában-megyénk értékei”** címmel fejtette ki nagy érdeklődéssel kísért gondolatait. Előljáróban közösségépítő egyházi programokat, általános ünnepeket, jelentősebb megyei búcsúkat és kegyhelyeket említett. Előadása második részében az adott település lakosságát megmozgató és összefogó, identitást erősítő világi lehetőségek megyei tárházát ajánlotta figyelmünkbe. Ezen belül hangsúlyozta egy adott településhez kötődő, helyben vagy országosan ismert jelentős személyiségek szerepét az identitás erősítésében. Ászár – Jászai Mari, Baj – Paulini Béla, Csép – Vörösmarty Mihály, Nagyigmánd – Harsányi Lajos,

Kocs – Vincze Imre, és több más példa is előke-
rült előadásában. Bárdos István megemlítette,
hogy ezen értékek felkutatásához jó hátszelet
adhat az értéktármozgalom. Végül a közösségi,
intézményi feltételeket részletezte, amelyek el-
engedhetetlenül szükségesek a helyi identitás
erősítéséhez.

Gerecsei Zsolt, Lábatlanról elszármazott ácsi
református lelkész mi másról is beszélhetett,
mint e két új város történeti értékeiről, kincsei-
ről. A lelkész röviden ismertette **Lábatlan hely-
történetét**, melyben kitért a település adottságai-
ra, természeti értékeire, középkori templomaira,
ipartörténeti-, kőbányászati múltjára, továbbá a
Lábatlani Helytörténeti Kerekasztal munkájára.
Ismertette a gyermekek számára évi gyakoriság-
gal megrendezett, *Óvári Zsuzsa* pedagógus által
gondozott örökségvédő táborok közösségformáló
programjait. Ácsról szólva, a helyi **Kossuth La-
jos Asztaltársaság hagyományörző tevékeny-
ségét** ismertette. Bemutatta az évente megrende-
zett Hagya-Ték-A Hagyományörző Napot, a
gyermekek számára rendezett táborokat, ame-
lyeken az ácsi református gyülekezet szervezé-
sében népi kulturális programokra és egy közép-
kori jellegű táborba hívják a diákokat.

Számadó Emese

Számadó Emese régész „**Az aranykacsától Ovi-
diusig – Komárom identitástudatának római
aspektusai**” címmel megtartott előadásában
Brigetio 1990-től történt feltárásai során előke-
rült gazdag leletanyagából a legfontosabbakat
ismertette. 1992 óta, Borhy László akadémikus
irányításával több mint 300 archeológus hallgató
tanulta, segítette itt a régészeti munkát. Szóba
kerültek falfestmények, melyek közül egy Sebő

Ferencet is dal írására ihletett, és amelyet 2010-
ban a MŰPÁ-ban mutattak be. Bemutatásra ke-
rült egy emberi fejet ábrázoló, Ovidius feliratú
bélyeges téglá is. Ez tégláégetőről és művelt pol-
gárvárosi réteg ókori jelenlétéről tájékoztatja az
utókort. Röviden szólt a Mátyás király korabeli
mondáról, amely szerint Tatáról, római kori víz-
vezetéken keresztül egy fa kacsát úsztattak le
Szönyig, s a leggyorsabb vitéze volt a dicsőség,
hogy ott kiemelhette. Szünet után mindjárt két
előadó is beszélt egy előadás keretében megye-
székhelyi példákról, tapasztalatokról. **„Társas-
dalmi felelősségvállalás értékeink megőrzésé-
ben – A tatabányai Múzeumbarátok Köre
tevékenysége, és a környék történelmi érde-
kességei”** címmel *Taizs Gergő* a múzeum kom-
munikációs munkatársa, és *Izsák Zoltán*, a tata-
bányai Múzeum Barátok Körének vezetője.
Taizs Gergő kommunikációs és marketing szem-
pontból mutatta be Tatabánya 1896 előtti és utá-
ni helytörténetének hagyományt teremtő, ha-
gyományképző helytörténeti vonatkozásait. Izsák
Zoltán a civil baráti kör értékeiről, rendezvényei-
ről szólt előadásában.

Vass Laura

Ezután ismét határon túli előadó következett.
Vass Laura a CSEMADOK Ekel Alapszerve-
zetének elnöke „**Kolonizáció Ekel község mel-
lett az első köztársaság idején**” címmel, Ma-
gyarországon talán kevésbé ismert történelmi
tényekről beszélt. 1918 és 1938 között a szlová-
kiai Ekel község mellett is politikai elképzelések
nyomán telepes falut alakítottak ki Stúrovo né-
ven. Ide szlovák, cseh és morva nemzetiségűeket
telepítettek be az akkori állami vezetők. Ezzel
tudatosan, politikai céllal a magyar tömb meg-
bontására törekedtek. 6-15 hektárnyi területeket

osztottak szét komoly pénzügyi támogatást is adva, ami persze nem kis feszültséget keltett az alig fejlesztett Ekel és Súrovo telepesei lakossága között. Kevésbé ismert tény, hogy Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutató is Ekelről származik.

Vendéglátónk, *Gábor Klára* előadásában „**Mocsai krónika – egy történelmi színjáték születése**” címmel ismertette a helyi 1848/49-es történelmi eseményekre épülő hagyományokat és megemlékezéseket, az 1897. évi hadgyakorlat mocsai vonatkozásait, továbbá az 1914. évi boszorkánypert, amelyeket a helyi amatőr színjátékosok felhasználtak a darabhoz.

Bartók Gertrud, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár munkatársa „**Hagyományörzők – élő történelem a közművelődés szolgálatában**” című élvezetes előadásában a korhűség és a hagyományörzés profi példáival ismertette meg a hallgatóságot. Különböző hazai eseményeken keresztül mutatta be a főként 16. és 17. századi török hódoltság korát idéző rendezvényeket. A millennium évétől kezdődtek ezek a komoly történelmi háttérismereteket igénylő, hagyományörzők közreműködésével megvalósított események, mint például az egri Végvári Vigasságok Történelmi Fesztivál és Ostromjáték, a Gyulai Végvári Napok és a Tatai Patara. Hangsúlyozta ezek közművelődési jelentőségét.

Bartók Gertrud

A konferencia végén *Bekéné Magyar Melinda*, az almásfüzitői Petőfi Sándor Kulturális Szabadidőközpont és Könyvtár igazgatója **Azaum Római Tábor – rendezvények, rendhagyó órák**

Azaumban címmel – Számadó Emeséhez sok szálon kapcsolódó – előadásában az almásfüzitői, római kort felelevenítő rendezvényeket mutatott be. Brigetio-nál kisebb katonai tábor volt a limes mentén. Az akkori emlékek feltárása sajnos nem lehetséges, mivel vörösiszap fedi. Több pályázati támogatással egy római kori katonai tábornak alakítottak ki, ahol a felépült őrtorony és kézműves műhelyek segítségével évről évre izgalmas időutazásra hívják a téma iránt érdeklődőket. Bemutatják az ókori katonák életét, öltözetét, fegyvereit. A kézműves műhelyekben játékos formában – elsősorban gyermekek számára – tartanak foglalkozásokat.

Hagyományörzők korhű viseletben Egerben, a Végvári Vigasságokon. Előterben Csordás Imre és Morlin Bálint.

Fotó: Szócs Judit

Végül e sorok írója következett – nem előadás-ként, csupán rövid figyelemfelhívó hozzászólással. Ismertettem az előzőekben már említett megyei értéktármozgalmat. Az ide tartozó 65 értékről **Megismerem – Megszeretem - Megőrzöm** címmel egy 3 fordulós vetélkedőt szerveztünk a KEM Önkormányzattal együttműködve. A döntő eseményeit a tatai TV és a kábelhálózat segítségével 200 000 emberhez sikerült eljuttatni.

Végül ejtsünk szót a konferencia tapasztalatairól. A több szálon egymáshoz kapcsolódó, egymás példáit kiegészítő előadások megerősítik, hogy szükség van az ilyen integrációs alkalmakra egyrészt módszertani célból, másrészt annak érdekében, hogy hatékonyabb legyen munkánk, és minél több embert tudjunk elérni - bevonni rendezvényeinkbe.

A Dorogi Füzetektől a gyermekkutatók helytörténeti könyvsorozataig

KOVÁCS LAJOS²

A mai Dorog a XX. század szülötte, fél évszázados kihordási idejét az 1850-es évektől számíthatjuk. A szén nélkül bizonyára másképpen történt volna minden. De a fekete gyémánt itt lapult a föld alatt, és elkezdte csalogatni illatával, melegével, földtörténeti legendáriumával Közép-Európa jobb sorsban reménykedő tanult és tanulatlan nemzedékeit. Jövevények és vándorok telepedtek meg, vagy álltak tovább, de mindig több utcát, sokszínűbb kultúrát és tisztuló nyelvi Bábelt teremtve a Pilis és Gerecse hegykoszorú alá. A korábbi zárt világot, az őshonos sváb földművesek homogén kultúráját „kikezdte” a befogadásra inspiráló – iparosodó – jövőkép. És lett „falu” és „kolónia”. Határvonalként egy vasúti sín pár vágta ketté a földművesek és bányamunkások lakhelyét, ami kezdetben ettől még falucska maradt, de semmi sem állíthatta meg a nagyközségi fejlődésben, a kisvárossá emelkedés büszkeségében sem.

Hogy kikre büszke ma az utódok heterogén nemzedéke, az már a politikus-ideologikus évti-

zedek súlyos öröksége és titka. Tudás és nemtudás, ismeret és félremagyarázás, szájbarágás és elhallgatás formálta bennünk azt, amit történelemnek kaptunk, hozzá sem férve a tényekhez. A felejtés, a sommás ítéletek néhány közhelyének fortélyos félelme igazgatta az elődeinkről alkotott képünket. Ezt a képet legfeljebb szájról szájra szálló „énekek” idézgették, amíg ezek is el nem halkultak.

Az első civil egyesület (Dorog Város Barátainak Egyesülete) ezekkel a fehér foltokkal, átfestett emberi profilokkal, eltakart igazságokkal akart szembenézni. Levéltárosokat, könyvtárosokat, régészeket, muzeológusokat, tanárokat hívtunk kutatni, publikálni. Meghökentő az eredmény: 1990 óta a „Dorogi Füzetek” 51 kötetében 70 szerző mintegy 180 írása jelent meg, zömében kutatások, de szépirodalmi összeállítások formájában is.

Molnár Villő diák kutató

Mindezek mellett egy kisebb, tanári munkacsoportban az általános iskolák tehetségigéreteivel is mentori munkába kezdtünk. Tudományos és szépirodalmi igényű alkotásaik számára létrehozva a „Dorogi értékek nyomában” éves periodikánkat, publikálva az országos diákkutatói pályázatokon sikeres dolgozatokat. Ezek száma is meghaladja a félszáz közlést. Ezek a diákok a Zsolnai József-féle pedagógia elkötelezettségé-

² A cikk szerzője író, helytörténész és elnök a Dorog Város Barátainak Egyesületénél

vel igazolják immár 17 éve, hogy tudományt, kutatást is lehet tanulni, művelni. Akár 10 éves kortól, ha ugyanúgy hinni merünk mester és tanítvány „előrehozott” együttműködésében, ahogyan az a muzsikusképzésben, képzőművészeti szakkörökben már régen megvalósult.

Kovács Klára mentor tanár az esztergomi eseményen.

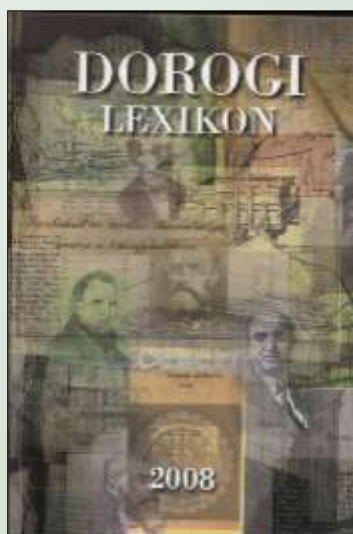
Esztergomi bemutatkozásunk³ – a teljesség igénye nélkül, elsősorban olyan felfedezéseinkre koncentrált, amelyek azt is igazolják, hogy a dorogi értékek nemcsak a település határain belül számíthatnak érdeklődésre, hatásukat szélesebb körben fejtették ki. A gazdaság, a közlekedés, a földrajzi – egyházi – politikai élet, a sport, az oktatás és kulturális tevékenységek közösségei számára egyaránt központi szerepet kínált az új helyzet a kis községnek. Ez a szellemi fejlődést is megalapozta, s a nagy múltú Esztergom mellett (a nehezebb évtizedekben a királyvárossal vetekedve is) képes volt ezeket az esélyeket jól hasznosítani. A „Dorogi Füzetek” professzionális, illetve a „Dorogi értékek nyomában” kiadványok diák kutatói a feledés homályából is visszakeresték, -keresik azon közösségteremtő, értékfejlesztő egyéniségek és közösségek hagyatékát, akikre és amelyekre – évtizedek halogatása után is – felépíthető egy kisváros identitástudata. Vannak közöttük az európai élvonalba tartozó szociális érzékenység: *Schmidt Sándor* bánya-

igazgató, *id. Benedek József* és *Morva Izidor* jegyzők munkássága jól példázza. A helyi kultúrát mentő és gazdagító közösségfejlesztés: munkások hálózata a szénmedencében, bányatisztek szellemi kaszinóközpontja. Példásan nagy számban váltak a jövevény családok végleg megtelepedő, új otthonuk temetőjében nyugalmat találó nemzetségekké (*Morva-, Hücke-, Benedek és Jávorka-családok*). A gazdálkodó, ám gyakran zsellérsorsra kényszerült német őshonos lakosság is megtanult kitörni egyre szegényesebb körülményeiből. A legígéretesebb jövő egyházi pályán várta őket. Saját sorsuk tanulságait kamatoztatva, szalézi szerzetesként álltak az utat keresők mellé. *Vándor József* kubai missziós életutat bejárva, *Schmidt Mihály* a szegény és csavargó árvák esztergom-tábori, szombathelyi iskolájában magas színvonalú kulturális – főként zenei – életet teremtve. Máig fennmaradt zenei intézmények igazolják a különleges személyiségek kisugárzó hatását, tér és idő határait feszegetve. Magas méltóságig jutott a Szeminárium rektoraként *Bartl Lőrinc*, apostoli protonotáriusként *Erdős Mátyas*. Közülük többen a bányaigazgató anyagi támogatását élvezve jutottak el itáliai papnevelő intézetekbe, doktori tanulmányaik helyszíneire.

Festői pályák (*Koszkol Jenő, Rauscher György*) indultak innen, s tértek vissza ebbe a kisvárosi hagyatékba. *Gáthy Zoltán* és *Szente József* arcu latteremtő építészek bontották meg a falu- és kolóniakép sablonos formavilágát, igényes zenei élet teremtésére hívtak mestereket, zenészcsaládokat (*Buchner Antal* karnagy, *Tarjáni és Lencsés* családok stb.). Otthonaikat kereső tanítókra bízta, s megyei szakmai vezetőkként az 1920-as évektől példaként szolgáló népiskolákká fejlesztették a községi és bányatársulati iskolát. A 20. század első felében a két közösség a népművelési előadások szakmai csoportját alkotta a faluban és a bányatelepen. Helyi és környékbeli, továbbá Trianon miatt elüldözött pedagógusokra épült ez a munka. A hasonló sorsú erdélyi, felvidéki bányászok befogadó otthonává váltak a szénmedence bányásztelepülései. Dorog és Esztergom nagy kedvence volt a néprajzgyűjtő, költő, lapszerkesztő és színházeletet szervező *Komoróczy Miklós*, aki nélkül elképzelhetetlen volt 1920-25

³ Az idézett esztergomi esemény a Laskai Osvát Antikvárium előadássorozatának 44. bemutatója volt, amelyre a Szent Adalbert Központban került sor 2017. február 24-én.

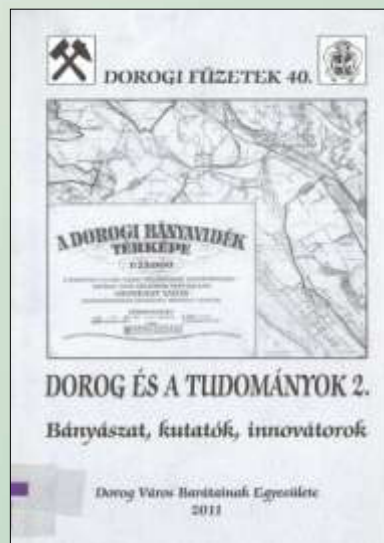
között a két településen a báli szezon, a jótékonyági estek, a sportbemutatók és a fővárosi színházakból Dorogra hívott előadások. Az esztergomi turisztikai egyesület és a vele újjáéledő dalárda ugyanúgy az ő humorával fűszerezett fellépései által jutott bőkezű támogatásokhoz, mint a Dorogi Atlétikai Club. A bányatiszti kaszinó kulturális központtá válásához szintén hozzájárult. Hálátlan lett-e hozzá az utókor, miután hirtelen jött halálával „Móczi bácsi” mára ismeretlen, elhalványodó foltjává vált a környék emlékezetének?

A dorogi kiadványok kutatásai számos ilyen emlékeztető írással tisztelnek a múlt előtt. Egyetlen esten csak töredékét mutathattuk meg a föllelt értékeknek, életutaknak, a teremtettségnek és a legendákba burkolt emlékeknek. Mert legendárium is akad a jegyzőket ért fenyegető merényletekről, a település fejlődését megrajzoló panorámaképek keletkezéséről, a katonai pályától a trianoni békeegyezmény aláírásáig sodródó írói pálya sikertörténetéig (*Drasche-Lázár Alfréd*), vagy éppen a szőlész-borász tudományok dorogi központját létrehozó betelepülésig (*Gyürky Antal*).

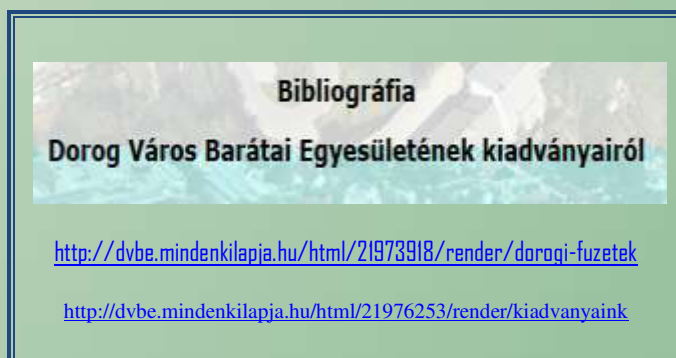
És persze legendás barátságok, kapcsolódások igazolják, hogy Dorog nem környezete ellenére, sokkal inkább e környezet közös kulturális felemelkedésére szánta energiáit kultúrházak és a hűséget megjutalmazó ajándéklakások, lakótelepek létrehozásával. Kisugárzás és befogadó tiszt-

teletadás jellemzi azt a mobilitást, amellyel átlépte szűk határait, s ahová meghívta a szellemi és tárgyi kultúra megteremtő erőit az itt formálódó közösség.

A ma nemzedékeit képviselő civil egyesületi elnök és a vele fellépő diákkutató, továbbá pedagógus mentor (és számos munkatársuk) ezt a szellemiséget tanulja és tanítja továbbadni az utódok korosztályainak. Az évtizedek óta ismert szakírók mellett újabb generációk publikációi jelzik, hogy van folyamatosság, és lezáratlan a megértést kereső kutatói szándék.

A Laskai Osvát Antikvárium előadássorozata: **Esztergom és környéke kincsei** – pótolhatatlan missziót teljesít mindezek érdekében, amikor a város és környékének közönsége és szakmai eliteje rendszeresen találkozik a Szent Adalbert Központ előadó-termeiben, ismerkedve múlt és jelen kutatási eredményeivel, a tárgyi és szellemi örökség új forrásaival. Határtalan ez az érdeklődés egymás iránt a Duna mindkét oldaláról.

Az Ászári Honismereti és Helytörténeti Egyesület bemutatkozása

KÁLMÁN JÁNOS⁴

2011. augusztus 25-én 30 ászári lakos részvételével megalakult az Ászári Honismereti és Helytörténeti Kör azon céllal, hogy megőrizze, bemutassa, feltárja Ászár múltját, hagyományait, épített és természeti környezetét az iránta érdeklődőknek. A jogszabályi változások miatt csak 2013-ra került bejegyzésre az egyesület. Mi azonban ez idő alatt is kutattuk, gyűjtöttük a tervbe vett helytörténeti összefoglaló könyv anyagát. Ez az esztendő sajnos nagy változást hozott. Egyesületünk megálmodója, alapítója, *Biliczky Lászlóné* súlyos betegség miatt nem tudta folytatni a munkát. Ekkor nem sok jövőt jósoltak nekünk. De a kezdeti tanácstalanság után magunkra találtunk. Lefestettük és rendbe tettük az '56-os kopjafát és környékét, valamint a régi, nyomós artézi kutakat. Az alakuláskor megírt és elfogadott munkaterv alapján nekifogtunk a gurdoni gémeskút felújításának 2014 elején. Ki kell emelni, hogy a kút faanyagát a tagság ajánlotta föl. Az összeállítását társadalmi munkában végeztük. Az avatásra 2014 júniusában került sor. Azóta minden évben itt kerül megrendezésre a Szent Iván napi vigadalom.

Dolgoztunk egy Nemzeti Összetartozás Emlék-hely kialakításán. Az avatása 2014 szeptemberében volt. Az engedélyek birtokba vétele után elkezdődött az építkezés a katolikus templomkertben. Felajánlásokból és a község lakóinak adományából sikerült megépíteni. E nagy munka közepette még egy pápai családnak is segítettünk a családfakutatásban. Sikerült sok mindent megtudni a nagypapáról, aki a homoki malomban volt molnár. Ebben az évben rendeztünk egy első világháborús fotókiállítást is.

2015-ben is komoly feladatok vártak ránk. Megemlékeztünk *Hérics Márton* volt ászári plébános 160. születésnapjáról. Az iskolának ajándékoztunk egy, a plébános téglagyárában készült monogrammos téglát. Májusban, halálának 105. évfordulójára felújítottuk a kisbéri temetőben lévő síremlékét. Ősszel „Régi ászári szüreték” címmel filmvetítéssel egybekötött fotókiállítást rendeztünk. Az év kiemelkedő eseménye *dr. Keserű Katalin* előadása volt a Jászai családról. Az előadó egyetemi tanár és maga is Jászai-leszármazott. Sok érdekes dolgot hallottunk falunk híres szülöttéről.

Nemzeti Összetartozás Emlék-hely.

A fotók az egyesület gyűjteményéből származnak.

Az idei évben sem tétlenkedtünk. A várkutatásról hallottunk előadást egy amatőr várkutató barátunktól. Minden évben tartunk hagyományosan egy teadélutánt, ahol községünk idős lakóival beszélgetünk, megismerjük a régi ászáriak életét. Ismerjük a második világháború helyi történeteit, a paraszti élet mindennapjait, az '56-os eseményeket, a termelőszövetkezet megalakulását, stb. *Dr. Varga Tibor*, a Szent Korona Országáért Alapítvány elnöke tartott még előadást „Kié Európa?” címmel. Már 5. alkalommal találkozhattunk vele. Szent Iván napra egy jurtát hoztak érdi barátaink, az Éltető Értékeinkért Egyesület tagjai. Ekkor régi gyerekjátékokkal szórakoztatták a falu apraját-nagyját. Szeptemberben nem min-

⁴ A cikk szerzője az egyesület elnöke.

dennapi vendégünk volt: *Mónus József*, a „Far-
kas”, a hagyományörző íász világbajnok és vi-
lágrekorder. Felejthetetlen előadást tartott. Ősz
végén egy, a második világháború alatt Ászáron
elesett magyar katona sírját újíttattuk fel. Itt is
minden kiadást a tagság és a támogatók felaján-
lásaiból fedeztünk. Oroszlánrészt vállaltunk az
adventi időszakban hagyományosan megrende-
zésre kerülő kórustalálkozó szervezésében is.

Szüreti felvonulás 1945-ben

Ezen kívül minden évben szervezünk tanul-
mányúttal egybekötött kirándulásokat. Igyek-
szünk olyan úti célt választani, amely szorosan
kötődik a magyar történelemhez, összefügg szak-
rális hagyományainkkal és Ászár községgel. Fo-
lyamatosan felkeressük a falu azon szépkorú
lakosait, akik valami igen tiszteletreméltó dolgot
vittek végbe életük során. Így már hangfelvéte-
lünk van az ászári leventék életéről, részletesen
ismerjük a Gulágon majd tíz évet raboskodó túl-
élő történetét, a pusztákon élt emberek minden-
napjait, a grófi világot. Részletes írásaink vannak
régai szakmákról, mint például a kovács, suszter,
molnár, tetőverő munkájáról. Majd minden év-
ben szervezünk fotókiállításokat a régi időről.
Munkánkról írt már a *Kisalföld*, a *24 Óra*, és az
Ászári Hírekben is folyamatosan jelennek meg
cikkeink.

A 2017-es esztendőnek is bizakodva vágtunk
neki. Lesz ismét teadélután, neves előadó, szak-
rális kirándulás, felújítás. Reméljük, Isten sege-
delmével meg tudjuk csinálni az emléktáblát és a
kopjafát. Ki kell még emelni, hogy az egyesület
munkáját jelentősen támogatja az Önkormányzat
és Alpolgármester asszony is – köszönet érte.

Bibliográfiai ajánlás a civil szervezet munkáját ismertető cikkekből

DR. HORVÁTH GÉZA

A régi Felszabadulás utca új névadója Hérics Márton:
Ászár. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. -
26. évf. 008. sz. (2015. 01. 10.), p. 5. - ill.

Az Ászári Honismereti és Helytörténeti Egyesületről
/ Kálmán János; Biliczky Lászlóné. - In: Kemlib
[Elektronikus dokumentum]: a Téka Téma online
utóda. - 2. évf. 07. sz. (2012.), p. 15-18. - ill.
http://kemlib.jamk.hu/szam/2012_07/kemlib_2012_07.pdf (letöltés 2017. 01. 23.)

Díjat neveztek el a tanítóról és a tsz-elnökről
/ Palásti. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. -
27. évf. 106. sz. (2016. 05. 06.), p. 4.

Életfa a templom közelében: ünnepvárás: új emlék-
műveket, felújított épületeket is avatnak / P.P., Petrik
József. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. -
22. évf. 194. sz. (2011.08.19.), 1-3. p. - ill.

Gémeskút épült a régi helyén: megvalósítás: négy év
képviselői tiszteletdíjából vált lehetővé / P. P. - In:
Komárom-Esztergom megyei 24 óra - 25. évf. 241.
sz.(2014. 10. 15.), p. 3. - ill.

Gémeskút, kiállítások, leventesors, pihenőpadok /
Palásti. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. -
26. évf. 288. sz. (2015. december 9.), p. 4. - ill.

Harangjáték a pavilonnál: téravató: a szökőkút helyén
egyelőre csak virágok fognak pompázni / Palásti
Péter. - In: Komárom-Esztergom megyei 24óra. - 25.
évf. 140. sz.(2014. 06. 18.), p. 3. - ill.

Jászsai és mini skanzen: ilyenek vagyunk, ászáriak:
minden évben sakk világtúrákat rendeznek / Gecsei
Ádám. - In: Kisalföld: a család magazinja: komáromi
kiadás. - 71. évf. 003. sz. (2016. 01. 05.), p. 8. - ill.

Malomkő új szerepben: [hír]. - In: Kisalföld: a család
magazinja: komáromi kiadás. - 70.évf. 300. sz.
(2015. 12. 23.), p. 8. - ill.

Méltó nyughelyen az egykori plébános: a helyi egye-
sület és az önkormányzat újította fel a síremléket /
Gecsei Ádám. - In: Kisalföld: a család magazinja:
komáromi kiadás. - 70. évf. 117. sz. (2015. 05. 20.),
p. 1., 9. - ill.

Programszervezés a civilekkel. - In: Kisalföld: a csa-
lád magazinja: komáromi kiadás. - 71. évf. 042. sz.
(2016. 02. 19.), p. 10. - ill.

Szimbolikus temető Ászáron: hősök: a fejfák alatt
nincsenek sírok, csak fájó emlékek / Palásti. - In:
Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 23. évf. 215.
sz. (2012. 09. 13.), p.13. - ill.

MKE konferencia a könyvtáros kompetenciákról

KISSNÉ ANDA KLÁRA

2016. november 22-én folytatódott a Magyar Könyvtárosok Egyesületének konferenciasorozata. A helyszín ezúttal is az Országos Széchényi Könyvtár volt. Míg az előző alkalommal a

Könyvtárosok Egyesülete 2017. március 1-én az Országos Széchényi Könyvtárban. *Gerencsér Judit* MKE főtítkárral felvezetésében elhangzott, hogy ez az alkalom a tavaszi és őszi konzultáció folytatásának tekinthető. A siker szinte előre garantált volt, hiszen néhány nap alatt betelt a létszám, mintegy 180 fő regisztrált, hogy az oktatás, karrierépítés helyzetéről, jövőjéről meghallgassa a rangos hazai és külföldi előadókat.

Elsőként *Barátné dr. Hajdu Ágnes* MKE elnök az oktatást befolyásoló nemzetközi trendeket, az OECD 2016. öt meghatározó témakörének oktatáshoz való viszonyát vázolta. A globalizáció, a tudástársadalmak működése és a kormányközi kooperációk, az új típusú társadalmak, az innováció, a modern család sokféle családmoddellje, az „új” technika mind-mind kihat az oktatásra. Előtérbe került az idegen nyelv oktatása, nő az oktatás színvonala, az egyediségre való törekvés és kockázatkezelés, a közösségek szerepe, a felelősség környezetünkért és az egészséges életmódért, az akadályoztatott gyerekek felé fordultunk. A technika és módszer vonatkozásában beszélünk a tudás és időparadoxonról. Az elnök utalt rá, hogy a trendek és a kihívások a könyvtárosképzésben is jelen vannak, fontos annak jogszabályba illeszté-

se, ahogy az attitűdök, a kompetenciák, miközben nem szabad megfeledkezni az empátiáról.

Barátné dr. Hajdu Ágnes.
A fotókat Karasz Lajos készítette

Ragnar Andreas Audunson, az Oslo University College professzora a közszféra, és abban a könyvtárak fenntarthatóságának válsághelyzetéről beszélt. Ezt felismerve születnek sorra új könyvtári törvények Európa-szerte. Válságban van a hagyományos média, a tudáshoz való hozzáférés, a polgári készségek és képességek. A „visszhangkamrák” megjelenésével a saját vélemény erősödik. Eltűntek a mozgalmak, amelyek a helyi és központi közösségek között biztosítottak kapcsolatot, visszacsatolást. A könyvtárak fenntarthatósága szerepváltást kíván. Fel kell ismerniük és tudatosítaniuk a közszférában betöltött szerepüket. Mint mondta, értékük a tudás szervezett összegyűjtése mellett a demokrácia megőrzésében van, a szabad és felvilágosult eszmecserének helyet, a digitális kihívásokra választ kell adniuk.

Gazda István, a Magyar Tudománytörténeti és Egészségtudományi Intézet CSc igazgatója a digi-

tális könyvtárak, katalógusok és bibliográfiai adatbázisok erőnyeit és hiányosságait foglalta össze kutatói szemszögből. Az élvezetes előadás rámutatott, hogy a már beszennelt anyagok sem teljesek, maradnak le mellékletek, a mutatók kötetek. A kutatáshoz és feltáráshoz hiányoznak a bibliográfiák, a retrospektív szakbibliográfiák, e tekintetben vannak feltáratlan tudományterületek. Elakadt a szakfolyóiratok digitalizálása. Arra is rámutatott, hogy az adatbázisok jók, de az adatrögzítés hibalehetőségei („elütések”, pontatlanság, ellenőrzés hiánya, névazonosságok esetén kiegészítő adatok hiánya stb.) mennyire megnehezítik, ellehetetlenítik a kutatómunkát.

Gazda István

Eszenyiné dr. Borbély Mária, az MKE elnökségi tagja a könyvtárosok digitális kompetenciáit felmérő friss kutatás eredményeiről számolt be. A DigComp (the Digital Competence Framework for Citizens) keretrendszer öt kiemelt szempontja szerint (információkezelés, kommunikáció, problémamegoldás, tartalom-előállítás, biztonság) értékelte a válaszokat. Kommunikáció és tartalom-előállítás terén a felsőoktatási könyvtárak egyértelműen erősebbek. Az életkorral csökkennek a digitális kompetenciák. A biztonság kérdésével foglalkozni kell könyvtártípustól függetlenül, a továbbképzések anyagába is be kell építeni. A tartalom-előállítás és a biztonságkezelés az a két terület, amely alapkompenciákat mutat. A problémamegoldás a városi és megyei könyvtárakban dolgozók erőssége, de még itt sem domináns a fiatalabb korosztály kompetenciája.

Maria Coterá, az IFLA Könyvtári Egyesületek Menedzsment Szekciója (MLAS) képviselőjeként azt hangsúlyozta, hogy egyedül a könyvtáros biz-

tosíthatja a tudáshoz való hozzáférést, és segíthet a tudás értékelésében. Folyamatosan kell keresnie új szerepét a társadalomban. A komfortzónából való kilépésre ösztönzött Steve Jops „brutális őszinteségét” hozva fel mintának. Felhívta a figyelmet, hogy az információs és a médiaműveltség két különböző terület. Attitűdök, képességek, kompetenciák mindegyikhez kellenek. Az oktatás elvezethet a módszerekhez, a hiteles információk biztosítása érdekében pedig a tanárokkal és újságírókkal karöltve lehet szerinte segíteni az emberek széleskörű, naprakész rálátását. Kivetítette az IFLA infografikáját, amely (Nagy Ádám, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár munkatársának magyarrá fordításában) szemlélteti az álhírek felismerésének módjait.

Dr. Fischerné dr. Dárdai Ágnes (PTE Egyetem Könyvtár és Tudástár, főigazgató) a PTE munkaköri mátrix és minősített könyvtár projektjéhez fűződő tapasztalatokról számolt be. Az egyetemi könyvtár közgyűjteményi kompetenciamátrixa egyrészt munkajogi megközelítésben a fizetési osztályok szerint közelített, másrészt a munkaköri leírások, a dolgozók egyéni portfóliója, kiegészítő információk alapján a könyvtár határozta meg. A minőségügyi projekt – nem kizárólagosan – mérte a közszféra teljesítményértékelési rendszeréből. A szervezet stratégiai célkitűzései alapján a kompetencia fogalmát bővítették, a könyvtári munkafolyamatok szerint személyes és szakmai kompetenciákat határoztak meg, a közvetlen feladatok a munkamagatartás és az egyéni teljesítmény alapján értékelték. A mátrix önértékelésre és a fejlesztendő területekre is rávilágított, de további feladatokat is kijelölt.

Rosa San Segundo professzor Madridból érkezett, hogy megossza az érdeklődőkkel, véleménye szerint a digitális korban milyen tudásra és készségekre van szüksége a könyvtárosoknak. A digitális könyvtár nem csak adatbázis, a felhasználók új készségeihez, a virtuális olvasmányélményhez kell igazodnia. Új információs háttér, új protokoll szükséges, használni kell a közösségi eszközöket, formákat. Utalt a Science 2.0-ra és a könyvtárak szerepét abban jelölte ki, hogy a 3D lehetőségeivel segítse elő a felhasználók részvételét a virtuális szimulációban. Emlékeztetett arra is, hogy nem az

információk tulajdonosai vagyunk, hanem a hozzáférést biztosítók, az információ specialistáivá kell válnunk. Testre szabott szolgáltatást kell nyújtani. Értенünk kell az információszervezéshez, a nyelvismeret, a tudás gyakorlati alkalmazása, a naprakészség, és nem utolsó sorban az elkötelezettség, az önálló munkára való képesség és a csapatmunka a könyvtárostól elvárt.

Maria Cotera

Dr. Redl Károly (MKE alelnök) a szerzői jog alkalmazási körében szükséges kompetenciákról beszélt. Elsőként említette az empátiát, majd folytatta a sort a jogrendszer ismeretével, az elemző képességgel, a komplex látásmóddal. Szükségese-nek érezte tisztázni a jog fogalmát, felhívni arra a figyelmet, hogy a jogszabály egyben magatartási norma. Történeti visszatekintés során láttatta, hogy tekintettek a szerzői alkotásokra az idők során, és milyen érdekek játszottak szerepet a hozzáféréssel. Kitért a viták és érdekkonfliktusok eredményeként született törvényi szabályozásra. Felhívta a figyelmet, hogy az 1999. évi szerzői jogi törvény mellett fontos a mögöttes törvények (PTK, BTK) ismerete is. Említést tett a személyhez fűződő jogok, a vagyoni jog, a szabad felhasználás és az árva művek legfontosabb paragrafusairól is.

Ulrike Lang az IFLA Oktatási és Képzési Szekciója képviselőjeként érkezett. A megváltozott társadalmi szükségletek és tanulási formák között nehéz naprakészen tartani a kompetenciákat, megteremteni a munka és a magánélet egyensúlyát. Tanulás mellett, a stressz miatt nőtt a pszichés megbetegedések száma. Az IFLA szakmai ajánlásokat fogalmazott meg a könyvtárosok folyamatos önfejlesztésére, és felhívta a figyelmet az egész-

ségmenedzsmentre. Ezzel kapcsolatban hallhattuk a hamburgi kompetenciatréning ismertetését. A munkáltatónak is érdeke a munkatársak egészségének megőrzése, ami közvetve pozitívan hat a végzett munkára, teljesítményre és az olvasókra is. A vezető feladata, hogy a szervezeten belül hogyan valósítja meg. A munkabiztonság és szabályozás szintén fontos például a hiányzások okának feltérképezésére. Az értékelés egyben eszköz, de a szükségletek felmérésére is hangsúlyt kell fektetni.

Börzsönyi Nóra, *Az év fiatal könyvtárosaként* (2015) kapott lehetőséget, hogy azokról a könyvtáros kompetenciákról beszéljen, amelyek a közösségi médiában meghatározzák szerepünket. Lépést kell tartani a trendekkel, követni kell a felhasználókat oda, ahol idejüket töltik. A kommunikációs készségek mellett a tartalomkészítés kompetenciái is teret nyernek. Ezen belül nem csak a szöveg, hanem a vizuális tartalom megjelentetése is (programismereten túl) kompetenciákat igényel. Az ügyfélszolgálatban közösségépítő eszköz a kommunikációs készség, ezen kívül a gyorsaság, a problémamegoldás, a találékonyság is szükséges. A csatornák használata technikai szükséglet, de a fejlesztéseket követni kell, fontos az eszközismeret, a használói elemzés. Említhető még a kreativitás, a kíváncsiság, az alkalmazkodóképesség, meghatározó a gondolkodásmód és a személyiségvonások.

Ulrike Lang

A konferencia kiemelt vendégeként először *Varga Éva*, a Kárpátaljai Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, majd *dr. Zágorec-Csuka Judit*, a Muravidéki Magyar Nemzeti Önkormányzati Közös-

ség képviselőjében tájékoztatott a határon túli helyzetről.

Kárpátalján mai napig a volt Szovjetunió iskolai, köz- és szakkönyvtári rendszere működik, nincs ukrán könyvtári program. A könyvtár a propaganda eszköze. A kompetenciák végzettség és beosztás szerint megállapítottak, a középfok is ad könyvtári végzettséget, de a szakmai ismeretek túl meg kell küzdeni a politikai helyzettel, a nemzetiségek egymás ellen fordításával. Egyesületük segítségével részt vesznek a felvilágosító kampányban és küzdenek a magyarság megmaradásáért. A nemzetiségek között csak a magyaroknak van saját szervezete, köztük a kárpátaljai könyvtáros egyesület a legrégebbi. Közösségüket, magyarságukat szolgálják minden szinten.

dr. Zágorec-Csuka Judit

Ezzel szemben **Muravidéken** már minden település vegyes népességű. Az együttélés kétirányú alapcél. A kétnyelvű könyvtárak magyar nemzeti-ségi programmal működnek. A könyvtári pálya feltétele a könyvtáros diploma, andragógiai ismeretek, a magyar–szlovén nyelvismeret. A kompetenciákat az határozza meg, kiket szolgál, milyen a közösség összetétele, szükséges az anyag(tartalom)ismeret, a standard és lokális szerzők ismerete, a folyamatok összehangolása. Saját iskolai könyvtárán és tevékenységein keresztül az előadó érzékelte, hogy a gyűjteményszervezéstől a személyes kapcsolattal mi mindenhez kell érteni. Küldetése a kisebbségi könyvtárak megőrzése, ellátása, kiemelt a nyelvmegtartó szerep. A nyelviség miatt két irányba kell dolgozni, és ez a határon túli nemzetközi eseményekre is vonatkozik. Hangsúlyozta, hogy nyelvtanítással

kell a magyar identitást életben tartani és a nemzetiségi könyvtárosnak ebből sorsot kell kovácsolni.

A szomorú valósághelyzettel záródó, de ismételen hasznos, értékes gondolatokat tolmácsoló, sokszínű konferencia előadásai az egyesületi tagok számára az MKE honlapján elérhetők lesznek. A sajtóvisszhang itt olvasható: <http://mke.info.hu/blog/2017/03/szakmai-ismeretek-es-keszsegek-atalakulo-hivatas-sajtovisszhang/>.

Beszámoló, tervek és nőnap szöveggyűjtés batyus vendéglátással

KISSNÉ ANDA KLÁRA

2017. március 6-án a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban tartotta éves rendes taggyűlését a **Magyar Könyvtárosok Egyesülete Komárom-Esztergom Megyei Szervezet**. Az elnöki beszámoló kitért a pozitívumokra és a tervezettekhez képest elmaradt vállalásokra.

Kissné Anda Klára, a szervezet elnöke a tagságot érintő kérdések között elmondta, hogy a stagnáló létszámban nőtt a nyugdíjasok száma, és továbbra is problémát jelent a fiatalok aktivizálása. 2016-ban az MKE Ellenőrző Bizottság tagja lett Bartók Gertrud, de maradt képviselő az Értéktár Bizottságban és regisztráció a Helyismereti Könyvtárosok Szervezetében. A jelenlegi taggyűlésen küldöttek választották *Gyüsi Lászlót*. Az MKE munkájában, a tanácsulésen és konferenciákon való részvétel aktív volt, a tagok közül többen vettek részt a társszervezetek programjain. A jelentősebb eseményekről a Kemlib egyesületi rovatában, a Könyvtárvilágban és a szlovák médiában is jelent meg publikáció. A PR tevékenység szempontjából hasznos lenne, ha újra működhetne a szervezeti honlap, és nincs felelőse a Facebook oldalnak. Ettől függetlenül kevés volt a visszajelzés a tagoktól a konkrét kérdésekben, az Elnökség felé leginkább a vezetőség részéről fogalmazódott meg vélemény (pl. Fitz-könyvdíj).

Az MKE vándorgyűlésen való részvételt a szervezet anyagilag támogatta. Az elnök nagy büszkeséggel számolt be arról, hogy a szervezet felterjesztésére *Kecskés Ildikó*, a Szlovákiai Magyar

Könyvtárosok Egyesületének titkára (ma már elnöke) megkaphatta Veszprémben az **MKE Emlékérmet**. Az érdekvédelmi tevékenység szempontjából jelentős eredmény volt 2016-ban, hogy a vezetőség felhívta a fenntartók figyelmét a könyvtárosok világnapjára azt kérve, hogy április 14-én engedélyezzék a könyvtárak zárva tartását, lehetőséget adva a szakmai munka elismerésének, illetve csatlakozásra a központi programhoz. Remélhetőleg a könyvtárti szolgáltatások szüneteltetésével a lakosság figyelmét is sikerült felhívni a könyvtárak jelentőségére és a könyvtárosok nélkülözhetetlen munkájára. A megyei szintű kezdeményezés országossá ugyan nem vált, de a rendszeresség érdekében a kérést 2017-re vonatkozólag novemberben megismételtük. (A kezdeményezés eredményeiről, a világnaphoz kapcsolódó érsekújvári és tatabányai programokról hírt adtunk az elektronikus médiában.) A beszámoló kitért a 2016-ban szervezett tanulmányutakra. A kassai **kirándulás** kis létszáma jelentős pénzügyi terhet jelentett a szervezetnek, az esztergomi út pedig érdektelenség miatt hiúsult meg. A hozzászólások között a költségeket kritizálták a tagok, nem véve figyelembe a szervezéssel járó többletfeladatokat, a távolságot és a programokban vállalt szolgáltatások értékét. 2016-ban is volt lehetősége a tagoknak **színházjegyre, ezúttal operettjegyre** pályázni.

Októberben a Komárom-Esztergom Megyei Könyvtári Hét szakmai napján egyesületi délutánra került sor két előadással a József Attila Megyei és Városi Könyvtár jelentős hozzájárulásának köszönhetően. A megyei szervezet – már hagyományosan – támogatja testületi tagjai programjainak megvalósulását. 2016-ban a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár gyermekkönyvheti programjához, a Gáthy Zoltán Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény számára pedig egy író-olvasó találkozóhoz biztosított szerény forrást. Saját tanfolyamra nem volt igény és nem volt képviselő a civil napokon.

Az elnöki beszámolót *Feketsné Kisvarga Anita*, a megyei szervezet titkára és gazdasági felelőse egészítette ki a konkrét pénzügyi adatokkal. *Takács Anna*, a megyei szervezet ellenőrző bizottságának elnöke számot adott a szervezet **pénzügyi-gazdasági tevékenységének** ellenőrzéséről. Mint

mondta, a bizottság az egyesület pénzügyi dokumentumait áttekintette, szabálytalanságot nem észlelt. *Bartók Gertrud* az **MKE Ellenőrző Bizottságának munkájáról** számolt be. *Amberg Eszter*, a bizottság elnöke rendszeresen összehívja a bizottsági tagokat. Legutóbb a küldöttközgyűlésre készített beszámoló miatt vizsgálták gazdasági tevékenységét, amelynek ellátásában már harmadik éve külön szerződéssel egy könyvelőiroda vállal komoly szerepet.

Az **MKE Elnökség és Tanács 2016. évi munkájáról** ismét *Kissné Anda Klára* tájékoztatott. Kiemelte azokat a programokat, pályázatokat, értékelő munkát, amely a könyvtárosok, az egyesületi tagok egyéni munkájához, teljesítményéhez kapcsolódnak. Így esett szó például az „Alkotó könyvtáros” sorozatról, amely folyamatosan várja és mutatja be a kreatív kollégák munkáit. A MKE új kezdeményezésként hirdette meg 2016-ban, hogy az 1956-os forradalom által befolyásolt könyvtáros életutakat, szakmai pályákat bemutatja sorozatként. Az Elnökség folyamatosan gyűjti és dolgozza fel a beérkezett életrajzokat. Nem utolsósorban fontos tudni, hogy az MKE Elnöksége részt vesz a könyvtárakat és könyvtárosokat érintő jogvitákban és a területet érintő jogszabályok véleményezésében. Ez irányú állásfoglalásai megtalálhatók honlapján (<http://mke.info.hu/blog/oldal/allasfoglalas-2/>), mint például legutóbb az EFOP egyik kiírásához megfogalmazottak.

A **Tanács** az Elnökség tanácsadó szerveként segíti az MKE munkáját. Delegálja a Fitz-könyvdíj bizottság tagjait, segíti a szervezetek munkáját, fórumlehetőséget kínál a problémáknak, rálátást biztosít a többiek tevékenységére, valamint a tanácsuléseken hangzanak el a tervezett és készülő programokkal, konferenciákkal kapcsolatos első információk.

A Komárom-Esztergom Megyei Szervezet tevékenységére visszatérve az elnök ismertette a **2017. évi terveket**. Az MKE felé és a helyi szervezet munkájával kapcsolatos adminisztratív, szervezési, véleményezési és felterjesztési feladatok változatlanul kötelezettséget jelentenek. Az érdekvé-nyesítés 2017-ben is a könyvtárosok világnapja

kapcsán merül fel, bár a húsvét nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánítása megkérdőjelezheti az idei terveket. Már most számolhatunk arról, hogy a könyvtáros kompetenciák, képzés és az átalakuló hivatás témája köré szervezett teltház konferencián a megyéből is nagy létszámban voltunk jelen. Az eddigi gyakorlat szerint támogatott lesz a vándorgyűlésen való részvétel a tagok számára, és továbbra is segítséget kapnak a területi tagok a programjaik megvalósításához. Elengedhetetlen a saját honlap helyreállítása és a szponzor tevékenységet erőteljesebbé kell tenni. Nagyobb érdeklődés és vita kísérte a kirándulásterveket. A felvázolt javaslatok közül a tagság döntése alapján 2017-ben tanulmányutat májusban Nyitrára, szeptemberben pedig Kisbér térségébe (Kisbér – Ászár – Etyek – Bábolna – Csákvár útvonalon) szervezünk. Az idei munkatervben új elemként vetődött fel és került elfogadásra az az ötlet, hogy közösségépítő, kötetlen programként július 1-ére bográcsolást szervezünk. *Feketsné Kisvarga Anita* választa a MKE KEMSZ 2017. évi költségvetését, amely sarokszámaiban a tavalyi költségekhez igazodik, lényeges változást nem tartalmaz. A beszámolókat a tagság egyhangúlag elfogadta, majd a taggyűlés ezúttal is nőnap i köszöntéssel zárult, jóízűen csipegetve a hozott süteményekből és falatkákból.

Csatlakozási felhívás

Az **MKE Komárom-Esztergom Megyei Szervezet** folyamatosan várja soraiba a könyvtárosokat és a könyvtárakkal, szakmával szimpatizálókat. Hisszük, hogy a könyvtárak létjogosultságához, a könyvtárosok szakmai teljesítményéhez, érdekeik képviseléséhez, az egyéni kulturális igényekhez az egyesület civil tevékenysége jelentős mértékben hozzájárul. Részletes csatlakozási felhívás olvasható [itt: http://mke.info.hu/wp-content/uploads/2010/08/Csatlakozasi_felhivas_az_MKE_szervezeteihez_2014.pdf](http://mke.info.hu/wp-content/uploads/2010/08/Csatlakozasi_felhivas_az_MKE_szervezeteihez_2014.pdf)

A Komárom-Esztergom Megyei Szervezetbe történő regisztrációhoz, kérjük, írjanak az mkkemsz@gmail.com címre, az MKE weboldaláról letölthető és kitöltött egyéni belépési nyilatkozat megküldésével (<http://mke.info.hu/tagsag/csatlakozas/>).

Felvidéki magyar iskolákról és testvérkönyvtári kapcsolatokról

RUDA GÁBOR¹

Szűcs Katalin esztergomi könyvtáros volt a vendége a felvidéki Muzslai Községi Könyvtárnak 2017. március 10-én, a **Magyar iskolák (Cseh)Szlovákiában 1944-től napjainkig, a kulturális élet fontosabb vonatkozásaival** című, 2014-ben megjelent kötetének bemutatója alkalmából. A rendezvény társszervezője volt a Mura-vidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (MBKKE) és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Komárom-Esztergom Megyei Szervezet.

Szűcs Katalin. A fotókat Ruda Gábor készítette

Farkas Iván polgármester úr köszöntő szavai után Mészáros Marianna könyvtárvezető kérdezte a szerzőt életútjáról, tevékenységéről, aki felvidéki születésű és neveltetésű, de már hosszabb ideje magyarországi lakos lévén, úgy „belső” (magyar-szlovák kétnyelvű felvidéki), mint „külső” (a magyarországi többségi magyar egynyelvű szemléletet is átérző) megfigyelőként minden bizonnyal hiteles véleményt tudott nyilvánítani a nagyszámú közönség részére.

Könyvében – amely andragógia szakos diplomamunkájának (PPKE Vitéz János Kar, 2012) továbbfejlesztett változata – kitér a felvidéki könyvtárak helyzetére is, a beszélgetésben pedig az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárnak a Párkányi Városi Könyvtárhoz és a Muzslai Községi Könyvtárhoz fűződő testvérkönyvtári kapcsa-

¹ A cikk szerzője, Ruda Gábor oktatáskutató

latait részletezte. A könyv, az olvasás, a könyvtár már kiskorától fogva érdekes és fontos volt számára, a farnadi magyar iskolában és a zselízi magyar gimnáziumban eltöltött diákévei alatt – hála a magyar nyelv és kultúra iránt elkötelezett tanárainak – ez a kötődés csak erősödött. Az érettségi után hamarosan Balassagyarmatra került, a Madách Imre Városi Könyvtár alkalmazottjaként könyvtárkezelői tanfolyamot végzett. 2007-től az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban olvasószolgálatos könyvtáros. *[Milyen kár, hogy a Városi Könyvtár 2007-től – egyre méltatlanabb módon – kénytelen a Dobó Katalin Gimnázium volt iskolai könyvtárhelyiségében szűkölködni, kiszorítva egyben az iskolai könyvtárat is egy még kisebb terembe – a cikkíró megjegyzése.]* Az olvasók igényeinek megfelelni csak minőségi munkával lehet, amelyhez elengedhetetlen a megfelelő felkészültség. Ezért biblioterápiás képzésen vett részt, könyvtárvezetői tanfolyamot végzett, könyvtárszakértői képesítést szerzett. Feladata a határon túli könyvtárakkal, könyvtárosokkal való kapcsolattartás, tagja az MKE Komárom-Esztergom Megyei Szervezetnek, amely közös szakmai programokat szervez a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületével (SZMKE). 2011. évi újraindításától szerkesztője a 2013-tól az MBKKE kiadásában megjelenő Esztergom és Vidéke Társadalmi és Kulturális Folyóiratnak, amelyben 2013-ban „Az iskola és a könyvtár szerepe a szlovákiai magyarok identitás-megőrzésében” címmel cikket jelentetett meg. 2015-ben a cikkel azonos című előadást tartott Csongrádon, a Kárpát-medencei könyvtárosok konferenciáján, és az SZMKE Őszi szakmai napján, Ipolyságon.

A muzslai rendezvény második részét képezte a vetítéses könyvbemutató, amely során a kötet legfontosabbnak tartott, azaz elsősorban az iskolaüggyel foglalkozó részeit foglalta össze a szerző. A többségi nemzet döntéshozói részéről a felvidéki magyar iskolákat szinte folyamatosan érő támadások és elnyomó intézkedések történetét – a mértékadó szakirodalomra támaszkodva – hat korszakra osztotta fel, kiemelve, hogy a magyar iskola milyen fontos szerepet játszik a magyar identitástudat megőrzésében.

Mészáros Marianna könyvtárvezető és Farkas Iván polgármester

A magyar iskolák háború utáni történetének hat korszaka

1. A jogfosztottság időszaka 1944–1948
2. Egyenjogúsítás 1948–1963
3. A pártállam demokratizálásának kísérlete 1963–1969
4. A normalizáció két évtizede, kisebbségi jogvédő mozgalom 1969–1989
5. A „bársonyos forradalomtól” Csehszlovákia megszűnéséig. A kisebbségi intézményrendszer kiépülése 1989–1992
6. Magyar iskolák és kulturális intézmények az új Szlovákiában 1993-tól máig

Ezekben a korszakokban jelentkeztek a különböző támadások három nagyobb hullámban, amelyeknek azonban a látszátérve mindig az volt, hogy „gyenge a magyar tanulók szlováktudása, ezen javítani kell, az iskolában több tantárgyat szlovákkul kell tanítani, mert csak így érvényesülhetnek később a fiatalok”. Az 1968-as megingását nem számítva még világviszonylatban is vitathatatlanul erős csehszlovák pártállam, a Szovjetunió megbízható csatlósa (lásd pl. **Szovjetbarát** című folyóirat) az '50-es években – álságos módon – a szülőket igyekezett meggyőzni, hogy ők maguk kérik a kétnyelvű oktatást. Mivel ez nem vezetett eredményre, a '70-es évek végén és a '80-as évek első felében megnyilvánuló második hullámban erőszakos rendeletekkel próbálták támadni a magyar iskolákat. Ez viszont kihívás volt a hatékonyabb ellenállás megszervezésére, országos akció-

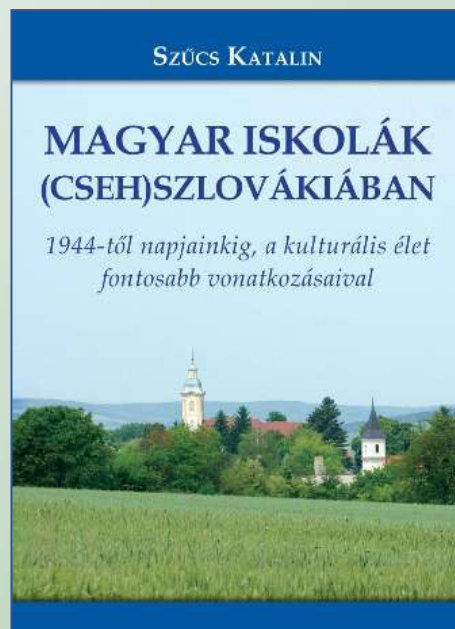
ra: *Duray Miklós* vezetésével megalakult a Szlovákiai Magyar Iskolák Védelmi Csoportja. Szlovákia önállósulása után, a '90-es években jelentkező harmadik hullám módszere visszatért a „puha” meggyőzésre, de ekkor már a legális ellenállás is igen széleskörű fórumon mutatkozott meg.

Az eseményen részt vett Kissné Anda Klára és dr. Voit Pál a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtártól

A szerző kihangsúlyozta, és ez már könyvének *Dr. Cseszka Éva* által írt ajánlásában is olvasható, hogy a Felvidéken a magyar nyelv és kultúra támogatása nemcsak a szlovákiai magyar közösség érdeke, hanem Szlovákia kultúrájának sokszínűsége érdekében is fontos lenne. Általános kulturális szemszögből ezért is értelmetlenek, érthetetlenek, nehezen értelmezhetők a felvidéki magyar kultúra és különösen a magyar iskolák elleni támadások, amelyek sajnos napjainkban is folynak, folytatódnak, mint azt hozzászólásában Farkas Iván is vázolta, megemlítve a magyarórák csökkentését elrendelő 2015-ös iskolatörvényt, és a gútai magyar iskolák szinte megoldhatatlannak látszó jelenlegi problémáit, egy negyedik támadási hullámról beszélve.

Őt követte a bemutatott kötetet értékelő, támogató beszédével *Albert Sándor*, a komáromi Selye János Egyetem alapító rektora. Felszólalt jelen lévő több kolléganőjével együtt *Zalaba Zsófia*, a muzslai Endrődy János Alapiskola igazgatója, és szinte minden résztvevő elmondta a véleményét az iskolahelyzetről. A rendezvény nyugodt hangvételi vitával és *Wernke Bernát*, esztergomi költőnek az alkalomra írt versével zárult. Ezután még hosszantartó kiscsoportos beszélgetés következett.

A kötet elektronikus verziója elérhető a Magyar Elektronikus Könyvtárban itt:

<http://mek.oszk.hu/13900/13951/13951.pdf>

A bemutatott könyv a pilisvörösvári székhelyű MBKKE gondozásában jelent meg gazdag dokumentumanyaggal és *Szűcs Boglárka* fényképfelvételeivel, nyomtatott, CD és online változatban. A kiadó nagy örömmel vállalta a kötet megjelentetését, mert az kimondottan beleillik a határon túli magyar közösségek és a magyarországi nemzeti kisebbségek kultúrája, és elsősorban oktatásügye témájú, nemzetiségkutatói céljai megvalósításába. Ezeknek részei a 2000 óta rendezett, jórészt pedagógiai vonatkozású nemzetközi konferenciák és konferenciasorozatok, a hozzájuk tartozó gyűjteményes kötetekkel. Ezek közül négy kiadvány, amely közvetlenül érinti a felvidéki magyar oktatásügyet, megtalálható a Muzslai Községi Könyvtárban is.

Wernke Bernát felolvasta saját költeményét az eseményen, amelynek címe: **Katinak, Felvidéken március tizedikére.** [A vers megtalálható itt](#). Szűcs Katalin könyvbemutatójának következő állomása május 5-én Farnad könyvtára volt.

BARTÓK GERTRUD**2017. február**

1.
40 milliárd Tatabányának / Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 030. sz. (2017. február 4.), p. 1., 2. - ill. Cím2: Tervek a jövőnek : megújul a Tulipános ház és a volt bányászokház a Modern Városok Program keretében a Megyei Könyvtár is megújul.
2.
400 éve született Bartolomé Esteban Murillo / Kerekesné Fuli Anikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 20. - ill. A tatai könyvtár munkatársai az idők otthonában tartottak előadást.
3.
A Boquilla Negra Klarinét Zenekarral ünnepeltük a magyar kultúra napját / Kovácsné Svelik Beáta. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 23-24. - ill. Az almásfüzitői könyvtár rendezvénye.
4.
A Fehér király szerzője a könyvtárban / Hámosné Szőke Anna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 12-13. - ill.
5.
A fenntartható egészség, és mit tehetünk érte? : Czinege László előadása / Sári Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 7-8. - ill. Öko-est a Megyei Könyvtárban.
6.
A kitelepítésre emlékeznek. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 047. sz. (2017. február 24.), p. 1., 4. Cím2: Sváb könyvvel emlékeznek a németek kitelepítésére. A dorogi könyvtár kiadványának ismertetése.
7.
A magyar kultúra napja Grecsó Krisztiánnal és Kollár-Klemencz Lászlóval / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 5. - ill.
8.
A mottó: Megismerem - Megszeretem - Megőrzöm : döntőjéhez közeledik a háromfordulós megyei értéktár vetélkedő / V. T. - In: A mi Tatabányánk : Tatabánya Város Önkormányzatának magazinja. - 07. évf. 02. sz. (2017. február 10.), p. 17. - ill.
9.
A tatai Szent Balázs templom régészeti feltárásáról / Sári Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 44-45. - ill.
10.
A tavalyi év mérföldkő volt könyvtárunk életében / Varga Zsuzska. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 21-23. - ill.
11.
A terror pincéjétől Sissi-émlékszobáig / P. P. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 028. sz. (2017. február 2.), p. 4. A kisbéri művelődési ház és könyvtár idei programtervei.
12.
A zenész tollat ragad, az író gitárral alkot : műfajok szerencsés találkozása zenei háttérrel / Kollár-Klemencz László ; Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 036. sz. (2017. február 11.), p. 4. - ill.
13.
Agytorna különféle könyvekkel : Olvasólámpa: közösségi játékokkal is szórakoztak / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 036. sz. (2017. február 11.), p. 4. - ill.
14.
Áprilisban rendezik a nemzeti döntőt / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 038. sz. (2017. február 14.), p. 2. A József Attila vers- és prózamondó verseny regionális fordulójának ismertetése.
15.
Az Extrém Fiúk a nyerők / P. A. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 045. sz. (2017. február 22.), p. 1., 2. - ill. Cím2: Az Extrém Fiúk lettek a nyerők : a mesevetélkedő utolsó fordulójára húsz csapat érkezett.
16.
Az MKE 2016. utolsó negyedéve - kitekintéssel 2017-re is / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 49-51. - ill.
17.
Az olvasására nevelést nem lehet elég korán kezdeni : a programra a jövőben a védőnőket, orvosokat és pszichológusokat is szeretnék meghívni / Sári Evelyn. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 047. sz. (2017. február 24.), p. 8. - ill.
18.
Baba-mama klub. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 048. sz. (2017. február 25.), p. 8.

19. Bepillantás Török-Zselenszky Tamás világába / Makuvek Nóra. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 19. - ill.
20. Családban marad : versdélután / Dományi Zsuzsanna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 37. - ill.
21. Digitálisan is elérhető a 24 óra / Zs. K. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 035. sz. (2017. február 10.), p. 2.
22. Diótörő és Tulipiros : székhelye felújítása alatt is él a kultúrközpont / Fenyvesi Károly. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 028. sz. (2017. február 2.), p. 3. - ill.
23. Döntőre készülnek : három percben : Horváth Géza / Horváth Géza ; V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 038. sz. (2017. február 14.), p. 2. - ill.
24. Dr. Bense Tamás az esztendő első rendezvényén / Hámosné Szőke Anna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 12. - ill.
25. eBeutalóról, eReceptekről és egészségvédelmi appokról a Netnagyi Klubban / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 8-9. - ill.
26. Előadás. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 036. sz. (2017. február 11.), p. 8. Golenya Ágnes tartott előadást a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
27. Endrédi Béla fotókiállítás / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 30. - ill.
28. Értéktári film főszereplőkkel. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 042. sz. (2017. február 18.), p. 2.
29. Értetlenül állunk őseink tudása előtt / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 041. sz. (2017. február 17.), p. 6.
30. Farsang táján... / Kovácsné Svelik Beáta. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 24. - ill.
31. Fejlesztési irányok, fenntarthatóság és esélyteremtés - másodszor / Kissné Anda Klára. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 46-49. - ill.
32. Felkészültek értékeinkből / Petrik József. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 039. sz. (2017. február 15.), p. 1.-2. Cím2: A fiatalok tovább őrzik értékeinket : kétszázezren drukkolhattak élőben a diákoknak
33. Fenntartható erdő a természetőr szemével / Sári Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 10-11. - ill.
34. Gadányi Jenő festőművész és Esztergom : Rainer Péter könyvbemutatója / Csombor Erzsébet. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 13-14. - ill.
35. Használjuk tudatosan a médiumokat! / Nagy Ádám ; Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 046. sz. (2017. február 23.), p. 1. , 3. - ill. Cím2: Használjuk tudatosan a közösségi médiát! : nem kell egyből "bedőlni" minden online hírek
36. Hoztak, vittek, adakoztak / Zs. K. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 027. sz. (2017. február 1.), p. 4. - ill.
37. Ijesztő téliűző verset írtak : [képhír] / Danielovics Miklós. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 041. sz. (2017. február 17.), p. 1. - ill.
38. Irodalmi est. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 030. sz. (2017. február 4.), p. 8. Grecsó Krisztián és Kollár-Klemencz László közös irodalmi estje a Megyei Könyvtárban.
39. Januári pillanatképek a gyermekrésztleg rendezvényeiről / Erősné Suller Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 35-36. - ill.
40. Képviselők vezették körbe a diákokat / P. J. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 045. sz. (2017. február 22.), p. 1. - ill. A megyei értéktár vetélkedő győztesei és a zsűri tagjai – köztük a Megyei Könyvtár munkatársa – a Parlamentbe látogattak.
41. Kertész vagyok! : gondolatok a fenntartható kertművelésről / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 33-34. - ill.

42. Két televíziót kaptak tegnap. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 050. sz. (2017. február 28.), p. 2. Oroszlány a Tata és Környéke Turisztikai Egyesület jóvoltából 2 tv-készüléket kapott. Az egyiket az Oroszlányi Községi Szintér és Könyvtárban helyezik el.
43. Korai könyves élménytár : minden héten Baba- és Mese-szerda a Gyermekkönyvtárban / D. M. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 041. sz. (2017. február 17.), p. 1.-2. - ill.
44. Könyvtárat fogadtak örökbe : a cégek egymillió forinttal támogatják a megújulást / P. A. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 035. sz. (2017. február 10.), p. 4. - ill.
45. KönyvtárMozi programok 2017-ben / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 25. - ill.
46. Kun Miklós történész a városi könyvtárban / Csombor Erzsébet. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 14-15. - ill.
47. Mányoki Attila hosszútávúszó a könyvtárban / Hámosné Szőke Anna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 15-16. - ill.
48. Megismerem, megszeretem, megőrzöm : helytörténeti vetélkedő diákoknak / Dr. Horváth Géza ; Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 38-39. - ill.
49. Megismerem-Megszeretem-Megőrzöm : Popovics György: döntőjéhez közeledik a háromfordulós megyei értéktár vetélkedő / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 033. sz. (2017. február 8.), p. 3.
50. Megújult a könyvtár Vértessomlón is / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 27-28. - ill.
51. Megyei értékek voltak a középpontban : vetélkedő : tíz feladatot kellett megoldaniuk a döntős diákoknak / Kiss T. József. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 040. sz. (2017. február 16.), p. 8. - ill.
52. Mesesarok. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 046. sz. (2017. február 23.), p. 8.
53. Mesterségük címere : diákoknak meséltek az érdekes hivatásukról / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 045. sz. (2017. február 22.), p. 4. - ill.
54. Mindenki könyvvel tért haza a díjátadóról / D. M. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 042. sz. (2017. február 18.), p. 2. - ill.
55. Mondairó pályázat felsősöknek. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 031. sz. (2017. február 6.), p. 5.
56. Mudrák Attila fotóművész a könyvtárban / Hámosné Szőke Anna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 17-18. - ill.
57. Nagy Ádám előadása a tudatos médiahasználatról / Sárai Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 10. - ill.
58. [Nagy Edit könyvtáros festménye a vértessomlói iskolában a könyvtáratadó kapcsán.] : [képhír] / P. A. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 033. sz. (2017. február 8.), p. 5. - ill.
59. Nyílt nap az Arcanum Kft-vel / Bartók Gertrud. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 32. - ill.
60. Nyugdíjasok filmklubja alakult Bajnán / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 31. - ill.
61. Olvasóklub a harmadik születésnapon / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 9. - ill.
62. Összefogtak a közösségek erősítésére / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 048. sz. (2017. február 25.), p. 2. KönyvtárMozi Dömösön, beszélgetés Nász János könyvtárossal.
63. Pályázat gyerekeknek / B. Cs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 048. sz. 2017. február 25.), p. 2. A Megyei Könyvtár KSZR csoportja olvasóversenyt hirdet Szabó Magda születésének 100. évfordulója alkalmából.
64. Parlamenti látogatást ért a vetélkedőn elért győzelem : [képhír]. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi

kiadás. - 72. évf. 046. sz. (2017. február 23.), p. 8. - ill. A megyei értéktár vetélkedő győztesei és a zsűri tagjai – köztük a Megyei Könyvtár munkatársa – a Parlamentbe látogattak.

65.

Pázmány Péter pozsonyi magánkönyvtárának újabb tizenhárom kötete / M. Horváth Mária. - In: Magyar könyvszemle. - 132. évf. 04. sz. (2016.), p. 479-489. - ill.

66.

Programajánló : Oroszlány. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 030. sz. (2017. február 4.), p. 5. Az oroszlányi könyvtárban Ilyen a jazz c. zenés program lesz.

67.

Programok : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 035. sz. (2017. február 10.), p. 5. Őko-esték a Megyei Könyvtárban Purisaca Golenya Ágnessel.

68.

Programok : Komárom. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 036. sz. (2017. február 11.), p. 5. A tél, ahogy kevesen ismerik c. gyermekkönyvtári fotópályázat értékelése zajlott le a komáromi Jókai Mór Könyvtárban.

69.

Programok : Bábolna. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 038. sz. (2017. február 14.), p. 5. A bábolnai könyvtárban gyermekfoglalkozás lesz.

70.

Programok : Komárom. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 038. sz. (2017. február 14.), p. 5. A komáromi könyvtárban Baba-szerda c. program lesz.

71.

Programok : Dorog. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 042. sz. (2017. február 18.), p. 5. A dorogi könyvtárban A szeretet 5 nyelve c. programsorozat következő előadása lesz.

72.

Programok : Esztergom. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 042. sz. (2017. február 18.), p. 5. Mudrák Attila lesz az esztergomi könyvtár vendége a Közünk élnek c. sorozatban.

73.

Programok : Dorog. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 048. sz. (2017. február 25.), p. 5. A dorogi könyvtárban A szeretet 5 nyelve c. programsorozat következő előadása lesz.

74.

Programok : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 048. sz. (2017. február 25.), p. 5. Az Olvasólámpa c. program következő alkalma lesz a Megyei Könyvtárban.

75.

Programsoroló péntektől vasárnapig a megyén át: számos településünket érinti a kulturális rendezvénysorozat : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 032. sz. (2017. február 7.), p. 4. - ill.

76.

Rejtélyes ősi kultúrák nyomában : Purisaca Golenya Ágnes előadása / Sári Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 6-7. - ill.

77.

Sajtófigyelő : 2016. december : 2017. január / Bartók Gertrud (szerk.). - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 52-54.

78.

Slammerszöveg a szerelemről / H. Sz. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 037. sz. (2017. február 13.), p. 2.

79.

Számítógépes tanfolyam Bajnán / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 29. - ill.

80.

Szent Borbála emlékülés a Tatabányai Múzeumban / Sári Alíz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 40. - ill.

81.

Szerzetesrendek Tata történelmében / Kerekesné Fuli Anikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 20. - ill.

82.

Szövegértő olvasók : három percben : Bencsik János / Bencsik János ; V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 030. sz. (2017. február 4.), p. 2. - ill.

83.

Tornatermet, könyvtárat avattak : megyénk két kistélepülésén is ünnepeltek tegnap : európai szintű beruházások / P. A. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 030. sz. (2017. február 4.), p. 1., 2., 3. - ill. Cím2: Könyvtárat avattak az iskolában: a falubeliek már Tatabányáról is gond nélkül kölcsönözhetnek.

84.

Tóth Béláné keramikus volt februári vendégünk / Hámosné Szőke Anna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 17. - ill.

85.

Új szemlélet, filmekkel : KönyvtárMozi - környezettudatosítás / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 033. sz. (2017. február 8.), p. 4. - ill.

86.
Újabb könyvtárat fogadtak örökbe : [képhír]. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 031. sz. (2017. február 6.), p. 9. - ill.
87.
Valentin napi beiratkozási akció / Feketsné Kisvarga Anita. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 5. - ill.
88.
Váratlan névadó a Mackó-napon : több száz plüss várta a gyerekeket és szüleiket Nyergesen és Szőnyben. / F. K. ; D. M. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 031. sz. (2017. február 6.), p. 5. - ill. Mackó-nap című gyermekprogramok a nyergesújfalui Ady Endre Műv. Ház és Könyvtár, és a szőnyi művelődési ház rendezésében.
89.
Varázslatos babavilág / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 30-31. - ill.
90.
Vivek Madar ayurveda terapeuta előadása / Erdősné Csík Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 07. évf. 1/2. sz. (2017. január/február), p. 29-30. - ill.
91.
WIFI-t is telepítettek a Dózsában : összefogtak és örökbe fogadtak egy-egy iskolai könyvtárat / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 039. sz. (2017. február 15.), p. 4. - ill.
92.
Zenés kalandozás irodalmi háttérrel / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 039. sz. (2017. február 15.), p. 5. - ill.

2017. március

1.
A fenntarthatóságról a könyvtárban : az ökológiai kérdés napjainkban az első helyet foglalja el a problémák között / Balogh Cs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 054. sz. (2017. március 4.)
2.
A gróf lelkesítő szónoklata / N. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 075. sz. (2017. március 30.), p. 4. Ifj. Gyüsi László előadása Komáromban: „Egy Esterházy gróf a nemzetörökség élén Tatán”
3.
Állami támogatással: megújul a könyvtár és a tömegközlekedés. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 069. sz. (2017. március 23.), p. 1., 9. - ill. Cím2: Megújul a könyvtár és a városi tömegközlekedés
4.
Az agostyáni ökofaluba mehetnek májusban a vetélkedő nyertesei / B. Cs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 059. sz. (2017. március 10.), p. ill.4.
5.
Bemutatták a Tanulótársakat. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 061. sz. (2017. március 13.), p. 2. Az oroszlanói könyvtár Így írnak nekik c. sorozatának vendége volt Lázár Katalin óvónő, új könyvéről beszélt.
6.
Bonyolult, de szép hivatás : a mentők munkájával ismerkedtek a tatabányai diákok / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 073. sz. (2017. március 28.) p. 2. - ill.
7.
Ehető virágok / Wágner Zsanett. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 074. sz. (2017. március 29.), p. 1., 5. - ill. Cím2: Finom, vitamindús virágok : kertünkben és a gyümölcsösön túl is teremhet az étkezőasztalra-való
8.
Harminc százalékkal emelnék a béreket / Gecsei Ádám. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 056. sz. (2017. március 7.), p. 8. Testületi ülés Bábolnán: könyvtári nyitva tartás és más témák.
9.
Hatszázézeres adomány. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 071. sz. (2017. március 25.), p. 2. A Rákóczi Szövetség hatszázézer Ft értékű könyvadományt ajánlott fel a Rákóczi Szövetség oroszlanói szervezetének és a Városi Könyvtár számára.
10.
Hisz a könyv jövőjében / Sárkai Evelyn. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 057. sz. (2017. március 8.), p. 8. - ill.
11.
Internet fiesta a Föld körül : virtuális kalandok az utazás jegyében a világháló segítségével / Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 069. sz. (2017. március 23.), p. 5. - ill.
12.
Iskolai könyvtárakat fogadtak örökbe : munkaerőhiány : a problémára hatékony megoldást nyújthat az olvasás és szövegértés javítása / Kiss T. József. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 075. sz. (2017. március 30.), p. 9. - ill.
13.
Katonadalok a könyvtárban / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 062. sz. (2017. március 14.), p. 1., 2. - ill. Cím2: Népzenevel gazdag múltunk nyomában : tegnap felcsendültek az 1848-as katonadalok : tisztelgés a tavaszi hadjárat hősei előtt.

14.
Könyvet kell adni a gyerekek kezébe : könyvtár-örökbefogadás : az értő olvasás hiánya indította el az akciót / Kiss T. József. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 051. sz. (2017. március 1.), p. 8. - ill.
15.
Közösséget erősíthet a mozi a falvakban / V. T. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 075. sz. (2017. március 30.), p. 4.
16.
Lonci bicajozása a kínai határig : közel-kelet és belső-Ázsia kerékpáros-nézőpontból / Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 074. sz. (2017. március 29.), p. 4. - ill.
17.
Megújul az Árpád gimi tékája is. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 052. sz. (2017. március 2.), p. 2.
18.
Modern buszok járnak a jövőben a város útjait / Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 071. sz. (2017. március 25.), p. 1.-2. - ill. Cím2: Vadonatúj buszokkal a búvülő ipari parkba : átszervezik a tömegközlekedést, modernizálják a könyvtárat.
19.
Modern Városok. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 072. sz. (2017. március 27.), p. 8. A Modern Városok Program keretében megújul Tatabánya tömegközlekedése, és újjáépítik a megyei könyvtár épületét. Schmidt Csaba polgármester sajtótájékoztatója.
20.
Netnagyi Klub. - In: Kisalföld : a család magazinja : komáromi kiadás. - 72. évf. 064. sz. (2017. március 17.), p. 8.
21.
Nyolcmilliósfelújítások. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 066. sz. (2017. március 20.), p. 2. Könyvtár- és útfelújítás Vértesszékhelyen.
22.
Pöttöm Klubban a bölcsődéről / B. Cs. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 070. sz. (2017. március 24.), p. 4. A dorogi városi könyvtárban baba-mama klubfoglalkozást tartottak.
23.
Programajánló : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 061. sz. (2017. március 13.), p. 5. NetNagyi Klub március 18-án a JAMK Népház úti fiókjában a kibertámadásokról, előadó Szilassi Andrea volt.
24.
Programajánló : Bajna. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 069. sz. (2017. március 23.), p. 5. A bajnai Községi Könyvtárban fotótanfolyam lesz március 25-én.
25.
Programajánló : Oroszlány. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 069. sz. (2017. március 23.), p. 5. Az oroszlányi könyvtárban az Így írnak ők c. sorozat vendége lesz Halmos Monika, aki kóstolóval egybekötött könyvbemutatót tart.
26.
Programajánló : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 069. sz. (2017. március 23.), p. 5. A JAMK gyermekkönyvtárban JaMóKa baba-mama klubfoglalkozás lesz március 27-én.
27.
Programajánló : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 072. sz. (2017. március 27.), p. 5. Mesesarok c. rendezvény lesz a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban Salamon Zoltán testnevelővel.
28.
Programok : Oroszlány. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 060. sz. (2017. március 11.), p. 5. Az Oroszlányi Községi Szintér és Könyvtárban Kertész Ágnes lesz az Én zeném sorozat vendége március 17-én.
29.
Programok : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 065. sz. (2017. március 18.), p. 5. A JAMK Bánhidai Fiókkönyvtárban lesz Matkovics Lea előadása kerékpártúráiról március 23-án.
30.
Széchenyi István európai útjai : "felébredtem és azt láttam, hogy az élet szolgálat" / Puskás Alexa. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 064. sz. (2017. március 17.), p. 4. - ill. Széchenyi emlékek nyomában című kiállítás nyílt az Oroszlányi Községi Szintér és Könyvtárban.
31.
Új radiátorok és tetőfelújítás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 064. sz. (2017. március 17.), p. 2. Vértesszékhelyen befejeződött a a községi könyvtár épületének korszerűsítése.
32.
Versekkel érkezett Szilvási Csaba / H. Sz. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 057. sz. (2017. március 8.), p. 4.
33.
Verseny : Tatabánya. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 052. sz. (2017. március 2.), p. 5. Előzetes a JAMK Slam Poetry versenyének április 12-i fordulójáról.
34.
Vízitúrák a Rábától a Tiszáig : ökobunkert, kételtű járgányt épített, könyvet ír a magyar népzeneről / Waszlavik "Gazember" László ; Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 063. sz. (2017. március 16.), p. 5. - ill.
35.
Vonzó könyves akciók / Veizer Tamás. - In: Komárom-Esztergom megyei 24 óra. - 28. évf. 062. sz. (2017. március 14.), p. 3. - ill.